

SOMEWHERE
OVER

THE
rainBOW

SCORA DERGI

SAYI: 2

Künye ve Tasarım

Ayşe Ece Karabulut

Berke Gündoğdu

Mustafa Robin Kara

Nida Can Aydın

Özge Sekreter

Yağmur Duraklı

Zeynep Ece Ulusoy

Bade Deniz Karakaş

Burak Şenocak

Ahmet Alp Çetinkaya

Mahmut Sasani

Yayıncı

Türk Tıp Öğrencileri Birliği
(TurkMSIC)

Merkez

Kızılırmak Mah. Dumlupınar
Bulvarı, Next Level No:3 A Blok
Kat:16 Daire 80 Kapı No:304
Çankaya / Ankara

İletişim

Email: iletisim@turkmsic.net

Web: www.turkmsic.net

Bize ulaşın

yonetimkurulu@turkmsic.net

Türk Tıp Öğrencileri Birliği

Türk Tıp Öğrencileri Birliği (TurkMSIC), 1952 yılında kurulmuş; bağımsız, siyasi olmayan ve kar amacı gütmeyen Türkiye'deki tıp öğrencileri arasında oluşturulmuş en köklü kuruluştur. Ülke çapında 85 tıp fakültesinde üye yerel temsilcileri mevcut ve bu sayı artmaktadır.

Üye tıp fakülteleri ile Türkiye'deki 30.000'den fazla tıp fakültesi öğrencisinden oluşan bir ağa sahip olmakla birlikte, uluslararası çapta ise kurulduğu yıldan beri üyesi olduğu IFMSA (Uluslararası Tıp Öğrencileri Birlikleri Federasyonu) dahilinde 129 ülkede bulunan 140 Ulusal Üye Kuruluşu arasında Türkiye'yi temsil etmektedir.

Birlik; Türkiye'deki tıp fakültesi öğrencileri için ve tıp fakültesi öğrencileri tarafından yürütülen, tamamen gönüllülük esas alınarak çalışan bir organizasyondur. Birleşmiş Milletler ve WHO (Dünya Sağlık Örgütü) tarafından resmi olarak tanınan IFMSA'nın Türkiye'deki temsilcisi konumundadır

Birlik, faaliyetlerini 6 çalışma kolunda yürüttüğü projeler ve çeşitli organizasyonlarla yürütmektedir. Bunlar; tıp eğitimi, halk sağlığı, insan hakları ve barış, üreme sağlığı, staj ve araştırma değişimi çalışma kollarıdır. Bunların yanında kendi eğitmenlerini yetiştirerek kişisel gelişim eğitimleriyle tıp öğrencilerine farklı platformlar yaratmaktadır

Birliğin vizyonu, Türkiye'deki tüm tıp fakültesi öğrencilerine ulaşarak; sosyal ve bilimsel alanlarda faaliyet gösteren, geleceğin hekimlerinin bilgilerini, bakış açılarını ve becerilerini geliştiren; tüm tıp fakültesi öğrencilerini ulusal ve uluslararası alanda temsil eden tek sivil toplum kurulusu olmaktır.

Bu bir TurkMSIC yayınıdır.

©2020 - Bu yayın sadece kısmi olarak, siyasi olmayan ve kar amacı gütmeyen sebepler ile, kaynaktan bahsedilmesi kaydı ile çoğaltılabilir.

Feragatname

Bu yayın farklı yazarların toplu görüşlerini ihtiva etmektedir, içinde ifade edilen görüşler yazarlara aittir ve TurkMSIC'in duruşunu yansıtmak zorunda değildir.

Spesifik bir şirketin veya bir üreticinin ürünlerinin bahsinin geçmesi, bunların TurkMSIC tarafından desteklendiğini veya benzer doğada bir başkasına yeğlenmesinin tavsiye edildiğini ima etmez.

Uyarı

Bu yayının içerdiği bilginin teyit edilmesi için TurkMSIC tarafından mantık çerçevesindeki tüm önlemler gözetilmiştir. Ancak bu yayın materyali ifade veya ima edilmiş herhangi bir garanti olmaksızın dağıtılmaktadır. İşbu materyalin yorumu ve kullanımına ilişkin sorumluluk okura aittir.

Bu yayında kullanılmış bazı fotoğraflar ve grafikler yazarlarının mülküdür. Bizler onların haklarını ihlal etmemek için her önlemi almış bulunmaktayız.

İÇİNDEKİLER

◇ Giriş	1
◇ Editör Köşesi	2
◇ NORA ve Ulusal Takım Vedaları	5
◇ Koordinatör Köşesi	11
◇ Neler Yapabiliriz?	22
◇ IFMSA SCORA	25
◇ Dış Paydaşlar	28
◇ SCORA Sergi	33
◇ Pekin Deklerasyonu ile Geçmiş Bir Çeyrek Asır +1: 21 Yaşındaki Birinin Düşünceleri	35
◇ Stonewell	37
◇ Genital Sakatlama	43
◇ Ekofeminizm	46
◇ Kesişimsellik	49
◇ Slut-Shaming	53
◇ Orgazm Olmak Ya Da Olmamak	57
◇ Objelerde Gizlenen Maneviyat	59
◇ SCORA Bülten	65
◇ Magazin ve Sanat Haberleri	72
◇ Flört Şiddeti	74
◇ Kuğu	77
◇ İki Kemik ve La Loba	80
◇ Menstrüel Konular	81
◇ Placebo Etkisi	84
◇ Orgazm Yoksulluğu Üzerine	87
◇ Kitap Köşesi	90
◇ Film Köşesi	93
◇ Röportajlar	
» Mental Klitoris'ten Hazal Sipahi ile Röportaj	96
» Vegan Earth Melike Dirikoç'la Veganlık Üzerine Röportaj	100
◇ Spotify Çalma Listesi	108

RÖPORTAJLAR

sf:96

MENTAL KLİTORİSTEN
HAZAL SİPAHİ'YLE
RÖPORTAJ

"Belki ilk duyulduğunda sadece klitoris olanlar için bir içerik gibi gelebilir ama öyle değil aslında herkeste olabilecek bir şeyden bahsediyoruz çünkü yepyeni bir klitoris kavramı. Üçüncü göz gibi alnımızın ortasında da olabilir, kafamızın üstünde de olabilir, bulutta da olabilir."

Mental Klitoris podcastiyle tanıdığımız Hazal Sipahi ile dijital dünyada aktivizm üzerine konuştuk!

Kendi aktivizm yolculuğu, Mental Klitoris'in ortaya çıkışı ve anlamı, dijital dünyada savunuculuğu geliştirme yolları, seks pozitifliğin günlük hayatımızda ve profesyonel hayatımızda yeri, kesişimselliğin sağlanması ve birkaç podcast önerisi için 96. sayfadaki röportajımızı inceleyebilirsiniz!

sf:100

VEGAN EARTH
MELİKE DİRİKOÇ'LA
VEGANLIK ÜZERİNE
RÖPORTAJ

Veganlık demek aynı zamanda da türçülük karşıtlığı demek. Sadece bir şey yapmamak değil, bir şeye karşı olma hâli, bir direniş biçimi.

Veganlık aktivizminde önde gelen isimlerden, Instagram'daki "Vegan Earth" hesabıyla tanıdığımız Melike Dirikoç'la veganlık üzerine bir röportaj yaptık!

Röportajımızda veganlık nedir, neden vegan olunur, Melike Dirikoç'un veganlık yolculuğu, onay kavramı ve veganlık arasındaki ilişki, sağlıklı bir beslenme biçimi olarak veganlık ve hayvansalların vegan alternatifleri, Etin Cinsel Politikası ve vegan okumalar için diğer kaynaklar, koruyucu hekimlik ve halk sağlığıyla veganlığın ilişkisi, etik hayvancılık olabilir mi gibi pek çok konuda bilgi edinmek için 100. sayfaya uğramayı unutmayın!

Merhaba Sevgili Okuyucu!

Bir önceki sayıda olduğu gibi sen SCORA Dergi'nin birbirinden güzel sayfaları arasında yolculuğuna başlamadan önce sana kısaca dergimizin bu sayısından bahsetmek istedim. Editör ekibimiz, ulusal takımımız ve koordinatör takımımızın deneyimlerini merak ediyorsan bir sonraki sayfalara da göz atmanı öneririm.

Öncelikle dergimizden ve amacından biraz bahsetmek gerekirse bizler Türkçe kaynak yetersizliği bulunan cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakları üzerine tıp öğrencileri başta olmak üzere üniversite öğrencilerinin ulaşabileceği güvenli bir kaynak-araç olmak; üyelerin kendilerini ifade edebileceği, savunuculuk ve aktivizm faaliyetlerini yürütebileceği resmi multidisipliner bir platform oluşturmak adına çeşitli alanlarda içerikler toplayarak dergimizi hazırlamayı amaçladık. **Bu sayımızda; ekofeminizmden Stonewall Ayaklanması'na, IFMSA'den dış paydaşlarımıza, flört şiddetinden slut-shaming'e, menstrüal konulardan cinsel mitlere pek çok konuya değinmeye çalıştık. Ayrıca Instagram'daki Vegan Earth hesabının sahibi Melike Dirikoç ve Mental Klitoris podcasti ile tanıdığımız Hazal Sipahi ile yaptığımız röportajların, pozitif haberleri derlediğimiz Haber Bülteni'nin, cinsel sağlık ve üreme sağlığı konularında derlediğimiz "Film Köşesi ve Kitap Köşesi"nin, hazırlarken eğlendiğimiz "Sanat ve Magazin Haberleri"nin ve son olarak çok değerli fotoğraf ve çizimlerden oluşan SCORA Sergi'nin çok hoşuna gidebileceği kanaatindeyiz!**

Bir de ulusal takımımız ve süpervizörümüze, iyi ki bu sene hepimizin bu kadar ilgisini çeken ortak bir paydada buluşup çalışma şansı yakaladım dediğim, birbirinden yaratıcı fikirleriyle beni büyüleyen ve derginin çatısını oluşturan '20-'21 Dönemi SCORA Dergi editörleri Ayşe, Berke, Nida, Özge, Robin ve Yağmur'a en derinden teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Dergimizi büyük bir zevkle okuyacağını umuyorum.

Rengarenk günlere bilimle, sanatla, aktivizmle!

Zeynep Ece Ulusoy
'20-'21 SCORA Medya ve İletişim Koordinatörü

EDİTÖRLER KÖŞESİ

Ayşe Ece Karabulut

Bu sene her ne kadar yüz yüze eğitim görememiş olsam da kendime birçok değerli insan ve bilgi kazandırdığım bir sene oldu. Her şeyden önce SCORA'ya olan tutkumu keşfettim ve bu bağlamda çok şey öğrendim/öğretmeye çalıştım. Şüphesiz ki editörü olma şansını elde ettiğim SCORA Dergi bu sene katıldığım en keyifli projeydi. Sayısız konuda birçok gönüllümüzün yazılarını okumak, editlemek, tasarımlarını yapmak benim için tahmin edebileceğinizden çok daha ufuk genişletici bir deneyimdi. Her yazıda kendime yeni bilgiler kattım, defalarca ele aldığımız konuları yazarlarımızın gözünden bambaşka şekillerde okudum ve gönüllülerimizi daha yakından tanıma şansı edindim. Dergimizi üretme sürecinde birbirinden değerli Bade, Berke, Nida, Özge, Robin, Yağmur, Zeynep'le tanışma ve beraber çalışma fırsatını elde edebilmek, onların motivasyonu ile yükselmek/yükseltmek benim için paha biçilmezdi. SCORA Dergi takımı motivasyonumu toparlamanın çok güç olduğu anlarda sadece varlıklarıyla, kişilikleri ve enerjileriyle bana destek oldular. Bu takımla çalışmak benim için çok büyük bir zevkti, iyi ki varsınız canım takımım. Siz okuyucularımız da iyi ki varsınız ve iyi ki dergimiz bağlamında size ulaşabiliyoruz, birbirimizi etkileyebiliyoruz. Bilmenizi isterim ki bu sene yazdığım, editlediğim, tasarımı yaptığım her yazı üzerinde çok büyük bir heyecan ve tutkuyla çalıştım, bana bu imkanı sağlayan herkese çok teşekkür ederim; daha güzel bir SCORA Dergi editörlüğü deneyimi hayal edemezdim.

Mustafa Robin Kara

Biraz Johann Sebastian Bach, biraz Lady Gaga ve karşınızda ben; Mustafa Robin Kara. Dergimizin bu sayısında yeniden sizlerle olmak benim için çok büyük bir heyecan. Bu sayıda da bir ekip olarak harika işler başardığımızı inanıyorum. Bunun ötesinde sizlerle bu işleri paylaşmak için sabırsızlanıyoruz, bunu biliyorum. Umarım ki hepimize ait olan bu dergi sizleri okurken hem eğlendirecek hem de ilerlemeye devam etmenize bir kaynak olacaktır. Bu Küçük Çalışma Grubu aracılığıyla sizlere ulaşmak ve bunu yaparken bu kıymetli insanlarla tanışmak, çalışmak benim için çok kıymetliydi. Ama bunu hüznü bir yazıya çeviremiyorum. Çünkü kafamdaki küçük sonsuzlukta bizi bir kaç sayı daha çıkarırken, çalışırken, konuşurken, paylaşırken görüyorum. Ayşe, Bade, Berke, Nida, Özge, Yağmur, Zeynep benim hayatıma dokunduğunuz için ve beraber başka kalplere dokunmak için gösterdiğiniz bu güzel uğraş için hepinize sonsuz teşekkürlerimi iletiyorum. Arkadaşlığımız daim olsun... <3

Berke Gündoğdu

Hepinize merhaba, yine harika bir sayıyla karşınızdayız. Geçen sene başlayan ve bu sene çalışma fırsatı bulduğum harika çalışma arkadaşlarının da katkısıyla önce ilk sayısını sonra bu harika 2. sayısını çıkardığımız SCORA Dergi'nin kendi serüvenim açısından sonuna geldim -en azından bu senelik-. Katkıların, insanların, çalışmaların, kalplerin birbirinden güzel olduğu; hepimizi kucaklayan, herkesi kapsayan ve görünür kılmaya çalışan, konuşmak istediklerimizi daha çok kişiye ulaştırmamızı sağlayan... Bu liste uzayıp gidecek belki de zihnimizle ruhumuzun aydınlanmasına fırsat verecek kadar genişleyecek çok güzel bir derginin özellikleri. Kendimi çok az yere ait hisseder, çok az yerde özgür kılarım, güvensiz hissettiğimde kendimi kaparım hatta insanlara ama burası kendimi güvende hissetmenin yanı sıra inandığım ve savunduğum şeyleri ortaya koyabileceğim bir platform. O yüzden aslında şu an bu seneki görevimizin sona ermesi üzerine bu teşekkür yazısını yazmak bile çok üzücü bir yandan, ancak diğer yandan çok gururlu, heyecanlı ve umutluyum aynı sebeplerden ötürü. Sen değerli okuyucu, harika katkıyı sunan sen yazar/fotoğrafçı/ressam/sanatçı, bizi destekleyen tüm arkadaşlarımız/ailemiz, her birinin mükemmel olduğunu bildiğim çalışma grubum, koordinatörüm ve süpervizörüm... sizler olmasanız bu dergi olmazdı unutmayın, tanıdığım tanımadığım hepinizin çok güçlü birer insan olduğunuzu biliyorum, unutma ki her şeyi başaracak güç içinde bir yerlerde var -bulamadığın zaman sana yardım edecek insanlar da dışarıda seni bekliyor- ve her daim hayata umutla bakın çünkü biz birlikte güçlüyüz. Daha da uzatmadan sizlere iyi okumalar dileyerek dergimizle baş başa bırakıyorum.

Özge Sekreter

Değerli okuyucu,

Sizler bu satırları okurken umuyoruz ki dergimize içerik katkısında bulunan kocaman ailemiz ve gönüllülerimizle birlikte, editörler olarak bizler; ulaşabildiğimiz kitleye sonsuz güvenimizle ve gerçekleştirdiğimiz şeyle gurur duyan bir şekilde SCORA Dergi'nin sizinle paylaştığımız biçimine bakıyor olacağız. Bu dönem beraber çalışma fırsatını yakaladığım değerli Ayşe, Bade, Berke, Nida, Robin, Yağmur ve Zeynep benim için bu süreçte eşi bulunmaz ekip arkadaşları oldular. Tökezlediğimde tutunup doğrulduğum, yeri geldiğinde onların yaptıklarını izleyerek kendime yeni şeyler kattığım, gelişime de oldukça katkıda bulunan bu süreçte birbirimizin eksiklerini tamamlayıp bir ekip olarak daha tutarlı, istekli ve motive bir şekilde ilerlememizi sağladıkları için onlarla çalışabilmek benim için tarif edilemez bir deneyimdi... Siz okuyucularımızın; yapabileceğimizin en iyisini sizlere sunabilmek için her sayfasına disiplin ve motivasyonla emek harcadığımız dergimizin ikinci ve son sayısını da keyifle okuyacağınızı umuyor, sevgiyle ve barışla kalmanızı temenni ediyoruz...

Nida Can Aydın

Bu satırları yazmak benim için ne kadar zor olsa da biliyorum ki emek verdiğimiz dergimizin insanlara ışık tutan bir yönü var ve bu beni çok gururlandırıyor. Fikirlerin ve bilgilerin ışığında bir zerre olan sözlerimiz sizlerin yolunu aydınlatmada elbette sadece küçük birer araçtırlar. Bu bir veda değil asla. Ne biz SCORA'dan vazgeçebiliriz, ne de Dergi bu ışıktan... Elbette bu konuda çalışırken keşkelerim oldu. Keşke daha fazla kişiye ulaşabilsek, keşke bu sözlerimiz ayrımcılığı bitirebilse, keşke dergimize yakışabilecek bir isim bulabilsek. Bunun gibi daha birkaç keşke işte. Ama asla bu durumlar karşısında canımı sıkıp, boş boş oturmadım, pes etmedim. Sizler de etmeyin. Tüm dünyaya karşı dik duruşunuzu bozmayın. İnaniyorum ki bu çabalar boşa değil, inaniyorum ki bu dik duruş en sonunda herkese birer zafer getirecek. Dergi için çalışmaya başladığımda artık bu işler için yoğun olduğumu, boşa vakit harcamayacağımı düşündüm. Ama sonra fark ettim ki bu uğurda harcanan hiçbir vakit boşa değildi. Tabi ki zorlandığım, yorulduğum, karşıma aksiliklerin çıktığı zamanlar da oldu. Ama benden sonra bu görevde bulunacak arkadaşlarıma sesleniyorum. 'Buna kesinlikle değerdı.' Bu süreçte benimle birlikte çalışan tüm ekip arkadaşlarıma da ayrıca çok çok teşekkürlerimi sunuyorum ve birlikte samimi bir ekip olduğumuza inaniyorum. Ayrıca dergimize destek veren yazarlarımız, okurlarımız ve geri bildirimleriyle bizim kendimizi geliştirmemizi sağlayan herkese de ayrı ayrı teşekkür ederim. Umarım bu iki sayıda sizlere istediklerinizi vermeye yaklaşmışızdır.

Yağmur Duraklı

Merhaba, ben Yağmur. Umarım bu dergiyi okurken bilgilerin tazelenir, doğru bilgilere daha kolay bir şekilde ulaşır, çok değerli kişilerle yaptığımız röportajlardan faydalanır, yeni bilgileri hayatına katarsın ve umarım savunuculuğuna daha farklı bir anlam katar yazdığımız, yazılan ve düzenlediğimiz yazılar. Bu dergide çok fazla emek var çünkü bizim dünyanın daha renkli, güvenli, ayrımsız, sevgi ile dolu bir yer olacağına inancımız var. SCORA dergi de bu yoldaki küçük adımlardan biri ve içinde bulunmaktan gurur duyduğum bir proje. Takımım ile verdiğimiz bu emekte, bu yolda da okuyucularla birlikte olmak çok güzel bir his! Bu dergi hepimizin, verdiğimiz mücadele gibi. Yazılar yazıldı, okundu, düzenlendi şimdi okuyucular olarak devamı da sizde. Daha güzel ve güvenli günler, ayrımcılığın olmadığı yarınlar için iyi okumalar ☺

NORA VE ULUSAL TAKIM VEDALARI

Burak Şenocak

'20-'21 Cinsel Sağlık ve Üreme
Sağlığı Ulusal Direktörü

Sevgili SCORAngel'lar,

Bu kısa tutmaya çalıştığım yazıda sizlere bir veda ve deneyim aktarımında bulunacağım, öncelikle kıymetli vaktinizi ayırıp okuyor olduğunuz için teşekkürler!

Öncelikle uyarmak istediğim bir nokta var, şu ki söyleyeceklerimle sizlere karamsar gelebilirim ancak tamamen samimi olduğumu bilmenizi isterim.

Bir LEO-A olarak birinci sınıfta TurkMSIC serüvenime başlarken o zamanlar hiç hayal etmediğim, henüz adından dahi habersiz olduğum ancak ömrüm boyunca gurur duyacak olduğum NORA'lık görevimle bu renkli serüveni sonlandırıyorum.

HIV&AIDS'e karşı ülkemizdeki yanlış tutum ve ayrıştırmalar sonucunda lisede çok merak ettiğim Viroloji alanı üzerine çalışmak için tıp fakültesine başlamıştım. 1. sınıfta bu alanda birkaç araştırma çalışmam olmuştu ve o dönemlerde 1 Aralık Dünya HIV&AIDS farkındalık saha etkinliğinin afişine denk gelmiştim. LEO-A olmama rağmen pek aktif bir TurkMSIC üyesi değildim. Hiçbir etkinliğe katılmamıştım o zamana kadar, SCORA'dan da haberim yoktu. Saha çalışmasına katıldıktan sonra SCORA'yı öğrenmiş ve yakından tanımış oldum. Daha sonra bu çalışma kolunda devam etmek istediğimi hissettim ve LORA olarak yerelimde devam ettim.

Bu süre zarfında ulusal boyutta ilk katıldığım etkinlik "SCORA Yaz Kampı" olmuştu, burada henüz genel bilinen TurkMSIC kısaltmalarına dahi aşina olmadığımı fark etmiştim. Verimli ve eğlenceli bir kamp sonrası daha aktif bir LORA ve TurkMSIC üyesi olmaya başlamıştım. Açılan Medya ve İletişim Koordinatörlüğü pozisyonuna sevgili arkadaşlarımın beni heveslendirmesi üzerine başvurdum ve seçildim. Bu dönemde hem yerel görevim hem de ulusal boyuta ilk adımla beraber hayatım yoğunlaşmıştı. Bunlar bana akademik başarımın düşmesi, sosyal çevremın TurkMSIC içine kayması ve daralması, hobilerime daha az zaman ayırmam olarak dönmüştü. Ancak yaptığımız çalışmaların verdiği duygusal tatmin de çok güzeldi.

Sonraki dönem ise NORA-A Adayı olmak ve olmamak arasında çok kaldım, bana katacaklarını, benden alacaklarını, benim vereceklerimi ve benim alacaklarımı iyi hesaplamam gerekiyordu. Bazen işin içinde keşke olmasaydım dediğim dönemler de olsa çok sevdiğim bölgem ile güzel bir dinamiğimiz olmuştu. Çok şey öğrendim ve çok şey öğretmeye çalıştım. 3. sınıftan birkaç bütünlemeye girmem gerekti ve az önce bahsettiğim akademik başarı durumu tamamen düştü. Belki daha iyi koordine edebilirdim ama tam anlamıyla başaramadım. Zor bir görevdi, zaman zaman takım olarak kendi içimizde ve dışımızda yaşadığımız sorunlarla beraber bir şekilde dönemi başarıyla tamamladığımızı düşünüyorum.

Gelelim en kararsız kaldığım ve çok kez keşke aday dahi olmasaydım dediğim, ancak bitiriyor olmaktan da gurur duyacağım görevim olan NORA'lığa. Genel Kurul'da ilk turda aday olmadım çünkü kendime daha farklı bir hayat planı çizmek istiyordum. 2 yıl boyunca farklı görevlerle ulusal boyutta çalışmışım ve yorulmaya, kendime zaman ayıramamaya başlamışım. Artık akademik anlamda kendimi geliştirmek, çaldığım enstrümanlara daha çok zaman ayırmak, ikinci üniversiteme odaklanabilmek, kitaplara, yabancı dillerime odaklanabilmek amacıyla aday olmadım. Aday olmadım ancak içimde hep bir ses "hala katabileceklerin var, yapabilirsin" diyordu. Bunları baskılamaya çalışmışım. Sonrasında seçimler ikinci tura kaldığında son gününe kadar çok hesaplamalar yapmaya çalıştım. Yapabileceğime inanıyordum ancak az zamanım kalmıştı. Zaten 2 yıl boyunca ulusal görevin getirdiği tecrübeyle kafamda bir yeni dönem şablonu vardı. Bunu hazırlamak içinse sadece son günü kullanabildim. Birliğe, üyelerimize katabileceklerimin olduğunu inandım ve bu yola çıktım.

En büyük endişem nasıl bir takım olur sorusuydu. Takım bu görevde en büyük etkenlerden biriydi ve mükemmel bir takıma sahip oldum. Takım değil aile olduk sonlara doğru. Bugüne kadar hiçbir SCORA Ulusal Takımının yaşamadığı sorunları yaşadık ve her şeye rağmen dik durduk. Hepimiz bu durumlardan psikolojik, mental ve fiziksel olarak etkilendik. Yaralandık. Her gün her hafta her ay bırakıp gitmeyi konuştuk, ancak bir şekilde birbirimizi destekledik ve dayandık, mücadele ettik. Gönüllülerimiz için mücadele ettik, geliştirebilmek, değiştirebilmek için eğitebilmek için mücadele ettik. Türkiye'de verilmeyen Kapsamlı Yapılandırılmış Cinsel Sağlık Eğitiminin eksikliğini elimizden geldiğince kapatabilmek için mücadele ettik. Cinsel şiddetin her boyutunu anlatmak ve şiddeti sonlandırmak için mücadele ettik. Fobileri yıkmak ve insan haklarını tamamen anlayan bir nesil için mücadele ettik. İnsanları ayrıştırmayan, ön yargısız bir toplum hayaliyle mücadele ettik. Kimi zamansa kendi içimizdekilerle mücadele ettik ve en acısı da bu oldu.

Mücadelede yanımda olan bu takım çok büyük şeyleri hak ediyor, burası onlara entrikalarıyla, kötü insanlarıyla, suçlamalarıyla layık olamadı. O yüzden sevgili takımıma onları buraya seçtiğim için çok özür diliyorum. Hepsinin birbirinden güzel kalpleri var ve bu dönemi asla hak etmediler! Ancak şunu da söylemek isterim ki onlar olmasa ben buraya kadar muhtemelen dayanamazdım. Bu yüzden seçilmiş ailem olan Bade, Besti, Bora, Lara ve Murat'a sonsuz teşekkür ediyorum. Hep beraber başardık bunları! Sayısız güzel projemiz ve çalışmamız oldu saymaya kalksam birkaç dergi sayısını bu yılki yaptıklarımıza ayırmak gerekir.

Birlikte yapmaktan en çok keyif aldığım görev (4 yerel, 3 ulusal arasından) NORA'lığı ayrı bir yere koyarsak eğer LORA'lık idi. Gerçekten çok güzel bir görevdi ve ilgisi olanların tatmasını öneriyorum. Ancak sonrası için eğer CSÜS alanına özel ilginiz, projeleriniz ve çalışmalarınız varsa ilerlemeyi düşünebilirsiniz.

Bu görevin sonunda yaptığım her çalışmadan gurur duyarak ancak insanlardan utanarak ayrılıyorum.

Usulsüzlüklerin, haksızlıkların, yalanların, failerin kol gezdiği birliğimizde, kendilerini "geleceğin hekimleri" şeklinde yüceltmelerine karşın meslektaş olacağımın utanacağım birçok kişiyle tanıştım, sizler karşılaştın dahi istemem.

Bunun yerine birçok başka STK'de gönüllü olabilir, enstrüman çalabilir ve öğrenebilir, spor yapabilir, yeni yabancı diller öğrenebilir, akademik çalışmalar yapabilir, yurtdışı veya yurtiçi uzmanlık sınavlarına hazırlanabilir, farklı birçok hobi edinebilir, yüzlerce binlerce kitap okuyabilirsiniz.

Kendinize çok iyi davranın, toksisite sizden uzak olsun.

Şiddetsiz, sömürsüz, renkli yarınlara!

Burak Şenocak, 2020-2021 Dönemi Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Ulusal Yöneticisi

Bade Deniz Karakaş
Yeditepe TÖB
'20-'21 NORA-A

Çok Sevgili Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı (ve sonunda) Hakları Gönüllüleri,

Bu sayfayı SCORA Dergi KÇG olarak “Ulusal Takım’ın Vedası” diyerek belirlemiş olsak da hiçbirimizin vedası değil. Ne burada edindiğim dostluklara, ne de mücadelemize...

“Bir şeyler yapmalı” diyerek kendimi sorguladığım aktivizm serüvenimde benim için bir köprü olan SCORA aynı zamanda 3-4 yıldır motivasyon kaynağım olmuştur: 12. sınıfta okul-dershane-uyku üçgeninde yollarda sürünürken yerel birlik SCORA hesaplarını gördüğümde de ve şimdi pandemi günlerinde evde geçen gecelerde toplantılar ve sayfalarca makale okumalarını sizler için slaytlara çevirirken de, sınav dönemine denk gelen ulusal etkinliklerimizde de... Bu yıl birbirinden renkli dış paydaşlarla çalıştım, onların da bademşekeri oldum, İzmir Pride Komitesi olarak düzenlediğimiz yürüyüşte afişe oldum :D O kadar çok renkli anım oldu ki!!

Ancak bu renkli ve keyifli günlerin yanında zorlandığım, kırıldığım birçok gün de oldu. Buradan sonra bahsedeceklerim bu mücadelede tökezlemiş, yorulmuş, gündemimize bakıp “Her şey bunun için miydi?” diyen tüm renkli ve azimli CSÜS ve hakları yoldaşlarım için:

Cinsel sağlık çok zor bir konu, “üreme sağlığı” biraz daha toplum tarafından kabul görmekte: çünkü ürüyoruz evet ancak cinsellik tabudur, ayıptır cıkcıktır. Sünnetlere götürülmeyen, gözleri kapatılan kız çocukları, göster bakalım amcaya demeler, oğluna aslan diyen, kızını dövmeyen dizini döver denilen, LGBTİ+’lara yok böyle bir şey denilen, ilklerimizle ayıplanılıp kızarıp utanıp, evlenmeden olmaz denilen, AIDS’e karşı savaşı insanları stigmatlayarak yürüten, bakirelik muayenesi, geline kırmızı kurdele, 31 çekmenin normal olup da vulvası olanların mastürbasyon yaparsa “kısır kalacağının” iddia edildiği, trans+lara belirli bir iş-görünüş atayan, porno sektörünün tecavüz kültüründen yararlanıldığı, “çocukların” evliliklerine amin diyenlerin olduğu, insan dışındaki canlı cansız varlıkların seks objesi olarak görülebildiği bir ülkedeki “kültürde” o kadar değerli bir görevimiz ve gayemiz var ki. Her gün, her oturum, her eğitim, her sohbet sonrasında bize teşekkür ediyorum. Çünkü bizler domino taşları gibi karanlığı aydınlatacağız. Ve evet gerekirse kenti ateşe vereceğiz. Sizlere olan inancım ve sevgim her şeyden öte, hepinizle hekimlik kariyerimde tekrar karşılaşmak ve umarım ki tekrardan daha özgür daha renkli bir dünya için, gelecek için, yeni nesiller için çalışmaya devam ederiz! Bana her zaman ulaşabilirsiniz, çok isterim!

Her oturumdan sonra iletişime geçip soru soran, teşekkür eden, bana katkı yapan sizler; ve biricik Ulusal Takım’ım ve bebek koordinatörlerimiz ve sevgili Yeditepe TÖB sayesinde herkese ve her şeye omuz gerdim. Hepinize çok teşekkürler! İyi ki SCORA!

Rengarenk kalplerle <3

Bestinur Şuekinci Okan TÖB '20-'21 NORA-A

Bir dünya hayal edin ki kendi renginizi buluyorsunuz, renginize bürünebiliyorsunuz, asla yargılanmıyorsunuz. Bu öyle bir dünya ki kalbinizi ortaya koyabiliyorsunuz. Kalbiniz kırılmadığı gibi başka kalplerle bütünleşiyorsunuz. Bir oluyorsunuz, birlik oluyorsunuz.

Biraz geriye gideceğim ama sizlerle kendi yolculuğumu paylaşmak isterim. Lisede başlayan “kalplere dokunma” sevdam üniversiteye girdikten sonra da en büyük idealim haline geldi. Sadece bir tıp öğrencisi olmamak konusunda kararlıyım. Heyecanlı bir birinci sınıftan TurkMSIC tanıtımı yapıldığında bir kişi SCORA’dan ve çalışma konularından bahsetti. Ben o an tutuldum; tam olarak ihtiyacım olan arzuladığım, olmak istediğim yerd. İlk görüşte aşkı bizimkisi diyebilirim. O aşık, LORA-A olmuştu artık. Sahaya her çıktığımda kendimi hekimliğe biraz daha yakın hissettirmek, insanların tabusu kırdığını görebilmek, bir kişinin dahi olsa kalbine dokunabilmek... Dönemin sonuna geldiğimizde ise bu tutkumun peşinden gitmeliyim diyerek LORA olmaya karar verdim ve geçen dönem yerelimde LORA’lık görevini üstlendim.

Şimdi ise 2020-2021 döneminde Ulusal Takım üyesi olarak sizlerin karşısında olmak ne büyük heyecan ne büyük onur, kelimelerimin kifayetsiz kaldığı bir noktadayım. SCORA’nın bana benim SCORAİlesine katacaklarım bitmediğine ve SCORA’nın odak konularının her bir hekimin bilincinde olması gerektiğine inandığım için buradayım. Dönem içerisinde en büyük zorluğun saha faaliyetleri olamayacağını, kişilerdeki değişimi gözlerinde göremeyeceğim olacağını sanıyordum; yanılmışım. Yaşanılan kötü olaylara karşın geriye baktığım zaman gerek profesyonel gerekse kişisel açıdan kimliğime tarifsiz nitelikler kazandırdım. Ulusal asistan olmak kişisel gelişimim açısından hayatımdaki önemli bir dönüm noktasıydı. Profesyonel düzlemde iletişim kurmayı öğrendim. Benim için eziyet olan e-posta yazmak çerez haline geldi. Tıp camiasından network oluşturdum. Durağanlığı sevmeyen biri olarak pandemi koşullarında bile aktif olma şansı yakaladım, inanır mısınız bir günümün bile boş geçtiğini hissetmedim! Kulağa yorucu gelse de her bir emeğimden o kadar kıymetli çıktılar topladım ki... Değdi, biliyorum.

Bunların hiçbirisi gerçekleşmemiş olsaydı da harika bir takımın parçası olmanın haklı gururunu yaşırdım. Öyle bir takım düşünün ki fiziki ortamda asla tam olarak bir araya gelmemiş, birbirine gerçek anlamda temas etmemiş olsun; ama kalpleri de bir o kadar kenetlenmiş, ruhları da bir o kadar bütünleşmiş olsun. Bu kurduğumuz güçlü bağ beni şaşırtsa da hepsi gerçektir. Beraber kâh güldük, kâh ağladık. Kâh mücadele ettik, kâh yenik düştük. Ama kimse unutmasın ki biz birbirimize sahip olduğumuz için her mücadelenin baştan kazananıydık!

Profesyonel kazanımlarım ve efsane takımımın yanı sıra bir diğer manevi kazanımım değişimin mümkün olduğunu hissetmek oldu; yalnız yürümediğimi bilmek, yolumuza yoldaşları katabilmek... İnsanların kalbine dokunabilmek oldu. Ulusal Takım Üyeliği için başvururken motivasyon mektubumda: "SCORA aracılığıyla dokunabildiğim kadar kalbe dokunmak, bilinçlendirebileceğim kadar insanı bilinçlendirmek, ulaşabildiğim kadar hekim adayına ulaşarak onları stigmadan uzak birer hekim olmaya davet etmek istiyorum." demiştim. Bu görev sayesinde önce kendimi geliştirdim, sonra insanları değişime davet ettim. Fiziki olarak olmasa da geri bildirim formlarımızdan da gördüm ki ben hiçbir karşılık beklemeden çevrem için, toplum için, insanlık için küçük de olsa katkı sağladım; işe yaradığımı hissettim, yaşadığımı, insan olduğumu...

Gelişime ve değişime açık biri olarak motivasyonunuzun ve gönüllülüğünüzün her zaman daim olmasını diliyorum!

Stigmadan uzak bir dünya için... Tabuları “bıçak çekerek değil”; kalplere dokunarak, eğitimin ve bilimin ışığında yıkabilmek için... Hiçbir nedenden ötürü zorbalık ve ayrımcılığın olmaması için...

İyi ki varsın SCORAilem!

Bestinur - your bestie - Şuekinci

Bora İnceöz
Ankara TÖB
'20-'21 NORA-A

Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Çalışma Kolu bünyesindeki maceramın başlangıcında “Asla olmaz.” demişti içimden gelen bir ses, şu an karşısında duruyor olduğumuz “ön yargılar”. “Değişim insanın kendisinde başlar.” cümlesini çok sık işittim ancak bu denli gerçek olabileceği aklıma gelmezdi. Bir “ön yargı” ile başlayan SCORA yolculuğum; kendimden başlamak kaydıyla ön yargılarla, ötekileştirmelerle, ayrıştırıcı tutumlarla sonuna kadar mücadele edeceğime, hak ihlallerine göz yummayacağıma, sesimi her geçen gün daha gür çıkaracağıma dair kendime söz verdiğim ve en azından hayallerimin büyük bir çoğunluğunu gerçekleştirmiş olduğum bu günlere kadar geldi.

Hiç unutmam, ilk kez katılım gösterdiğim 1 Aralık Dünya HIV&AIDS Farkındalık Günü etkinliğindeki sessizlikten ses çıkarmaya hatta bağırıma geçişteki o kıvılcım içimde yanmaya başladı ve bugüne kadar alevlendi, motivasyonuma ve savunuculuğuma ilham oldu. Bilimsel aktivizm ışığında her insanın insanlık onuruna yaraşır haklarını elde etme mücadelesinin alenen bir ihlali olan cinsel sağlık ve üreme sağlığına erişim hakkının kısıtlanması ile, kapsamlı ve yapılandırılmış cinsellik eğitimi hakkının ihlaliyle, anahtar gruplara yönelik stigmatizasyon ve marjinalizasyon faaliyetleri ile, kadın+’ların güvenli, sağlıklı ve isteyerek gebelik terminasyonuna erişim haklarının yasalar ihlal edilmek suretiyle ellerinden alınmasıyla, mücadele edebilmek; bu mücadelemi insanlarla paylaşabilmek benim için hayatımın temel amaç unsurlarından biri haline geldi, savunuculuk ateşi hayatımın bir parçası oldu.

Pek tabii en önemli kısma geldik, yani SCORAilem’deki maceramın doruk noktası olan SCORA Ulusal Takımı üyeliğine seçildiğim bölüme. En başta gerçekten büyük endişeler yaşadım, böyle bir sorumluluğun altından kalkabilir miyim diye düşünmeden edemedim ama en nihayetinde “kalplere dokunabilmek” fikri bana tam tamına 7 gün süren başvuru sürecini yazmamda ana motivasyon kaynağı oldu. Ne zaman geriye dönüp baksam iyi ki o motivasyonu toplayabilmişim de o başvuruyu yazmışım diyorum. “Ulusal Takım” kavramına herkes farklı anlamlar yükleyebilir elbette, ancak benim için ilk toplantımızdan itibaren ikinci bir aile oldu. Birlikte güldük, birlikte ağladık, birlikte sinirlendik, birlikte heyecanlandık. Hiçbir zaman yüz yüze bir araya gelemedik ama ben her bir takım arkadaşımı yanımda hissettim; duygularımızla, hislerimizle hep bir aradaydık biz. Buradan tekrar **yoldaşlarıma, GERÇEK savunucu dostlarıma**; Bade’ye, Besti’ye, Burak’a, Lara’ya ve Murat’a seslenmek isterim ki **“We are the champions!”** Bu yıl sizin desteğinizi, dostluğunuzu hissetmeseydim ne yapardım bilemiyorum, iyi ki varsınız!

Hayatlara dokunabilmek, değişime inanmak, güvenli alanları herkes için oluşturabilmek, “kimseyi arkada bırakmamak”, başımı öne eğmemek, eril tahakkümün, şiddetin ve ayrımcılığın karşısında her daim dimdik durabilmek ve en önemlisi de yaralayan, zarar veren, mücadelenin öznelerine dahi haddini bildirmeye yer arayan savunuculuktan ziyade pozitifizmin, bilimin, hakkın, eğitimin ışığında herkese ulaşabilmeyi amaçlayan savunuculuk perspektifini benimseyebilmek ve aktarabilmek ulusal asistanlık sürecimdeki en büyük gayelerimdi; umarım ki başarabilmiş olarak bu yazıyı yazıyorumdur.

Son olarak belirtmek isterim ki, cinsel sağlık ve üreme sağlığındaki hak ihlallerinin farkında olun, bilimsel ve hak temelli savunuculuğun ışığını rehber olarak edinmekten vazgeçmeyin, umutsuzluğa kapıldığınız anlarda sizleri ve savunuculuğumuzu hatırlayın ve güç alın. Yeri gelecek yok sayılacağız, yeri gelecek emeklerimiz ve yıllarca süregelen tecrübelerimiz “sözde” olarak nitelendirilecek ama pes etmeyeceğiz! Hiçbirimiz mücadelemizde yalnız değiliz ve ayrımcılıkla, şiddetle, normlarla, tahakkümle, eril dille mücadelemizde bir aradayken çok güçlüyüz!

SCORAilem’e rengarenk simlerimle,

Gökçe Lara Bodur
İzmir Ekonomi TÖB
'20-'21 NORA-A

Sonlar benim için her zaman zor olmuştur, özellikle derin bir sevgi bağıyla bağlandığım herhangi bir şeye dair bir son ise... SCORA böyle benim için. Onun ifade ettiklerini, anlamını aslında sözcüklere dökmek çok zor, yine de SCORA'yı size üç şeyle ifade etmek istesem şöyle yanıtlarım: geç kalmışlık, inanç, kendini gerçekleştirmek.

Ben SCORA'yla büyüdüm, burada kendimi buldum. SCORA bana gözlerimle sadece kırmızıyı değil, bütün renkleri görmeyi öğretti. Bana göre SCORA, damarlarında akan kanın neden kırmızı olduğunu bilmektir, ve insanların hayatlarına dokunabilmeyi başarmak uğruna bütün yaralarından akan kana gülümseyebilmek, direnmektir bütün engellere karşı. Ruhunun dibine kadar savunmaktır, inanmaktır, kendini bulmaktır.

Bu yolda kat ettiklerime, başardıklarım, başaramadıklarım, yaptıklarım, yapamadıklarım ve daha nicesine baktığımda görüyorum ki hayatına dokunduğum insanların sayısında beklediğimden de çok artış var. SCORA kırmızısını yüreklerimizle buluşturmanın mutluluğunu daha da derin yaşıyorum. Ve kendimi bularak daha da anlam kazandığına inandığım bu yolculukta, geriye dönüp baktığımda her şeye rağmen "iyi ki" diyorum! Çünkü en başından beri inanıyorum ki ben, savunuculuğumla insanların yüreklerine dokunabilirdim... Bunu yapabiliirdim! Ve bunu yaptım, yaptık! Birlikte!

Bu sene için en büyük dileğim önce birbirimizi bulmamız ardından da gökkuşağında kendimizi bulmamızdı. Bunu başardığımıza inanıyorum. Bu yıl hem birbirimizi bulduk, hem de gökkuşağında kendimizi! Şimdi sırada bu rengarenk dünyanın da ötesindeki sonsuzluğa ulaşmak var...

SCORAşk'la kalın, hayatınızın renkleri daim olsun!

KOORDİNATÖR KÖŞESİ

Ege Mert Özgürtaş
Başkent TÖB
'20-'21 SCORA X-Change
Koordinatörü

Sevgili SCORA Dergi Okuru,

Yakın bir zamana kadar geriye dönük düşünme faaliyetleri yapmak ve hatta bunları yazıya dökmek benim için son derece zorlayıcı bir görev olmuştur ancak malumunuz geride bırakmayı iple çektiğimiz pandemi sürecinde bu tip düşünsel eylemleri yapabileceğim tonla vaktim oldu. Şu an okumakta olduğunuz bu satırları da geçtiğimiz dönem boyunca koordinatörlük görevim kapsamında yürüttüğüm faaliyetleri yeniden ziyaret etmek; büyük çoğunluğu evlerimizde, bilgisayar karşısında geçmiş olmasına rağmen dolu dolu olan bu senenin benim için nasıl geçtiğini sizlerle paylaşmak için yazıyorum.

Koordinatör olarak ilk göreve geldiğim dönemde aklımdaki tek proje üye ülke olarak SCORA X-Change ev sahipliği üstlenmek, zaten normal koşullarda planlaması ve yürütmesi son derece karmaşık olan bu değişim sürecini pandemi koşullarına rağmen gerçekleştirebilmektir. Bahsettiğim üzere pandeminin bizler için sorun oluşturabilecek bir faktör olduğunu kestirebiliyor olmamamıza rağmen ev sahipliği için başvuru süreci gelip çattığında aslında karşı karşıya olduğumuz denklemin zannettiğimizden çok daha kompleks olduğunu fark ettik. Tam kapanmalar, aşılar, konaklamalar, ulaşım derken görünür ve görünmez pek çok değişken vardı. Bu sebeplerle, SCORA X-Change ev sahipliğine bir senelik kısa bir ara vermenin en doğrusu olduğuna karar verdik.

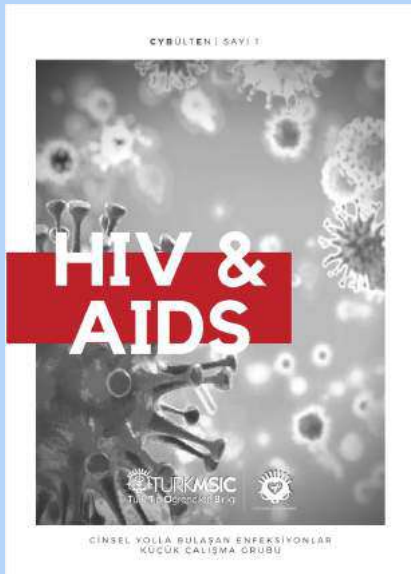
Tam da bu süreçte beni en az SCORA X-Change kadar motive eden bir gelişme oldu: Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar Küçük Çalışma Grubumuz çalışmalarına başladı. Bir SCORA gönüllüsü olarak böyle bir küçük çalışma grubunun faaliyet göstereceğini öğrenmek benim için son derece heyecan verici idi. Sizlerin de bildiği üzere SCORA'nın kuruluşu tüm dünyada çarpıcı sonuçlara sebep olan AIDS pandemisi hakkında tıp öğrencileri olarak bilinç yaratmak istememiz ile başlıyor. Bunun sonrasında her ne kadar çalışma kapsamımız genişlemiş ve cinsel sağlık ve üreme sağlığı ile haklarının hemen her alanında savunuculuğumuza devam ediyor olsak da başlangıcımızı unutmamak, HIV ve diğer tüm cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar

hakkında güncel kalmaya ve çalışmalarımızı sürdürmeye devam etmek büyük önem taşıyor. Bunun da ötesinde bizlerin geleceğin doktor adayları olarak cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar hakkında mikrobiyoloji dersinde öğretilenlerin ötesinde bir bilgi düzeyine sahip olması kanımca çok büyük önem arz ediyor çünkü uzmanlık branşımız ne olursa olsun cinsel yolla bulaşan enfeksiyonla yaşayan bir danışanla kurduğumuz iletişimin onun güvenli alanını sarsmaması ya da kendisine sunduğumuz tedavinin sadece tek boyutlu bir medikal tedaviden ibaret olmayan; bu durumun psikolojik, sosyal ve kültürel arka planlarını da irdeleyen bir özellikte olması sunduğumuz hizmetin kalitesi ve tedavinin başarısı ile birebir ilişkilidir.

Bizler de Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar Küçük Çalışma Grubu olarak bu farkındalık ile çıktığımız yolda, çıktılarımızın ulaştığı her bir gönüllümüzün bilim temelli savunuculuğuna ve toplumsal bilinç oluşturma çabasına katkı sağlayabileceğine inandığımız çalışmalarımızı yürüttük. Güncel makale taramaları yaptık, araştırmalarımızı sürdürdük. Çalışmalarımızı bülten ve kılavuz gibi yazılı metinlerde topladık. Kısa sayılabilecek bir sürede bu kadar yoğun bir şekilde çalışarak bu kadar anlamlı çıktılar oluşturabilen tüm takım üyelerine, biricik koordinatörümüz Besti'ye ve geri bildirimleriyle her zaman yanımızda olan NORA ve SCORA ulusal takımına teşekkürlerimi iletiyorum.

Koordinatörlük maceramın sonlarına gelirken yazdığım bu metin; şimdi geride bırakmış olduğum pek çok güzel anıyı ve edindiğim yeni arkadaşlıkları hatırlamama, bir parça da hüzünlenmeme sebep oldu fakat birlikte geçirdiğimiz bu güzel seneyi bu şekilde yâd etmek çok güzel bir hissiyattı. Tüm bu süreçte yanımda olan, her zaman için pozitif enerjisiyle beni yükseltmeyi başaran sevgili süpervizörüm Gökçe Lara başta olmak üzere bu süreçte bana destek olan herkese tekrar tekrar teşekkür ediyorum. Savunuculuğunuzun daim olması dileklerimle,

Ege

CYBE Bülten'e QR kodu okutarak ulaşabilirsiniz.

Ertuğrul Gazi Güler Kırıkkale TÖB '20-'21 SCORA Savunuculuk ve Proje Koordinatörü

Herkese merhaba, ben Ertuğrul Gazi Güler. Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesinde dönem 3 öğrencisiyim. 2020-2021 döneminde SCORA'da **Savunuculuk ve Proje Koordinatörü** olarak görev aldım. Sizlere bu dönem koordinatör olarak yer aldığım Küçük Çalışma Grupları ve Bildiri Ekiplerindeki süreçleri ve yaptığımız çalışmaları aktarmak istiyorum.

SCORA bünyesinde faaliyet gösteren **Cinsel Şiddetle Mücadele Küçük Çalışma Grubu** ile çalışmalara başladığımız Mart ayından itibaren aralıklarla çıktı paylaşımlarımız oldu ve oldukça kapsamlı bir webinar düzenledik. Yaptığımız çalışmaları sizlere aktarmak isterim,

- Cinsel Şiddetin Hukuki Boyutu, Cinsel Şiddetin Psikolojik Boyutu, Şiddete Karşı Güvenli Alan Çabası: İfşa konulu oturumları; İyileşme Çizimleri, Çocuğun Bedensel Söz Hakkı, Mültecilere Yönelik Cinsel Şiddet konulu atölyeleri ile **İyileşmek Mümkün Webinarını** gerçekleştirdik.
- Güvenli alanların ve onayın; sexting pratiklerinde de hakim olması ve testi çözenlerde kimi noktalarda farkındalık oluşturmak amacıyla **Güvenli ve Onaya Dayalı Sexting Testini**,
- Cinsel şiddetle mücadeleye her perspektiften yaklaşmayı amaçladığımız ve İyileşmek Mümkün Webinarı raporlarına da yer verdiğimiz **Cinsel Şiddetle Mücadele Bilgilendirme Kitini**,
- Cinsel şiddetle mücadelede sıkça duyduğumuz ve kullandığımız cümleler ve kavramları açıkladığımız **"Aslında Ne Demek?"** İnfografiklerini,
- "Cinsel şiddetle mücadelede koruyucu önleyici yaklaşımlar adına sizce neler yapılabilir?" sorusu ile gönüllülerimizin katkılarını alarak oluşturduğumuz **Cinsel Şiddetle Mücadelede Koruyucu Önleyici Yaklaşım Duvarını**,

- Güvenli Alanlar İle İlgili Etkinlik Yapılabilecek Bazı Dış Paydaşlar, Güvenli Alanlar Sözleşmesi ve Formu Örnekleri gibi içerikleriyle **Cinsel Şiddetle Mücadelede Yerel Birlik Bilgilendirme Kitini** hazırladık.
- Gereken sponsorluk süreçlerinin vs. tamamlanmasını müteakiben yerel birlikler ve LORA'lar ile paylaşılacak olan **SCORA Çocuk Cinsel İstismarı Broşürü revizyonunu** gerçekleştirdik.

Bu verimli süreç için Süpervizörüm Bora'ya, Küçük Çalışma Grubu Üyelerimiz Aleyna'ya, Ayşenur'a, Bengisu'ya, Eylül'e, Gizem'e ve Kerem'e çok teşekkür ederim. Faillerin aklanmadığı, hayatta kalan mücadelesinin hiçbir "gerekçelendirme"ye dayandırılarak değersizleştirilmeye çalışılmadığı, şiddetin son bulduğu yarınlara ulaşınca dek dayanışma dileklerimle!

Çıktılarımıza bu link üzerinden erişebilirsiniz:

https://tinyurl.com/Cinsel_Siddetle_Mucadele_KCG

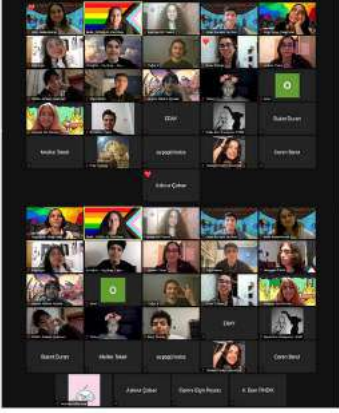

SCORA, SCORP ve **PSD** bünyesinde faaliyet gösteren **17 Mayıs Homofobi, Bi+fobi ve Trans+fobi Karşıtı Gün (IDAHOBİT) Küçük Çalışma Grubu** ile çalışmalarımıza Nisan ayında başladık. Neredeyse 1.5 ay içerisinde harika çıktılar elde ettiğimize ve oldukça kapsamlı oturumlar gerçekleştirdiğimize inanıyorum. Yaptığımız çalışmaları sizlere aktarmak isterim,

- **LGBTİ+ Hakları ve Sağlık Erişimi Kolaylaştırıcı Oturumları ve Bilgi Yarışması, 17 Mayıs Derneği ile Yaşlı LGBTİ+'lar** başlıkları dahilinde **IDAHOBİT Oturumları** gerçekleştirdik.
- 2020-2021 döneminde LGBTİ+ kapsamında etkinlik gerçekleştirmiş gönüllülerimizin katkılarıyla oluşturduğumuz **Etkinlik Haritası**,
- 17 Mayıs Tarihçesi, LGBTİ+ Bayrakları ve Anlamları, LGBTİ+ Temel Kavramlar, Pronoun ve Kullanımı, Playlist, Fobiler ve LGBTİ+lara Yönelik Nefret Suçları konuları hakkında hazırlanan **IDAHOBİT Kitleri**,
- 2020 yılında LGBTİ+ hakları kapsamında gerçekleşen gelişmelere ve ihlallere yer verdiğimiz **Bülten 2020**,
- LGBTİ+ hareketinde geçmişten günümüze katettiğimiz yolu görmek için hazırlamış olduğumuz **LGBTİ+ Hareketi Kronolojisi** gibi kapsamlı çıktılar elde ettik.

17 Mayıs IDAHOBİT Küçük Çalışma Grubu

LGBTİ+Hakları ve Sağlık Erişimi
Oturlarını Gerçekleştirdi!

TURKMSIC
Türk Tıp Öğrencileri Birliği

Bir Tıp Öğrencisinden Daha Fazlası...

Bu verimli süreç için
Süpervizörlerimiz Ayşe'ye,
Yaren'e ve Bade'ye, eş
Koordinatörlerim Aslınur'a ve
Sıla'ya, küçük çalışma grubu
üyelerimiz Aleyna'ya, Berkay'a,
Ganime'ye, İlayda'ya, İrem'e ve
Özge'ye, gelişim kontenjanı
üyelerimiz Duha'ya, Ezgi'ye ve
Zeynel'e çok teşekkür ederim.

Nefretin, ayrımcılığın ve
LGBTİ+fobinin son bulduğu
yarınlar dileklerimizle!
Çıktıklarımıza bu link üzerinden
erişebilirsiniz:

<https://tinyurl.com/17MayısIDAHOBİTKCG>

Uluslararası Homofobi Bi+fobi Trans+fobi Karşıtı Gün (IDAHOBİT) Oturlarını

16 Mayıs 2021

zoom

1.Oturum: (20.15-21.15)

Ödüllü Bilgi Yarışması

17 Mayıs

IDAHOBİT KÇG

2.Oturum: (21.30-22.30)

Yaşlı LGBTİ+'lar

17 Mayıs

Derneği

Umut Güner
Kırkından Sonra
Lubunya İnisiyatifi
Kurucusu

Özge Gökpinar
17 Mayıs Derneği
LGBTİ+ Yaşlılık
Alan Çalışmaları
Koordinatörü

TURKMSIC
Türk Tıp Öğrencileri Birliği

Bir Tıp Öğrencisinden Daha Fazlası...

Bu dönem SCORA olarak Türkiye'de HPV'ye Toplumsal Tutum ve HPV Aşısına Erişim ve Pandemi Döneminde Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığına Erişim gibi çok önemli 2 konuda görüş bildirilerimizin yazımını tamamladık.

Oldukça dinamik ve profesyonel ilerlediğini düşündüğüm bu süreç için SCORA Ulusal Takımına, Türkiye'de HPV'ye Toplumsal Tutum ve HPV Aşısına Erişim Bildiri Ekibi üyelerimiz Aysun Beyza'ya, Elif'e, İkbâl'e, İrem'e, Özge'ye ve Simay'a, Pandemi Döneminde Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığına Erişim Bildiri Ekibi üyelerimiz Eray'a, İlgin'a ve Özge'ye çok teşekkür ederim. Sağlıkta eşitsizliğin son bulduğu yarınlar dileklerimizle!

Bildirilerimize bu linkler üzerinden erişebilirsiniz:

- Türkiye'de HPV'ye Toplumsal Tutum ve HPV Aşısına Erişim Görüş Bildirisi:
<https://tinyurl.com/hpvbildiri>
- Pandemi Döneminde Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığına Erişim Görüş Bildirisi:
<https://tinyurl.com/pandemicsusbildiri>

Küçük çalışma grupları, bildiri ekipleri, özel gün paylaşımları ve daha nice savunuculuk ve proje çalışmaları ile benim için bu dönem oldukça keyifli ve verimli geçti.

Bu dönemde benden desteklerini hiç esirgemeyen ve birlikte çalışmaktan oldukça keyif aldığım; Koordinatör arkadaşlarım Ege Mert'e, Eylül'e, Firuze'ye, Zeynep'e ve tekrardan NORA'mız Burak'a, NORA-A'larımız Bade'ye, Besti'ye, Bora'ya, Lara'ya ve Murat'a çok teşekkür ederim.

Ve çok değerli SCORA Dergi okuyucuları, başta SCORA kırmızısı olmak üzere gökkuşağının bütün renkleri yolunuzu aydınlatsın, sevgilerimle!

Eylül Demirbaş
Cerrahpaşa TÖB
'20-'21 SCORA Eğitim
Koordinatörü

Sevgili SCORAilem,

Veda konuşmaları benim için hep çok zor oldu, o yüzden bu yazıyı bir nokta değil de virgül olarak düşünelim. Bu dönem hepimiz için kimi zaman endişelendiğimiz, kimi zaman şaşırdığımız, çokça güldüğümüz bir lunapark treniydi. Birlikte zorluklara göğüs gerdik, kazanımlarımız emeklerimizin karşılığını verdi. Şimdi, eğitim koordinatörü olarak geçirdiğim ayları sizinle birlikte tekrar gözden geçirmek istiyorum.

Ulusal önceliğimiz kapsamında gerçekleştirdiğimiz, göz bebeğim Kapsamlı Yapılandırılmış Cinsellik Eğitimi Serisi ile başlamak isterim. Gönüllülerimizden bir grubu başlangıç seviyesinden alıp en ileri seviyeye getirecek bir eğitim düzenlemek büyük bir hayalimdi. Eğitimcilerimizden aldığımız geri bildirimlerden de yararlanarak hazırladığım bir müfredatı, değerli akran eğitimcilerimiz ve ulusal takımımız yardımıyla 12 oturum vererek işlemiş olduk. 20 kişi A1 ve A2, 18 kişi ise B1 ve B2 seviyeleri için sertifika almaya hak kazandı. Benim için motive edici bir deneyimdi, aldığımız geri bildirimler de oldukça olumluydu. Büyük değişimler sağlayabilecek bir proje olduğunu biliyorum ve önümüzdeki yıllarda da devam ettirilmesini umuyorum.

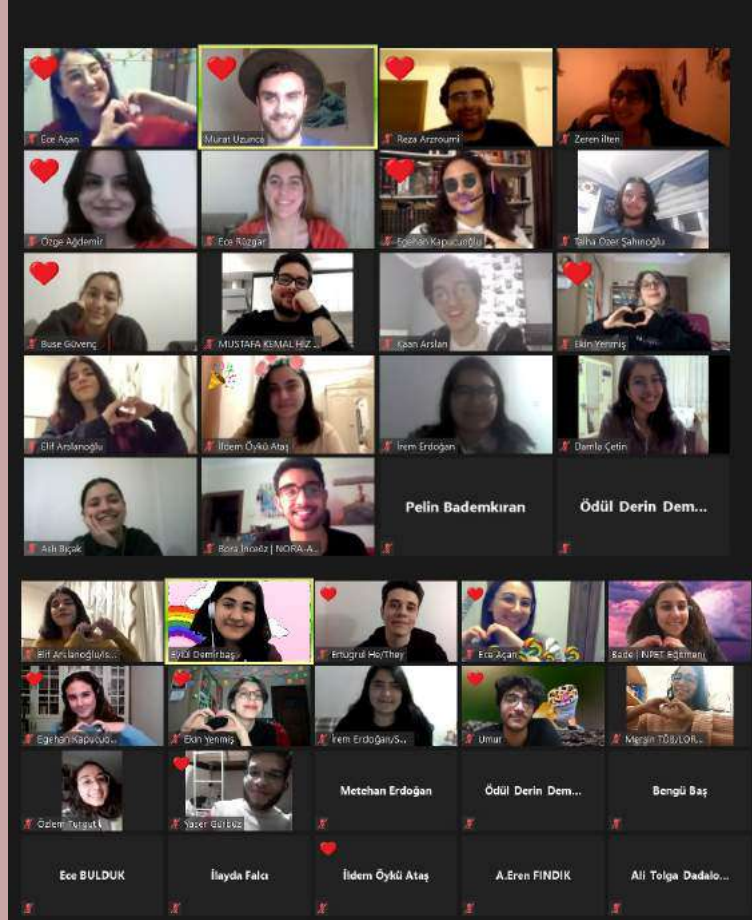

Yaşadığımız zor süreç sebebiyle ertelenen Kış Kampımızı 13-14 Mart'ta 7 oturum, 16 atölye ile gerçekleştirdik. Bu etkinliğin gerçekleşmesindeki büyük emeklerinden ötürü sevgili ulusal takımımıza ve koordinatör arkadaşlarıma teşekkür ederim. Benim için çok verimliydi, umarım diğer bütün katılımcılarımız için de öyle olmuştur.

Bir eğitim koordinatörü olarak çevrimiçi geçirdiğimiz bu dönemde ülkenin dört bir yanına eğitim yoluyla savunuculuk yapan IPET&NPET eğitmenlerimiz ve kolaylaştırıcılarımıza özellikle teşekkür etmek istiyorum. Geçtiğimiz günlerde iki ayrı toplantı ile onlarla bir araya gelerek geri bildirimlerini aldık, beklentilerimizi konuştuk. Eğitmenlerimiz dönemin başından beri savunuculuğumuzu sürdürebilmek için büyük bir özveriyle kendilerini ve birlik gönüllülerimizi bilgiyle donatıyor.

Kolaylaştırıcılarımız ise LİSTAG, CETAD ve Şiddetsizlik Merkezi ile işbirliğimiz sonucu gerçekleşen atölyeye katılım göstererek heyecanlı bir serüvene atıldılar, ilk oturumlarını verdiler bile. Eğitmen ve kolaylaştırıcılarımız, gelecekte de motivasyonunuzu hiç yitirmeden aktivizme tam gaz devam etmenizi diliyor, bir eğitmen ve akranınız olarak bana istediğiniz zaman ulaşabileceğinizi hatırlatmak istiyorum.

Uzun lafın kısıası, belirsizliklerin içinde başlayan bir dönemi benim için muhteşem bir deneyim hâline getirdiğiniz için yazıda değindiğim veya değinemediğim, hayatıma dokunan hepinize tek tek teşekkür etmek isterim. Savunuculuğumuzu açık, doğru ve kapsayıcı sürdürmemiz dileğiyle

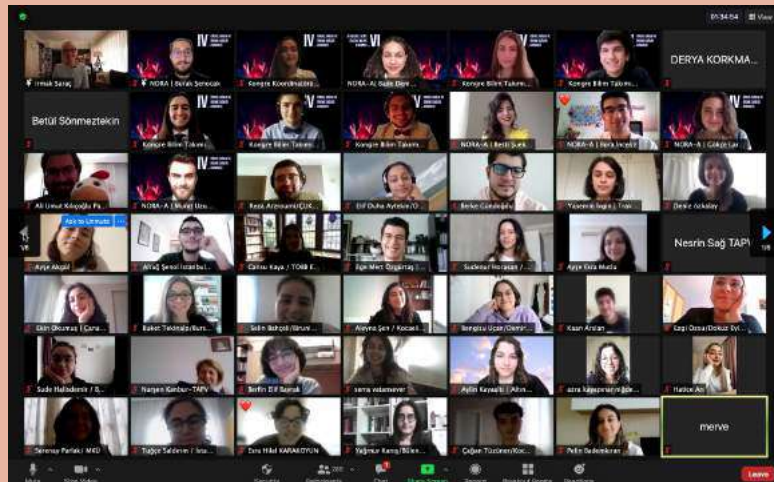

Firuze Özer Cerrahpaşa TÖB '20-'21 SCORA Kongre Koordinatörü

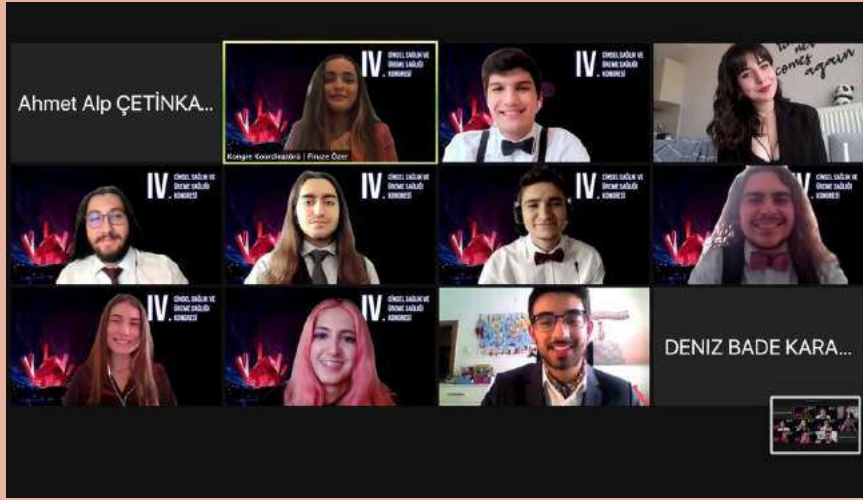
IV. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Kongresi

Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Ulusal Takımı ve Kongre Bilim Takımı olarak IV. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Kongresini 16-18 Nisan tarihlerinde “Eşitlikçi Bilim, Kapsayıcı Aktivizm” teması ile çevrim içi platformlarda da olsa gerçekleştirebilmiş olmak ve siz gönüllülerimize ulaşabilmenin mutluluğunu hâlâ hissetmekteyiz. Üç gün boyunca 13 oturumda ağırladığımız birbirinden kıymetli ve alanında uzman dış katılımcılarımız ile Türkiye’nin her yerinden tıp öğrencileriyle ve aynı zamanda CİSÜ Platformu üzerinden davetimizi ulaştırdığımız birçok dış paydaşımızdan katılımcılarımızla kongremizi gerçekleştirdik.

Her sene düzenlediğimiz Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Kongresinin hedeflerinin temelinde yatan “Doğru ve etkili savunuculuk faaliyetleri sürdürebilmek için öncelikle sağlam bilimsel bir altyapıya sahip olmak gerekir.” düşüncesinden yola çıkarak kongremizde, tıp fakültesindeki öğrenimimiz boyunca müfredatımızda eksik kalan veya yeterince kapsayıcı ele alınmadığını düşündüğümüz kazanımları hep birlikte gidermeyi hedefledik. Bu doğrultuda da beklentimiz ileride meslek hayatımızı ve aktivizm yolculuğumuzda attığımız adımları en doğru yaklaşımlarla donatabilmek ve eksik olduğumuz noktalardaki bilgiye olan gereksinimimizi fark ederek kendimizi geliştirmek adına gerekli farkındalığı edinmekti. Bu her ne kadar tüm çalışmalarımızın ve etkinliklerimizin esas amaçlarından biri olsa da, kongremiz bu noktada sahip olduğu bilimsel atmosfer ve bizlere sorularımızı konunun uzmanlarına yöneltme fırsatı sunuşuyla fark ve önem arz etmektedir. Bu sebeple de içtenlikle belirtmek isteriz ki kongremiz tüm verimini özenle hazırlamaya çalıştığımız içeriği ve dış katılımcılarımızın aktarımları kadar katılımcılarının katkılarına, sorularına ve ilgilerine borçludur. Katılımcılarımız için kongre sürecinin hazırlığının ilk aşamalarından sonuna kadar eksiksiz temin etmemiz gerektiğini bildiğimiz güvenli alanlar, öğrenmenin efektif gerçekleşebildiği bir atmosfer ve anonimliğin daima seçenekler dâhilinde olduğu bir katılım süreci bizim önceliğimiz oldu. Tüm bu süreçlerin sonucunda da kongremizden bizzat aldığımız keyif, katılımcılarımızın birbirinden kıymetli geri bildirimleri ve ön/son test sonuçları tamamıyla bizleri memnun eden nitelikteydi.

Sizlerin vaktinin ne kadar kıymetli olduğunu; aktif bir şekilde öğrenen ve araştıran, doğru bilgiye ulaşmaya öncelik veren, aktivizmini doğru kaynaklarla güçlendirmeye önem gösteren ve bilimin yolunu takip eden akranlarımız olduğunu da bilerek başladığımız kongre hazırlıklarında sizlerin beklentilerine mümkün mertebe, en yeterli hâliyle cevap verebilmek en büyük amacımızı teşkil etti. Attığımız tüm adımları bu sorumluluğu ve heyecanı hissederek, daima karar aşamasında temsil ettiğimiz bu geniş ve aydın kitlenin olası ihtiyaçlarını önceleyerek ve inisiyatiflerimizle aslında hepimiz adına sorumluluk alarak gerçekleştirdiğimizi bilmenizi isteriz. Hepsinin sonucunda da birlikte ortaya çıkardığımız kongremizi hayata geçirmenin verdiği mutluluğun paha biçilemez olduğuna inanmaktayız. Bizler için bu süreci güzelleştiren ve kazanımlarımızı elde etmek yolunda bizimle olan herkese teşekkür ederiz!

Son olarak kongre koordinatörü olarak başta NORA'mız Burak Şenocak olmak üzere Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Ulusal Takımına, kongremizden primer sorumlu NORA-A ve biricik süpervizörümüz Bestinur Şuekinci'ye, kongremiz için canla başla çalışan Kongre Bilim Takımına ve bu süreçte desteklerini esirgemeyen sevgili koordinatörlerimiz ile bizlerle bu heyecanı paylaşan tüm gönüllülerimize teşekkürlerimi tekrar iletmek isterim.

IV. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Kongresi sizlerle ve hep birlikte güzeldi!

Firuze Özer
SCORA Kongre Koordinatörü

Zeynep Ece Ulusoy

Başkent TÖB

'20-'21 SCORA Medya ve
İletişim Koordinatörü

Tekrar merhaba sevgili SCORA Dergi okuyucusu!

Ben Zeynep, '20-'21 Dönemi'nde SCORA Medya ve İletişim Koordinatörü ve aynı zamanda SCORA Dergi'den sorumlu koordinatör olarak görev aldım. Bu da hem SCORA Dergi'ye, hem de TürkMSIC'a veda yazım. Biraz SCORA'ya olan tutkumdan bahsetmek istiyorum. Aslında lise yıllarımdan beri haksızlığa, ayrımcılığa ve eşitsizliğe maruz bırakılan kilit gruplar için savunuculuk yapmak istiyordum ve bir kişinin bile fobisinin/öğrenilmiş nefretinin önüne geçsem mutluluk duyuyordum. Ancak bunu sadece yakın arkadaş çevremde yapabiliyordum ve daha büyük kitlelere, tanımadığım insanlara savunuculuk yaparsam karşılaşabileceğim tepkilerden korkuyordum. Tıp fakültesini kazanıp tanışma toplantısında Tıp Öğrencileri Birliği'nin her türlü ayrımcılığa karşı duran, bize aktif savunuculuk yapma şansı sunan ve gerçekten dünyada bir şeyleri değiştirebileceğimize inandıran kolu oldu SCORA. Ben de bu takımın bir parçası olmayı çok istemiştim. Ancak birinci senemde Bilişim ve Haberleşme Destek Birimi'ne, ikinci senemdeyse Tıp Eğitimi Çalışma Kolu'na asistan olarak seçildim. Bilişim ve Haberleşme yani "içerik üretme ve medya" çok hoşuma gitse de aklım SCORA'da kalmıştı. Sonuç olarak daha önce görev aldığım kollarla devam etmek istemedim. Belki pek alışılmış bir durum değil ancak SCORA'da yer almayı gerçekten çok istediğim ve içimde kalacağını düşündüğümünden geçen sene tek başvuru yaptım ve LORA-A olarak seçildim ve SCORA Dergi KÇG'de editör oldum. Aynı sene ikinci dönemse LORA'lıya aday oldum ve seçildim.

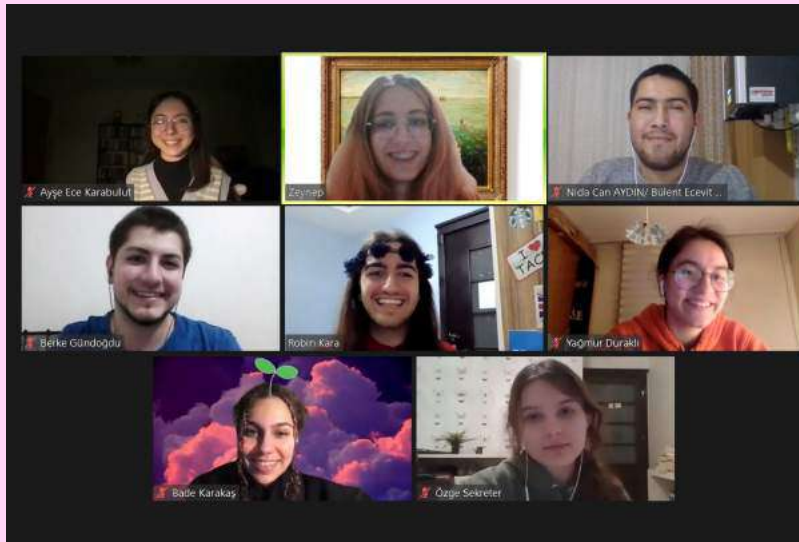
Hem genel olarak bir TürkMSIC gönüllüsü olmanın hem de özellikle bir SCORAngel olmanın bana gerçekten de pek çok katkısı oldu. Eskiden hak savunuculuğu yapmakta bu kadar zorlanırken şimdi bunun bir parçası olabilmek benim için gerçekten de bir onur. Pek çok tabu konuyu ele alırken, gerek katıldığım ve dinleme, öğrenme şansı yakaladığım birbirinden değerli etkinliklerle, gerek kendimin düzenleme şansı yakaladığım etkinliklerle, hem geçen sene hem bu sene dergimize gelen çeşitli ve değerli katkılarla, röportaj yapma şansı yakaladığımız isimlerle kesinlikle üç yıl öncesinden bambaşka biri olduğumu görebiliyorum. Bu süreç boyunca çok zorlandığım zamanlar da oldu tabii ki, özellikle yerelimde maruz bırakılanı suçlayıcılıkla mücadele etmek için elimden geleni yaptığım halde başarısız olduğumu hissettim, bütün bu süreç beni çok yaraladı ve yıprattı. Önümüzdeki dönemlerde daha dikkatli olunacağını ümit ediyorum. Yine de tüm bunlara rağmen saydığım diğer tüm bu şanslara sahip olduğum için de çok mutluyum ve bana bu imkanları sağlamış olan herkese çok teşekkür ediyorum.

Koordinatörlük sürecim ise tasarımlar ve dergi odaklı ilerledi. Seçildiğimiz ilk günlerden itibaren Savunuculuk ve Proje Koordinatörümüz Ertuğrul ile sık sık birlikte çalıştık. Gece 2'ye kadar oturduğumuz hem tasarım yapıp hem sohbet ettiğimiz zamanlar oldu. Tasarım yaparken bir fikri olmasına ya da estetik olmasına özen göstermeye çalıştım. Dergi de zaten "Giriş"te de anlattığım gibi her bir parçasını kendimiz yaptığımız, artık neredeyse çocuğumuz gibi olan bir proje oldu. Her konuya değinerek kesişimselliği sağlamaya çalıştık, değerli katkıları için yazarlarımıza da teşekkürlerimizi tekrar iletiyorum.

Bu sene tanıma ve birlikte çalışma şansı yakaladığım, motivasyonumun düştüğü yerde beni amacımıza tekrar bağlayan, birbirinden güzel renkli fikirleriyle hem çalışma sürecimizi hem dergimizi en güzel hâle getiren değerli SCORA Dergi KÇG üyeleri Ayşe, Berke, Nida, Özge, Robin ve Yağmur'a tek tek çok teşekkür ediyorum. Yine bu sene tanıma şansı yakaladığım ya da geçen seneden çalışma şansı yakalasam da bu sene daha yakından tanıma fırsatı bulduğum değerli koordinatörlerimiz Ege, Ertuğrul, Eylül ve Firuze'ye; her zaman bize destek olan, bu sene yoğun çalışma süreçlerini ve savunuculuk konusundaki azimlerini birinci elden gördüğüm değerli SCORA Ulusal Takım üyeleri Burak, Bade, Besti, Bora, Lara ve Murat'a teşekkürlerimi iletiyorum.

İyi ki bu sene SCORA'da koordinatör olarak görev almışım. Biz yılmadıkça ve birlikte hareket ettikçe cinsel sağlık tabularını, her türlü fobi ve ayrımcılık içeren düşünceyi değiştirebilecek, her yeri renklere boğacak güçteyiz.

NELER YAPABİLİRİZ?

Berke Gündoğdu
Hacettepe TÖB

Tetikleyici ve içerik uyarısı: Bazı tanım ve örnekler şiddet ögesi içerebilir, sizi rahatsız edebilir. Kendinizi tetiklenmiş hissettiğiniz anda okumayı bırakabilirsiniz, böyle bir durumda rahat ve güvende hissettiğiniz bir ortam ve kişiyle beraber okumanızı öneririm.

Fotoğraf: Hale Güzin Kızılaslan / csgorselarsiv.org

Hepimiz birer “insan” olduğumuz için şiddetin her türlüsüne karşı duruyor, elimizden geldiğince hayatta kalan herkese yardım etmeye çalışıyoruz. Peki bunu kendimizin ve hayatta kalanların bilgi seviyesini artırmadan yapabilir miyiz? Etkili yardımda bulunabilir miyiz bizden destek olmamızı isteyenlere? Bunun için bilgim ve araştırmalarım sonucunda bu yazıyı yazıyorum. Umarım birilerine yardımcı olabilir, yardımcı olabilmemizi sağlayan bir yazı ortaya çıkarabilirim. Tavsiyelere geçmeden az bilindiğini düşündüğüm veya gerekli gördüğüm bazı terimleri tanımlamak istiyorum. Böylece şiddetin ne kadar yayılmış olduğuna hep birlikte ağzımız açık şaşırabilir ve kollarımızı sıvayarak bununla mücadeleyle girişebiliriz.

Israrlı Takip/ Stalking: Herhangi biri tarafından, bir zaman dilimi içerisinde -yani gayet uzun bir süreçle karşılaşabiliriz- kişiyi rahatsız edecek şekilde ya da genelini bütün olarak düşündüğümüzde sarkıntılık hatta taciz olarak nitelendirilebilecek, yapılan ve yapılmayan davranışlar ile -istismar ve ihmal- kişinin isteği alınmadan takip edilmesi durumu (2).

Doxing: Bir kişi ya da kurumun; adı ve açık adresi gibi kişisel bilgilerinin onayı ve bilgisi dahilinde olmadan internette bulunması veya yayınlanmasıdır (3).

Body Shaming: Toplum her alanda olduğu gibi güzellik anlayışında da eksik kalmamış ve belirli kalıplar oluşturmuş. İşte bu kalıpların dışında kalan kişilerin maruz bırakıldığı, vücut fiziksel özelliklerinden dolayı gördüğü ayrımcılık ve şiddet olarak tanımlayabiliriz.

Slut Shaming: Toplum rahat durmuyor arkadaşlar. Bir kişinin günlük hayatında her türlü kimliğini -haklı olduğu gibi- performe ederken cinsel yaşamıyla ilgili olmasa da toplum tarafından “cinselliğini ulu orta yaşadığı” gerekçesiyle linç edilmesi, damgalanmasıdır.

Siber Taciz: Dönem teknoloji dönemi, şiddet siber ortamda da var maalesef. İstek dışında alınan her türlü cinsellik ve tehdit içerikli metin, görüntü, ses; sosyal medyada karşılaşılan uygunsuz olaylar; nefret unsuru barındıran şekilde veya hedef gösteren şekilde davranılması bu şiddet unsurunun içinde yer almaktadır (4).

İntikam Pornosu: Görüntüde yer alan kişinin onay ve bilgisi olmadan cinsel içerikli fotoğraf ve/veya videoları çevrim içi yollardan yaymak (4).

Hoax: Bir kişi/grup hakkında itibarı zedelemek ve okuyan kişileri inandırmak amacıyla ortaya atılan her türlü asılsız söylenti, kandırma planı (3).

Ghosting: Belli sebep veya uyarı olmadan partner, arkadaş ya da başka birisi ile iletişimi kesme hatta karşı tarafın iletişim kurmaya çalışması sonucu sessizliği koruma; bir nevi ortadan kaybolma yani -hayalet gibi-.

Gaslighting: Aynı isimli filmde adını alan terim. Bir manipölasyon çeşidi olan ve hedefindeki kişinin gerçeklik algısı, hafızası ve akıl sağlığı gibi olgulardan şüphe duymasına sebep olan her türlü davranıştır diyebiliriz (5). Herhangi bir veya birden çok bilgi ve doğrunun gizlenmesi ve/veya maruz bırakılan kişiye yaşananların olmadığına yönelik ikna (saklama), kişiyi çeşitli özelliklerini değiştirmesi için ikna (değiştirme), kişinin fikirleri ve tutumunu kontrol altına alma, tamamı için de kişiyi bilgiye ulaşabileceği her türlü kaynak ve kişiden ayırarak izole etme (yönetme) (5).

Burada çok ufacık bir kısmını tanımladığım uzayıp giden bir liste oluşturabiliriz, belki de sayfalarca sürecektir. Buradan da anlayabileceğimiz gibi aslında şiddet dünyamızda her yere sızmış ve koyulaşmaya çalışan bir sis, hadi bu sisi dağıtmaya çalışalım.

Bunun için önce hayatta kalan olduğumuzun farkına varmamız gerekiyor. Yukarıdaki tanımlardaki şeyler başınıza geliyorsa ya da gözlemleyerek -anahtar kelimemiz bu: gözlemlemek- çevremizdeki kişilerin toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimlikleri hakkındaki düşünceleri; çevresindeki kişilere ve tabii ki kendimize -ya da hayatta kalana- karşı davranışları nasıl; bu kişiyle yan yanayken hissiyatın ne durumda -rahat mısın ya da gergin, belki korkmuş veya mutlu/huzurlu-. Bunların en az birinde -genelde bir taneyle sınırlı kalmasa da- sorun olduğunu düşünüyorsan şiddetle karşı karşıyasın. Unutmaman gerekenler de şunlar: Şiddetin olduğu her türlü ilişki güvensizdir, kişiyi yalnızlaştırır, güçsüzleştirir, çaresiz hissettirir, inkâra sürükler; şiddet sadece fiziksel yolla işlenmez -cinsel, psikolojik, dijital, sosyal, ekonomik ve nicesi- ve herhangi bir şiddet varsa bu ilişkide sevgi yoktur (6).

Toplumumuzda özellikle toplumsal cinsiyet temelli şiddet yaşandığı için tavsiyeleri onun üzerinden sıralayacağım, ancak bunları her türlü şiddete maruz bırakılan hayatta kalanlara göre uyarlayabilirsiniz:

-Önce eşitlik için savaş! Toplumsal cinsiyet eşitliği için etkinlikler yapmaya; dernek, topluluk, kişilere ve bunların davalarıyla toplantılarına hatta hareketlerine katılarak eşitlik için destek olmaya ve bunu her fırsatta herkese göstermeye devam edebilirsin (6)(7).

Fotoğraf: Şehlem Kaçar / csgorselarsiv.org

-Farkındalık çalışmalarına katıl. Şiddet, türleri ve mücadele için kendini olabildiğince geliştir. Sana da ihtiyacımız var (6). Onur kavramını konuş ve fobiye karşı durmak için diğer savunucularla birleş (Onur Ayımız kutlu olsun!) -IDAHOBIT gibi özel günleri kutlamayı da unutma- (8).

-Dinleyerek güçlendirebilirsin! Bir hayatta kalan beyanını sana açıyorsa tebrikler, güven vermişsin çünkü maalesef hâlâ hayatta kalanın suçlanmaya devam ettiği bu toplumda sana gelmiş ve açılmış. Tek yapman gereken onu kesmeden ve anlayarak dinlemen, tam olarak ne yapman gerektiğini bilmiyorsan üzülme birlikte araştırabilir ve yanında olduğunu hissettirebilirsin (6).

-Hayatta kalan kişiye bunun onun suçu olmadığını hatırlatmak -en önemlilerinden biri ve sıkça unutulur- (6). Çünkü özellikle anahtar gruplar sorunun kendileri tarafından oluştuğuna dair toplumsal kaniya kanar ve unutulmamalı ki cinsiyeti veya cinsel yönelimi ne olursa olsun, herkes eşit haklara sahiptir (8).

-Çengelli iğne takmak. Küpe, broş, aksesuar vb. gibi kullanılabilecek çengelli iğneyi takarak aslında çok basit bir şekilde belki de birilerine yardımcı olabilirsiniz. Çengelli iğne takmak; her türlü anahtar gruba karşı desteğinizi ifade ederken, "Ben seni dinleyeceğim, yanında olacağım, kollayacağım, yardım edeceğim." demenin basit bir göstergesi. Siz de çengelli iğne takarak belki de hiç tanımadığınız, yardım arayan birine yardımda bulunabilirsiniz.

Başvurulabilecek yerler (9)(10):

-Polis 155/ Jandarma 156

-Sosyal Destek Hattı / Aile, Kadın, Çocuk ve Özürlü Sosyal Hizmet Danışma Hattı/ Alo 183 -üstelik artık WhatsApp üzerinden de hizmet veriyorlar-

-T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı/ Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) İstanbul 0212 465 21 96/97 -çeşitli iller için telefon numaralarını internetten bulabilirsiniz-

-İBB Destek Hattı – 444 80 86

- Ankara Belediyesi Destek Hattı - 0312 507 37 60 ve 0549 248 64 86

-Gelincik Hattı – Ankara Barosu

-Çeşitli dernekler: Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı (İstanbul), Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara), Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği (Bursa), Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV), Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, Kadınlara Hukuki Destek Merkezi (KAHDEM), Kadın Meclisleri, Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, KaosGL, LİSTAG, Lambdaİstanbul, Pembe Hayat, SPoD...

Şimdi bu yazıyı okuduk, genel fikir sahibi olduk -umarım yardımım dokunabilmiştir-. Peki bundan sonra ne yapacağız? Öncelikle çevremizi gözlemleyeceğiz, mutsuz olduğunun belki de farkında olmayan tanıdıklarımızı ve kişileri bulacağız, iletişim kurabiliyorsak bu kişilerle iletişim kuracağız ve bize güvenebileceklerini onlara da hissettireceğiz, sürecin tamamında yanlarında olacağız, sorunun onlar olmadığını belki de tekrar tekrar onlara söyleyecek, belki de tekrar tekrar onları dinleyerek rahatlatacağız -ne demişler mutluluk paylaştıkça artar, üzüntü paylaştıkça azalır-, her türlü beyanın esas olduğunun farkında olacağız ve ona göre davranacağız, birbirimize destek olacağız ve belki de bu sisten temelli kurtulacağız.

Her türlü şiddet, ayrımcılık ve fobiden uzak rengarenk, çeşitli, sicciz bir dünya için!

IFMSA SCORA

Bade Deniz Karakaş
Yeditepe TÖB

IFMSA SCORA

Herkese dergimizin ikinci sayısı ile tekrardan merhaba, normalde hiç durmadan bir şeyler anlatabilecek ben nedense yazmaya gelince tıkanısam da sizlere zamanında benim için kocaman bir BİLİNMEZLİK hatta kara kutu gibi gözüken IFMSA ve IFMSA SCORA işleyişini ve etkinliklerde nasıl yer alabileceğinizi (katılımcı/organizatör/ kolaylaştırıcı vs.) kısacık açıklamak isterim.

Öncelikle IFMSA SCORA'nın yapılandırılmasından başlayalım:

Adına son güncelleme ile "Hakları" eklendi umarım ki en kısa zamanda bizde de yapılır bu güncelleme! Standing Committee on Sexual and Reproductive Health and Rights including HIV and AIDS'in Uluslararası Takımı (SCORA IT diye geçer) yapılandırılması şu şekildedir

SCORA-D: Uluslararası direktördür, asistanları şu şekildedir:

SCORA-DA: Development Assistant yani gelişimden sorumludur.

SCORA-RA: Regional Assistant'lardır ve her bölge için 1 tane vardır biz SCORA-RA Europe'a bağlıyız.

SCORA GA: Genel asistandır.

LRA: "Liaison Officer for Sexual and Reproductive Health Issues" bizdeki ile aynı göreve sahiptir.

Şu anda 5 adet programı bulunmakta ve her birinin de bir koordinatörü var ve çok ilgili kişilerdir, MHSA ile bu yıl bir kamp yaptık ve ben de orada kolaylaştırıcı olarak yer aldım gerçekten çok iyi bir fırsattı benim için.

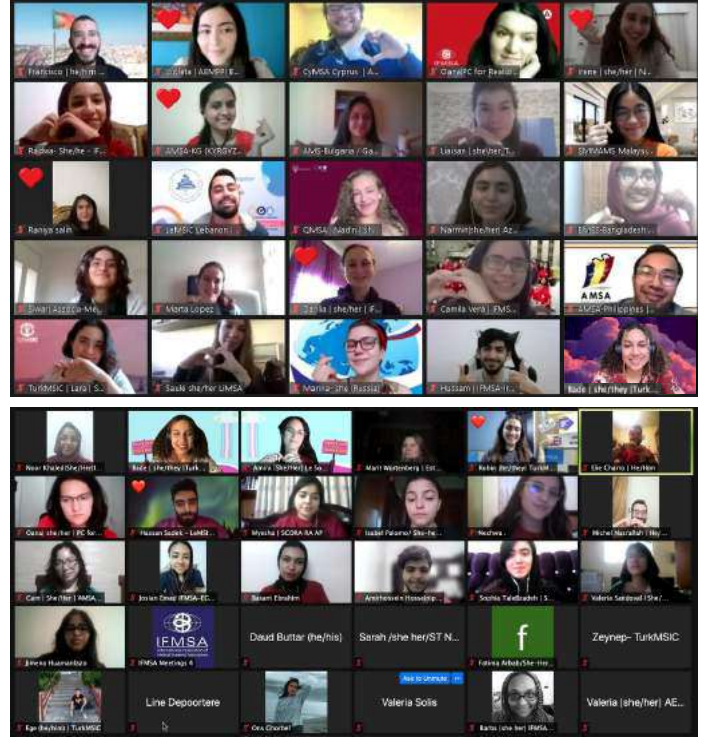
1. **Comprehensive Sexuality Education (Bizdeki KYCE gibi düşünelim)**
2. **Maternal Health and Access to Safe Abortion (Gebe Sağlığı ve Güvenli Kürtaja* Erişim)**
3. **Sexual orientation and Gender Identity (CYCK)**
4. **Gender-Based Violence (Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet)**
5. **HIV and other STIs (HIV ve diğer CYAE)**

IFMSA MM & EuRegMe

IFMSA'nın iki adet büyük Genel Kurulu olmakta ve TurkMSIC'teki gibi bu kurullarda Plenary Oturumları bulunmakta bu yıl March Meeting(MM'21) ve Avrupa Bölge Toplantısına Online(EuRegMe) olarak katıldım. Gerçekten çok sıcak bir ortam. Hatta EuRegMe'de İstanbul Sözleşmesi'nden bahsedildiğinde bize söz verdiler ve Avrupa SCORAngel'larına olan biteni aktardık, onlar da ülkelerinin Türkiye'yi öncü alarak bu anlaşmadan çekilebileceği için gergindiler.

MM ve EuRegMe Delegasyon Raporları ve SCORA IT tarafından iletilen belgeler linktedir:

- <https://drive.google.com/drive/folders/1E2E-w9cByAF01PSP-S1onUAceTI9tnp9?usp=sharing>.
- <https://drive.google.com/drive/folders/1859sly-Qdcfj6Wjk24WKHp-C9NNyDIwN?usp=sharing>.

Dil Konusu

Konuştuğum birçok gönüllünün temel çekincesi "fikirlerini İngilizce ifade edememek" evet yalan yok gerçekten ah Türkçe anlatsam şimdi dediğim oluyor ancak temel birkaç kavrama hakim olmanızı öneririm

SGIESC: Sexual Orientation, Gender Identity and Expression, and Sex Characteristics /CYCK

Policy Documents: Bildiri Yazıları

Stakeholder: Dış Paydaş

SRHR: Sexual and Reproductive Health and Rights. CSÜS ve hakları

Advocacy: Savunuculuk

SXC: SCORA X-Change Unilateral, SCORA odaklarında sağlanan değişim programıdır

Bilgi Konusu

Öncelikle katılan herkesin ilk fark edeceği şey TurkMSIC SCORA gönüllüleri olarak birçok konuda daha gelişmiş olduğumuzdur. Gerçekten bu yazıyı okuyan herkesin bir durup kendini tebrik etmesini istiyorum. Güvenli alanlar, trigger/content warning, cinsiyet atamama gibi konularda son 1-2 yılda bence baya geliştik ve topluma ve diğer aktivist/STK'larla eş seviyede gidiyoruz. MHASA kampında mesela gebelikte hep anne-kadından bahsedildi ve benim konum non-binarylerde ve trans+larda cinsel sağlık/gebelikti. Baya üzölmüştük bu duruma sunumu hazırladığım arkadaşlarımla.

Ancak herkes böyle değil, MM'de proxy bendeydi mesela ve birliğimiz adına IFMSA SCORA tüzüğünde değişiklik önerilerini oylayıp tartışıyorduk. Tartışma için farklı bir oturum yapılmıştı ve arkadaşlar gerçekten çok çok çok iyi gönüllüler var. Sizler, bizler de geliştikçe tartıştıkça, yerel ve uluslararası etkinlikler yaptıkça daha da gelişceğiz.

Önemli linkler

IFMSA SCORA Facebook

<https://www.facebook.com/groups/23117698977/?fref=ts>

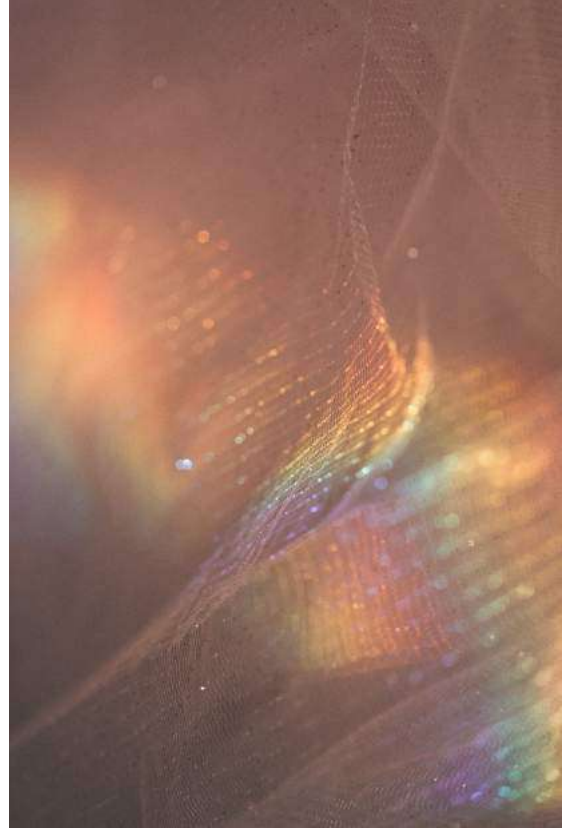
(mail serverından kaçırabileceğiniz birçok etkinliği primer olarak burada

paylaşıyorlar Uluslararası ya da Bölgesel etkinlikler genelde Sekreter tarafından canlı yayınlı Facebook'ta paylaşıyor.)

IFMSA SCORA: Servera katılmak için

buraya tıklayınız

<https://groups.google.com/a/ifmsa.org/g/scora-server/>

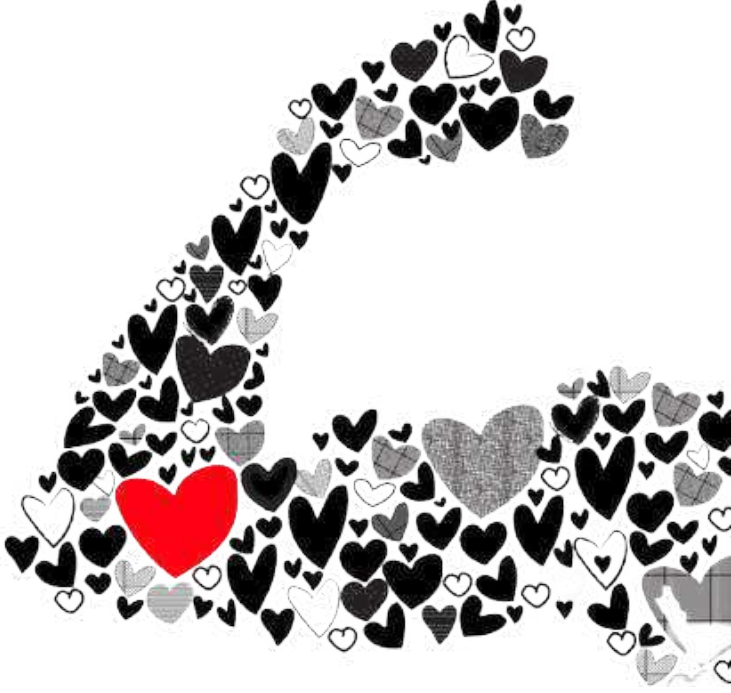

Benimle birlikte MM'e katılım yapmış sevgili takım arkadaşım NORA-A Gökçe Lara'ya ve EuRegMe'ye birlikte katılmış olan SXC Koordinatörümüz Ege Mert'e teşekkür ederim...

Umuyorum ki IFMSA SCORA IT'de TurkMSIC gönüllülerini sık sık görelim<3

Think Locally Act Globally

Dış Paydaşlarımız ile Omuz Omuza

SEVGİLİ OKUYUCU,

Bizler aktivizm çalışmalarımızı yürütürken birçok dış paydaşla çalışmaktan mutluluk duyuyoruz. Dış paydaşlar ile çalışmak bizlere birçok avantaj sağlıyor. Olayların öznelerine, kendilerini duyurabilecekleri bir kanal olabiliyoruz; bu öznelerin hikâyelerini duyuyor ve onlardan ilham alıyoruz. Bunun yanı sıra işin uzmanlarıyla ve profesyonel hayatlarındaki deneyimleriyle olaylara yaklaşan insanlarla bilgi alışverişi yaparken buluyoruz kendimizi. Yapılan ve yapılacak olan etkinliklerimize yardımcı olan bütün dış paydaşlarımıza da buradan teşekkür edelim. Bizlerle beraber güzel yarınlar için çalışmanız çok kıymetli.

Çalıştığımız dış paydaşları tek tek saymak imkânsız. Ancak siz değerli okuyucularımız için topluluk/dernek başlığı altında geçebilecek birkaç dış paydaşımızı tanıtmak istedik. Bu dış paydaşlarla çalışmayı düşünebilir veya çalışmalarını/çalışmalarımızı takip edebilirsiniz. Aktivizm yolunda hep umutla...

Mustafa Robin Kara

CİSÜ:

(CİNSEL SAĞLIK VE ÜREME SAĞLIĞI HAKLARI PLATFORMU)

CİSÜ Platformu, temel insan hakları kapsamında bulunan cinsel sağlık ve üreme sağlığı haklarına ve hizmetlerine her bireyin erişimini desteklemek amacıyla birçok ulusal ve yerel sivil toplum örgütleri, akademik kurumlar, meslek örgütleri ve akademisyenlerin bir araya gelmesiyle savunuculuk faaliyetlerini sürdürüyor.

Bütün bu amaçları sırasında kapsayıcılıkları ve kesişimsellikleriyle birlikte bir çalışma prensibi edinmeleri bizler için oldukça güzel yarınlara müjdeleyicisi niteliğinde.

UNİKUİR:

Üniversiteli LGBTİ+'lar olarak, üniversitelerde LGBTİ+ adına yaşanan ne varsa göstermek için çalışan bir kuruluş ve bizim yan yana etkinlik düzenlemekten keyif aldığımız bir dış paydaşımız. Üniversitelerde LGBTİ+'ların eşitlendiği, özgürleşebildiği bir hedef çerçevesinde etkinlikleriyle, haberleriyle, projeleriyle, madilikleriyle, gullümleriyle burada olduklarını söylüyorlar. Biz de onları burada görmekten çok mutlu olduğumuzu söylemek istiyoruz.

TAPV:

(TÜRKİYE AİLE SAĞLIĞI VE PLANLAMASI VAKFI)

TAPV koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında sunulmakta olan aile planlaması çalışmalarını destekleme amacıyla 1985'te kuruldu. İstemli ve güvenli gebelik sonlandırmadan güvenli cinsel ilişkiye, gebelik sağlığından çocuk sağlığına kadar çalışma alanları çok geniş olan bir vakıf. Bireylerin yaşam kalitesini yükseltmek, insanların bilgiye erişimini artırmak için toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde çalışan emekleri bizler için kıymetli bir dış paydaş.

Eşitlikçi ve sürdürülebilir bir kalkınma sürecine katkıda bulunmak için her geçen gün uğraşan dış paydaşımıza kararlılıkları, vizyonları ve misyonları için takdirlerimizi iletiyoruz.

CETAD:

(CİNSEL EĞİTİM, TEDAVİ VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ)

1998 yılında cinsellik alanında çalışan bir grup psikiyatrist ve psikolog tarafından kuruldu. Bugün 130 üyesi bulunan derneğin amacı; cinsellik alanında çalışan farklı disiplinlerden profesyoneller arasında eş güdümü sağlamak, sağlık profesyonelleri cinsel tedaviler konusunda eğitmek, cinsel tedavilerin bilimsel standartlara ve etik kurallara uygun yapılmasını sağlamak ve toplumun cinsel eğitimine katkıda bulunmak şeklinde özetlenebilir.

SCORA için bu kadar kritik olan konularda kendilerini geliştiren profesyoneller bulmak her zaman kolay değil. CETAD kendi amacı için uğraşırken bu bağlamda bizim amacımıza da her geçen gün yaklaşmamıza yardımcı olan profesyoneller barındırıyor. Başta sağlık sektöründe ortak bir koordinasyon hazırlarken kendilerini oldukça güncel tutan bu derneğe saygılarımızı ve teşekkürlerimizi iletmek isteriz.

"İstanbul Sözleşmesi
Herkesi Korur."

POZİTİF YAŞAM DERNEĞİ:

2003 yılında bir araya gelen HIV ile yaşayan birkaç kişi, derneğin ilk buluşmalarını gerçekleştirdi. Öznelerin hikâyeleri her zaman bizler için de çok kıymetli olmuştur. Öznelerle başlayan bu dernek ise günbegün büyüyüp güçlenerek; doktorlarla, aktivistlerle ve UNAIDS gibi kuruluşlarla bir araya geldi. Büyüdükçe güçlendi, güçlendikçe büyüdü.

SCORA'nın kuruluş amaçlarından biri olan HIV ve AIDS ile mücadele kapsamında hem bilimsel alt yapıların geliştirilmesi hem sosyal stigmatizasyonun kırılması hem de HIV ile yaşayanların en doğru hizmetlere ve hayat koşullarına ulaşabilmesi için çabalamakta olan çok kıymetli bir dernek. HIV ve AIDS ile ilgili yaptıkları her şey için, daha güzel yarınlar umuduyla gösterdikleri özverileri için kendilerine şükranlarımızı sunuyoruz.

KIRMIZI ŞEMSİYE:

(KIRMIZI ŞEMSİYE CİNSEL SAĞLIK VE İNSAN HAKLARI DERNEĞİ)

Konu cinsel sağlık ve üreme sağlığı olunca insanlara ulaşmak çok zorlaşıyor. Ancak bazı anahtar gruplara bu hizmetleri ulaştırmak ise toplumsal veya ekonomik birçok sebepten ötürü daha da zorlaşıyor. İşte burada çok sevgili dış paydaşımız yardımımıza koşuyor. Bütün kararlılıklarıyla başta seks işçileri ve mülteciler olmak üzere tüm anahtar gruplara ve herkese cinsel sağlık ve insan hakları düzleminde ulaşmak için gayret gösteriyorlar. Sahada çalışan, sahada veriler elde edip bu verileri bizlerle paylaşan ve ulaşılabildikleri gruplara çeşitli bilgiler götüren çok değerli bir dernek.

Sizlerle omuz omuza aynı amaçlar doğrultusunda çabalamak bizler için çok kıymetli. Yardım ulaştırdığınız ve ulaştıracağınız herkes için size teşekkür ederiz.

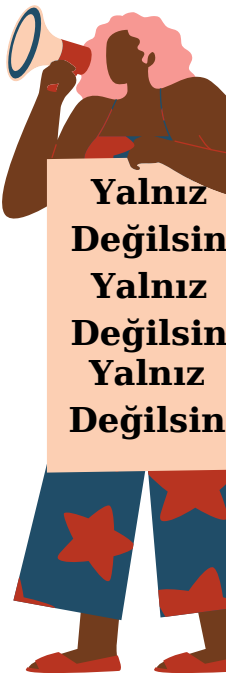
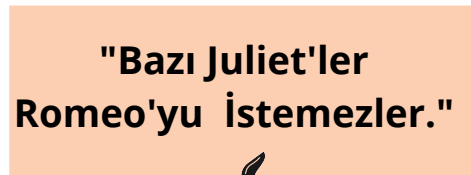

KAOS GL:

(KAOS GAY VE LEZBİYEN KÜLTÜREL ARAŞTIRMALAR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ)

Kaos GL'nin kuruluş temelleri çok güzel bir öyküye dayanıyor. 90'lı yılların başında buluşan küçük gruplar mihenk taşını bir dergiyle oluşturuyor. Tarih: 20 Eylül 1994 ve derginin kapağında aynen şu cümle var: "Yalnızca seksist değil aynı zamanda heteroseksist bir toplumda yaşıyoruz". Gün geçtikçe büyüyen ve güçlenen bu kuruluş 2005 yılına geldiğimizde ise resmî dernek başvurusunu tamamlıyor ve Türkiye'nin ilk resmî LGBTİ+ derneği oluyor.

Aslında bu kısa paragraf bile Kaos GL'nin oluşum temellerini çok güzel anlatıyor. Ama Kaos GL her zaman büyüyüp geliyor. Aktivizmini cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği başta olmak üzere oldukça kapsamlı şekilde yaşıyor. Aktivizmini yaparken ise; Akademik ve Kültürel Çalışmalar Programı, İnsan Hakları Programı, Medya İletişim Programı, Mülteci Hakları Programı gibi oldukça multidisipliner yaklaşımlar sergiliyor. Rengarenk bir gelecek hazırlarken onlarla yan yana olmaktan mutlu olduğumuzu ve onlara çok müteşekkirdiğimizi belirtmek isteriz.

SCORA SERGİ

Irmak Pirbudak - "Bedenlerimiz"
Aydın Adnan Menderes TÖB

Toplumun bedenime dayattıklarından bağımsız olarak onu anlamlandırmaya ve keşfetmeye çalışıyorum. Onunla kimlerle, ne zaman, ne şekilde, nerede var olacağıma kendim karar veriyorum. BU BENİM BEDENİM.

Gökçe Lara Bodur
İzmir Ekonomi TÖB

Kaynak: <https://kaosgl.org/temasa-icerik/hos-geldin-pride>

Kaynak: <https://kaosgl.org/haber/gokce-lara-bodur-17-mayis-icin-cizdi-birlikte-direnmek-dayanismak-sifalanmak>

PEKİN DEKLARASYONUyla GEÇMİŞ BİR ÇEYREK ASIR + 1: 21 YAŞINDAKİ BİRİNİN DÜŞÜNCELERİ

GÖKÇE LARA BODUR |
İZMİR EKONOMİ TÖB

Kadın+ hakları ve kadınların güçlendirilmesine dair en yenilikçi planın imzalanmasının üzerinden 26 sene geçti: Birleşmiş Milletler Pekin Deklarasyonu ve Eylem Planı. Şu an bu satırları kaleme alırken fark ediyorum ki 21 yaşında bir na-trans kadın olarak bu deklarasyonun kıymetli parçalarına dair düşüncelerimi sizlerle paylaşacak olmak büyük bir gurur benim için.

Deklarasyonda belirtilen taahhütlere göz gezdirdiğimde bütün insan haklarının kapsayıcı şekilde eyleme dökülmesinin vurgulanması dikkatimi çekti, özellikle doğduğumuz andan itibaren haklarımızın korunması taahhüt ediliyor (1). Bu deklarasyonun bu bağlamda yaşamlarımızın farklı aşamalarında kullandığımız çeşitli haklarımızı da kapsayıcı bir biçimde ele aldığını düşünüyorum.

Deklarasyonda, çeşitli ulusal ve uluslararası toplulukların bu haklarımızın kullanılması konusunda katkıları, iş birlikleri ve taahhütleri de detaylıca belirtiliyor. Deklarasyonun “birleştirici” içeriğiyle ele aldığı haklarımızın, eşitliğin ve güçlendirici olmanın çerçevesinde açıklanması gerçekten kıymetli. Lakin topraklarında yaşadığım ülkeme baktığımda görüyorum ki bu haklarımız çerçevesinde yürütülen politikalar dolayısıyla hükûmetin ve ülkemizde savunuculuk faaliyetlerini gerçekleştiren sivil toplum kuruluşlarının etkileşimleri fazlasıyla hassas, ayrıca bu politikalara toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinde baktığımızda türlü eksiklerle dolu (bkz. LGBTİQA+ hakları, istemli ve güvenli gebelik sonlandırmaya erişim hakkında yasalar, öğrenime eşit katılım vs.) (2). Bir kadın olarak çevremde olan bitenlere ve insanlarıma karşı her zaman içten ve hassas bir yapım oldu, böyle düşününce ülkede

olup bitenler nedeniyle fazlasıyla kederliyim içten içe diyebilirim... Bu deklarasyon 1995 senesinde yürürlüğe konulmuş ve 26 sene sonra bendeniz bu sözcükleri kaleme alıyorum, bu süre zarfını ele aldığımda görüyorum ki katetmemiz gereken çok fazla yol var. Özgürlük ve eşitliğin birbirinden ayrılmadığı bu şemsiyenin altında “kendimiz olmak için” katetmemiz gereken o kadar çok yol var ki...

Aslında Pekin Deklarasyonu, ondan önce gerçekleştirilen bütün toplantıların ve konferansların bir araya gelip kapsamlı bir biçimde bir kez daha dile gelmesi bir nevi, lakin bu deklarasyonda alınan kararların “gerçekleştirilmesi” açısından olaya yaklaştığımızda ise insanlık olarak tıkanıldığımızı görüyorum. Her ülkenin birbirinden farklı olduğunu ve insan haklarını uygulama bağlamında koşullarının bir olmadığının bilincindeyim.

Pekin Deklarasyonu’ndaki taahhütler gerçekleştirilebilir olsa bile, şu an 21.yy koşullarında pek çok ülkenin bunları eyleme dökemeyeceğini de düşünüyorum. Buna rağmen diyorum ki:

“Biz, eşitiz; çünkü insanız.
Başka hiçbir şey değil.”

Yine de toplumsal normların bu durumu güçleştirdiği durumlarla karşılaşyoruz ve işin içinden çıkabileceğimize dair inancımızın sarsıldığı zamanlarımız oluyor. Yine de bütün kalbimle inanıyorum ki bunu gerçekleştirebiliriz, bu nedenle hâlâ buradayım! Kökenlerimiz, inançlarımız, kimliklerimiz her ne olursa olsun, her kim olursak olalım eşitliğe ve insan hayatının biricikliğine bizler inandıkça her daim bu taahhütlerin arkasında duracağız. Bir gün bu dünya üzerinde eşitlikle, sağlıkla ve mutlulukla yaşayacağımıza inanıyorum.

Ben inanıyorum.

Kaynakça:

STONEWALL

Yağmur Duraklı | TRAKYA TÖB

KIVILCIM DAN ALEVLERE: STONEWALL AYAKLANMASI

Tarih boyunca ortaya çıkan tüm ayaklanmaların bir sebebi ve sonucu vardır. Her biri de ayrı hikâyesi ile dünyada bir iz bırakabilir. Stonewall ayaklanması da LGBTİ+ aktivizminde tam olarak bu rolü oynuyor. Stonewall ayaklanması LGBTİ+'ların haklarını savunmasında, ve aktivistlerin savucunuculuğunda önemli bir temel taşı. Bu ayaklanmayı iyice anlayabilmemiz için ise köklerine inmemiz gerekiyor. Neden, ne zaman, niçin soruları ise tam bu noktada büyük bir önem taşıyor. Köklerini anladıktan sonra ise yapılan protestoların bize bıraktığı mirası anlamamak bize bir görev olarak kalıyor ki geleceğe doğru umutla yürümeye devam edebilelim.

AYAKLANMANIN KÖKLERİ

1950 ve 1960'larda homoseksüellik 49 eyalette yasaktı ve cezaları ise eyaletten eyalete değişmekte olup yüksek miktarda para cezalarından hapis cezalarına kadar gitmekteydi. Toplumda ise homoseksüeller genellikle şiddete, tacize ve ayrımcılığa maruz bırakılmaktaydılar. Homoseksüellerin toplumun çeşitli alanlarında çalışması veya bir araya gelmeleri hoş karşılanmıyordu. Eşcinsel çalışanları veya patronları olan restoranlar, barlar ve LGBTİ+'lara alkol sunan yerler kapatılıyordu. New York'taki gay barlar ise; çeşitli cinsel yönelimli ve cinsiyet kimlikli bireyler için yaşadıkları toplumdan, dönen şiddetten ve ayrımcılıktan uzak olan bir sığınak ve toplanma yeri gibiydi. Gay barlar ve kulüpler genellikle geceleri mafya tarafından yönetilmekteydi. Mafyalar da polislerin barlarını kapatmaması için rüşvet kabul edebilecek polislere ödeme yapmaktaydılar ve polisler de bu barlara karışmamaktaydı, kısacası kafalarını öbür tarafa çeviriyorlardı. The Stonewall Inn barı da bunlardan biriydi ve mafya tarafından yönetilmekteydi. Gay barlara yapılan polis baskınları aslında çoğunlukta ve alışılmamış bir olay değildi ta ki o gün LGBTİ+ topluluğu bu duruma 'yeter' diyene kadar. O gün başlayan ayaklanma tarihe izini bıraktı ve dünyanın pek çok yerinde başlayacak ve gelişecek olan aktivizmi, farkındalığı kıvılcımlandırdı. LGBTİ+ hakları için tam bir dönüm noktası oldu ve olmaya da devam edeceğini gösterdi.

AYAKLANMA

28 Haziran 1969'da polis, New York'ta bulunan Stonewall Inn adlı gay bara baskın düzenledi. Polisler bara baskın düzenleyip 13 kişiyi tutukladılar, bu 13 kişinin arasında barda çalışanlar, drag queenler ve eyaletin "cinsiyete uygun yasası"na uymadıklarını düşündükleri insanlar vardı. Baskın sırasında polisin kimlik kontrolüne izin vermeyen LGBTİ+’lar polise karşı bir direniş gösteriyordu. Tutuklanmayan lezbiyen, gay, trans ve drag queenler barın önünde toplanıyorlardı. Kalabalık büyüdükçe tepki de büyümeye başlamıştı. Tutuklanan bir kadın, bileklerindeki kelepçelerden şikayet ettiğinde bir polis memurunun ona vurmasıyla topluluğun tepkisi daha da büyüdü; protestocular polislere şişe, taş atmaya başladılar. Bu protestolar, tutuklanmanın ilk yaşandığı günden sonra devam etti ve daha da kalabalık bir grupla bir protesto gösterisi düzenlendi. Pek çok insan yaralandı, gözaltına alındı. Bu eylemler sırasında polisin gösterdiği şiddetten korkmayan protestocular; arkadaşlarının bırakılması, daha özgür bir toplum ve cinsel yönelimlerini rahatça ifade edebilecekleri mekanlar açılması için de protesto yapmaya devam ettiler. Bu ayaklanma pek çok derneğin kurulmasına sebep oldu, protestolar ve LGBTİ+ hakları gazetelerde yer almaya başladı. Kısa bir zaman sonra ise dünyanın pek çok yerinde LGBTİ+ haklarını savunan, destekleyen dernekler kurulmaya başlamıştı. 28 Haziran 1970 tarihinde yapılan yürüyüş ise tarihin ilk açık "Onur Yürüyüşü" olarak tarihe geçti ve New York'ta çıkan ayaklanmaları andı.

STONEWALL AYAKLANMASI'NIN ETKİLERİ

Stonewall ayaklanması LGBTİ+'ların haklarını savunmalarında çok büyük bir devrim oldu. Pek çok organizasyon, dernek kurulmaya başlamıştı. Bunlardan biri Eşcinsel Kurtuluş Cephesi (GLF) idi. GLF, sadece LGBTİ+ haklarına değil ayrıca o dönemde pek çok insanın mücadele ettiği pek çok konuya değiniyordu. Kişilerin beden hakları, kadınların üreme hakları bunlardan birkaçıydı. GLF, ilk onur yürüyüşünü düzenledi ve gazeteler çıkardı. 28 Haziran 1970, Stonewall Ayaklanmaları'nın birinci yıl dönümünde pek çok insan bir araya geldi. Onur Yürüyüşleri'nin çok önemli bir parçası olan gökkuşağı bayrağını ise ABD'de cinsel yönelimini saklamayan ilk eşcinsel siyasetçi Harvey Milk, aktivist Gilbert Baker'dan tasarlamasını istemişti ve bu bayrak LGBTİ+'ların verdiği bu mücadelenin simgesi olacaktı.

Christopher Street Kurtuluş Günü, Stonewall Ayaklanması'ndan bir yıl sonraydı ve bu yürüyüşe katılan kişi sayısı, Stonewall Ayaklanması'nın etkilerini kanıtlar derecedeydi. 2007 yılında ise Stonewall Inn barı, bir müze haline geldi. 2016 yılında Barack Obama, Stonewall Inn barını ulusal anıt statüsüne aldı. Onur Yürüyüşleri ise LGBTİ+ hakları için çok önemli bir toplanma ve direniş olmaya devam etti.

"Say it loud, gay is proud!"

"Stonewall means fight back!"

"Let my people love"

"We're here. We're queer, get used to it."

"WE'RE HERE, WE'RE QUEER, GET USED TO IT!"

Stonewall Ayaklanması'ndan yıllar geçmesine rağmen etkileri hâlâ içimizde, yazdığımız yazılarda, yazacağımız yazılarda, dinlediğimiz şarkılarda, gördüğümüz renklerde, ettiğimiz protestolarda, bize verdiği cesaretle ve verdiğimiz bu mücadelede; ne zaman umutsuzluğa kapılsak geriye dönüp baktığımız, her zaman da bakacağımız o küçük kıvılcımda. Her şeyi başlatan o küçük kıvılcımda.

Kaynakça:

GENİTAL SAKATLAMA

Nida Can AYDIN- Bülent Ecevit TÖB

Genital Mutilasyon (Sakatlama) Nedir?

Erkekler için; erkek çocukta, penisin ucundaki derinin çepeçevre kesilmesi (Erkek sünneti)[1], kadınlar için; vulvanın bir kısmı ya da tamamı olacak şekilde tıbbi olmayan sebeplerle işlevsel hale getirilmesi ya da başka türlü zarar görmesidir. (Kadın Sünneti)[2]

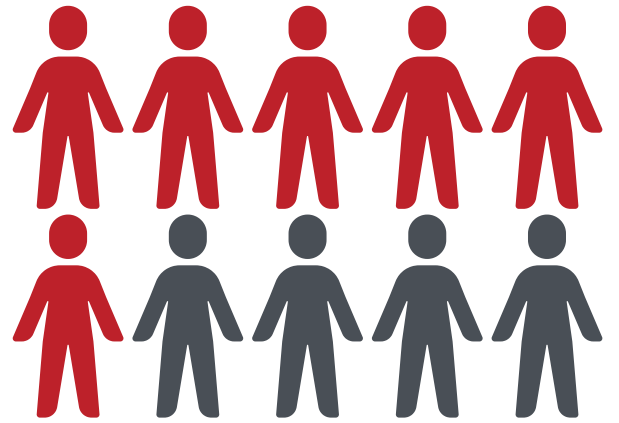
Genital Mutilasyonun Zararları Nedir?

Erkekler ve kadınlar olmak üzere ikiye ayıracağım bu kısmı. Ama şunu da bilmekte fayda var, bu işlem her insan üzerinde benzer korkunç sonuçlar doğurabilir.

Erkek genital mutilasyonları, gelecek dönemlerde kişinin cinsel performansını etkileyebilir. Çünkü sünnet derisi olarak bahsedilen bu deri parçasının aslında bir sürü görevi vardır. Üzerinde çok fazla sayıda sinir uçları ve damarlar bulunmaktadır. Bu parçaların alınması ereksiyonu zorlaştıracak ve alınan hazzı %50-80 oranında azaltacaktır. Aynı zamanda bu deri parçasının salgı yapma özelliği de bulunmaktadır. Bu salgı cinsel birleşme sırasında kayganlık veren bir salgı olma özelliği taşıması sebebiyle bu işlemin uygulandığı bireyler yapay kayganlaştırıcılar kullanmak zorunda kalabilirler. Cinsel ilişki sırasında veya başka herhangi bir zamanda glans adı verilen penis başını koruma görevi de bulunmakta bu deri parçasının. Genital mutilasyon uygulanmış her erkek bu avantajlardan mahrum kalmaktadır. İleri dönemlerde sinir uçlarının alınması ve penisin duyarsızlaşması sebebiyle erken boşalma problemleri de yaşanmaktadır.[5]

Kadın genital mutilasyonunda ise işlemin steril koşullarda yapılmaması çeşitli enfeksiyonları beraberinde getirmektedir. Genital mutilasyon 4 aşamada yapılmaktadır ve bu işlem klitoridektomi ile sonuçlanmaktadır. Kadınlarda bolca sinir uçlarının bulunduğu klitoris alınması cinsel hazzı büyük oranda azaltmaktadır. İşlem sırasında fazla kan kaybedildiği için kadın hipovolemik, nörojenik hatta septik şok geçirebilir.[6]

Her şeyden öte bu işlemler çoğunlukla çocuklara yapıldığı için ileriye yönelik TSSB'ye sebebiyet vermektedir ve ayrıca karar verme kabiliyeti yerinde olmayan kişilerin vücutlarında değişime gidecek bir operasyona izin vermesi mümkün değildir. Bu kararı hemen hemen her zaman ebeveynler alır ve bu insan haklarına aykırı bir durumdur, kesinlikle etik bir yönü bulunmamaktadır.

Genital Mutilasyon Neden Bu Kadar Yaygın?

Genital mutilasyonu savunan kişiler, bunun hem dinî açıdan yerine getirilmesi gereken bir emir olduğunu hem de sağlık açısından çok faydalı olduğunu savunur. Genital mutilasyonun ya da yaygın adıyla sünnetin kökenine dair pek çok teori mevcuttur. Tek tanrılı dinlere göre (İslam, Yahudilik) , bu ritüel Hz. İbrahim ile Tanrı arasında bir anlaşmadır. Tevrat'ta belirtildiği üzere Tanrı, İbrahim'e Kenan şehrini vermeyi, karşılığında kendisinin ve kavminin sünnet edilmesini teklif eder. Yazılanlara göre erkekler doğduktan sonra sekizinci günde sünnet olmak zorundadır. Çünkü erkek çocuklar, doğduktan sonra ilk 7 gün kirlidir ve temizlenmesi amiyane tabirle saflaştırılması gereklidir. [3] Kuran'da bu kavramla alakalı bir bilgi verilmemiştir. Ancak şöyle de bir durum vardır: Günümüzde insanlar bunu bir dinî görev olması sebebiyle veya sağlık endişesiyle yapmamaktadır. Bunun altında toplumsal bir baskı vardır. Herkes toplumunun geçmişinde olanla yükümlüymüş gibi davranmaktadır. Kuran'da bu konuyla alakalı bolca " Onlar, biz atalarımızdan gördüğümüzü uygulayınız demektelerdir. Şüphesiz biz insanlara düşünmesi için akıl ve irade verdik." ifadesi geçmektedir. Kadın genital mutilasyonunun ise dinle bir bağlantısı olup olmadığı konusunda yeterince bilgi mevcut değildir. Çoğunlukla Afrika ülkelerinde yaygın olan kadın genital mutilasyonu, onların inanışına göre kadının ahlakını korumak ve cinsel dürtülerini bastırmak amacıyla yapılmaktadır. Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde 1930'lu yıllarda klitoris hipertrofisi, histeri, lezbiyenlik, erotomania ve genital küçültme amacıyla yapıldığı da bildirilmektedir.[4]

KAYNAKÇA

EKOFEMİNİZM

Ayşe Ece Karabulut
Ankara TÖB

“Teslim aldım
doğayı; yarıp
geçtim her
yerini;
Kırdım
kimsenin
dokunamadığı
mühürlerini;
Rahmini,
göğüslerini ve
başını,
Yani tüm
gizlerinin saklı
olduğu
yerlerini,
Parçalayıp
açtım.”

Henry Vaughan

Ataerkil anlayış yüzyıllar boyunca kadın ve doğayı kaotik, mantık dışı ve kontrol edilmesi gerekenler; erkeği ise rasyonel ve kontrol edenler olarak görmüştür. Bu anlayış yüzünden doğa ve kadınlar eril tahakküme maruz bırakılmışlardır. Ataerkil sistem tarafından hayat bulan eril tahakküm, kadınların ve doğanın sömürülmesine imkan veren hiyerarşik bir yapıyı oluşturmaktadır. Ekofeminizm tarihî süreçte kadınlar ve doğa arasındaki kesişimselliğin farkındadır, bu farkındalığın ışığında doğanın ve kadının üzerinde hakimiyet kurma ve onları sömürme niyetinde olan ataerkil tahakkümü zayıflatma amacına sahiptir.

Kadın ile doğa Antik Yunan’dan beri birbirleriyle ilişkilendirilerek ve benzetilerek ele alınmıştır. Bazı filozoflar bu ilişkilendirilme bağlamında içselleştirilmiş ataerkilliğe hizmet eden birtakım söylemlerde bulunmuşlardır. Mesela Aristoteles hocası Platon gibi erkekleri akıllı yöneten ve efendi olarak konumlandırırken kadınları, duygular ve doğayı yönetilmesi ve kontrol edilmesi gerekenler olarak konumlandırmıştır. Aristoteles ve Platon’un felsefesi akıllı ve erilliği doğanın ve dişiliğin üstü olarak kabul eder, dolayısıyla tahakküme dayalı hiyerarşik düalizmlerle işgal edilmiş bir sistemin -günümüz sisteminin- inşasını kaçınılmaz kılar. Kısaca belirtilen dönemden beri ataerkil sistem ve ona hizmet edenler; kadının bedeni ile can yaratma ve emeği ile üretim sağlama gücü ile doğanın üretim sağlama gücü arasındaki derin bağlantının farkındadır, sistem bu farkındalığını her ikisi üzerinde de tahakküm kurmak için kullanmayı seçer ve dolayısıyla doğa ile kadını aynı sorunların merkezinde bırakır.

Ekofeminizm; yazımda bahsettiğim, doğanın ve kadının maruz bırakıldığı tüm tahakkümlere, sömürülere ve hiyeraşiye bir başkaldırı niteliğinde 1970'lerin ortasında ikinci ve üçüncü dalga feminizm ile yeşil hareketin kolektif çabasıyla ortaya çıkmıştır. Ekofeminizm ilk olarak ABD'de geliştirilse de zamanla Kanada, Kuzeybatı Avrupa, Hindistan ve Avustralya'ya yayılmıştır. Özellikle Hindistan'da meydana gelen Chipko Hareketi ekofeminizm bağlamında oldukça çarpıcıdır:

Orman kıyısına yerleşmiş olan ve ağaçların kesilmesi durumunda sel ve heyelan riskiyle karşı karşıya kalan bir Hint köyünü ormansızlaştırma hareketine karşı duran köy lideri 50 yaşlarında bir kadındır ve yanına kendisi gibi duyarlı yirmi yedi kadını alarak ormana koşar. Ormanda kadınlar her bir ağaca sarılarak ağaçların kesilmesi durumunda onlarla beraber öleceklerini söylerler. Ormana el koymaya çalışan şirketin müteahhiti, ağaçlara sarılan kadınlara hitaben;

**"Evet, ormanın ne taşıdığını biliyoruz.
Toprak, su ve temiz hava.
Toprak, su ve temiz hava..."**

"Siz aptal köylü kadınlar, bu ormanların ne taşıdığını biliyor musunuz? Reçine, kereste ve bu nedenle de döviz!"

Kadınlar ise cevaben:

"Evet, ormanların ne taşıdığını biliyoruz. Toprak, su ve temiz hava. Toprak, su ve temiz hava..."

Chipko Hareketi ekofeminizmin başarıya ulaştığı ilk eylemlerden sayılsa da mirasını dünyanın her yerinde Greenbelt hareketi, Kenya Ulusal Kadınlar Birliği, Hindistan'ın Nehirleri, Ghana'da toprak erozyonuna karşı mücadele gibi birçok bağlamda sürdürmüştür ve sürdürecektir.

**"İklim değışikliğı feminist bir
çözümü olan ve ataerkil
sistem yüzünden meydana
gelen bir sorundur."**

Geçmişten bu yana ekofeminist aktivistler her canlının sömürsüz, eşit ve baskıdan arınmış yaşayabileceğı bir gelecek idealiyle özellikle kadınları ve çevrecileri seslerini yükseltmeye ve bilinç uyandırmaya teşvik etmiştir. Bu kapsamda ekofeministler, duyarsız şirketler ve kapitalizmin neden olduğu ekolojik hasarı iyileştirebilmek ve potansiyel hasarların önüne geçebilmek için gündelik hayatlarında daha yeşil seçenekleri tercih etmekten sömürü sistemine hizmet eden politik uygulamaların sona erdirilmesine kadar birçok boyutta aktif çaba harcamaktadırlar.

Umuyorum ki kadınlar ve doğa için sömürüden arınmış bir gelecek amacıyla sayısız fedakârlık yapmış cesur kadınların mirasını 21. yüzyılın feministleri olarak onurlandırabilir ve her canlının değer gördüğü bir geleceğe tohum ekebiliriz. Yazımın sonuna eklediğim Mary Robinson'ın ekofeminist bir geleceğin iyileştiriciliğine dair çarpıcı bir sözü beni çok güçlendiriyor, sizi de sömürsüz gelecekleri inşa etmek için güçlendirmesi dileğiyle...

KAYNAKÇA

SCORA DERGI | SAYI 2

Bütün bunları aynı anda anlayabilmek kesişimsellik kavramını bizler için bir arayüz haline getirir. Bu arayüz ile de etrafımızdaki dünyayı değerlendirme konusundaki analitik düşünme yeteneğimiz artar, dünyayı daha kolay anlar hâle geliriz. Kesişimsellik, savunuculuğun herhangi bir dalındaki tutumumuzu geliştirmekte harika bir araçtır. İşte kesişimsellik zaten tam olarak böyle doğmuştur

İlk defa 1989'da Dr. Kimberlé Crenshaw "kesişimsellik" terimini "Demarginalizing the Intersection of Race and Sex" isimli makalesinde kullandı. Siyahi, kadın bir hukuk akademisyeni olan Dr. Kimberlé Crenshaw bu makalesinde siyahi kadınların feminizmde ve ırkçılık mücadelesinde nasıl silikleştiğine parmak basıyordu. Çünkü ırkçılık ya da ırkçılıkla mücadele bütün ilgisini sadece ırka odaklamıştı. Feminizm ya da cinsiyetçilik ise bütün ilgisini sadece cinsiyete odaklamıştı. Odaklar bu şekilde olunca siyahi kadınlar kendilerine iki mücadelede de yer bulamamış hatta gitgide silikleşmek durumunda kalmıştı [1]. Kendisi de hâlâ bununla mücadele etmek için birçok çalışma yaparak kesişimselliğe öncü olmaya devam etmekte [2].

Görüldüğü üzere kesişimsellik ırk ve cinsiyet temelinde doğmuş. Ancak günümüzde ilk paragrafta da bahsettiğim gibi her kimliği içine alır bir hâle gelmiş.

Peki; kesişimsellik, baskıcı rejimlerle savaşmak üzerine bir taktik midir? Aslında hayır... Kesişimsellik bir araçtır. Öyle bir araçtır ki çeşitli farkındalık düzeylerine ulaşarak baskıcı rejimleri daha hızlı tanımayı ve baskıcı rejimlerin düşünme yollarını görmemizi kolaylaştırır. İşte belki bu görme yeteneğiyle yakaladığımız açık noktaları mücadelemize daha kolay dâhil edebiliriz.

Örneğin Türkiye’de kadın+’ların cinsel sağlık ve üreme sağlığına erişimini düşünelim. Var olan eksik fonlama yüzünden sağlık hizmetlerine erişimin biraz sıkıntılı olduğunu biliyoruz. Doğuda ise sistemik ırkçılık yüzünden sağlık hizmetleri imkânlarının daha güç olduğunu biliyoruz. “Öyleyse bu denklemde doğuda yaşamayan Türk bir kadın+ için cinsel sağlık ve üreme sağlığına erişim doğuda yaşayan Kürt bir kadın+’ya kıyasla daha kolaydır.” çıkarımını yapabiliyoruz. Buraya kadar olan kısım bir gerçeklik. Bunu kesişimsellik sayesinde çözümleyebildik. İşte bu bilgiyle ne yapacağınız kesişimsellik aracına sizin yüklediğiniz anlamdır. Eğer bu bilgiye yönelik eşitlik ve adalet için çalışırsanız aktivist kimliğini kesişimselliğe eylemlerinizle siz kazandırmış oluyorsunuz.

Peki kesişimselliği biz başka nerde görebiliriz? Kesişimsellik bizlerin karşısına, daha çok aktivistler aracılığıyla tanıştırılan bir kavram olarak çıkmakta. Bu bağlamda değerlendirilince aslında gündelik hak savunuculuğunun yanı sıra başka nerelerde görmemiz gerektiğini unutabiliyoruz. Örneğin eğitim müfredatlarını düşünelim. Siz kesişimselliği kullanmayan müfredatlar yaparsanız Dr. Kimberlé Crenshaw’un ifadesiyle “silinme” ile karşı karşıya kalan grupların ihtiyaçlarına cevap vermemiş olursunuz.

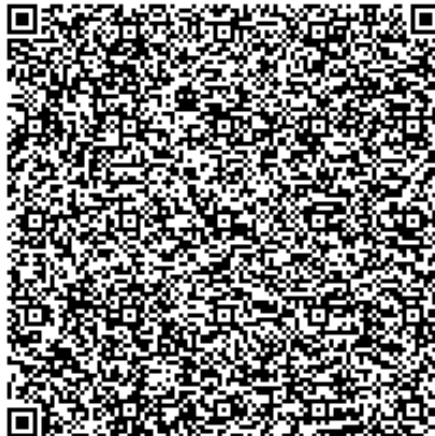
Örneğin Türkiye müfredatında cinsellik eğitimi derslerini göz önüne alalım. Bir saniye... Öyle bir ders yokmuş ki... Biyoloji derslerinde birkaç sayfa karalamaya karar vermişler... Her neyse, o zaman, o konuları göz önüne alalım. Eğer siz cinsellik eğitimi şu an olduğu gibi cis-hetero-erkek ve cis-hetero-kadın gruplarına fikse ederseniz herhangi bir şekilde bu iki kimlik grubuna da tam olarak uymayan insanları görmezden gelmiş olursunuz. İnterseksler, trans-hetero-kadınlar, cis-lezbiyen-kadınlar, trans-gey-erkekler, aseksüeller.... Cinselliğin onlar için var olmadığı algısı yaratırsınız ve onları sistemde kaybolmaya itersiniz. Hoş, bizden o kadar kolay kurtulamazsınız ama yine de yaptığınız şeyin bu amaca hizmet ettiğini görebilirsiniz. Ama bilerek, ama yanlışlıkla...

Her örnekleme uzun uzun incelemek isterim, inanın. Ama o kadar fazla örnek var ki bunu yapmamın ne kadar imkânsız olduğunu anlatamam. Aslında anlatabilirim... İşte kesişimselliği kullanmamız gereken veya hâlihazırda bazı insanların kullandığını bildiğim bazı alanlar: eğitim, tarih, cinsellik, haklar ve özgürlükler, adalet, sosyal yardımlar, devlet politikaları, ekonomi, sağlık, turizm, eğlence vesaire... Vesaire bir alan değil; bu sefer, daha niceleri var ama say say bitmez demek için kullandığım kısaltması "vs." olan bir kelime.

Umarım daha parlak yarınlarda, herkesin kimliklerini bağımsızca yaşayabildiği ve beraberce var olabildiği, güzel günlerde görüşürüz. Bir hayalperest olduğumu söyleyebilirsiniz ancak biliyorum ki bu hayalde de yalnız değilim.

Mustafa Robin Kara

Kaynakça

SLUT SHAMING

Zeynep Ece Ulusoy
Başkent TÖB

Tetikleyici Uyarısı // Nefret söylemi, taciz, şiddet

Bu yazıda karşınıza çıkacak bazı tanımlar ve kelimeler geçmişte yaşadığınız, farkında olduğunuz veya olmadığınız, etkisi sürmekte olan tetikleyici durumları hatırlatabilir ve kaygınızı artırabilir. Bu yüzden yazıyı okumaya başlamadan önce kendinizi hazırlamanızı, etkilendiğinizi hissederseniz okumaya ara vermenizi, hazır hissettiğinizde güvendiğiniz bir kişiyle birlikte okumaya devam etmenizi öneririz.

Figure of Isis-Aphrodite by Unknown, 199. Courtesy of the Metropolitan Museum.

Aphrodite, courtesy of the Cleveland Museum of Art.

Slut-shaming; belki kaltak utandırma, sürtük ayıplama, sürtük aşağılama gibi kabataslak bir çeviri yapabilecek olsak da Türkçede tam karşılığı olmayan bir kavram. Buna rağmen aslında farkında olmadan sık sık yaptığımız bir şey olmakla birlikte günlük hayatımızın içinde de epeyce yer almakta. Mesela nude fotoğrafı yayılan biri olduğunda fotoğrafı izinsizce yayan kişiyi değil de fotoğraftaki kişiyi suçlamak/ayıplamak, birisinin giyimiyle ya da davranışlarıyla erkeklerin ilgisini çekmeye çalıştığını düşünmek ve onu suçlamak, cinsel olarak aktif olduğunu bildiğimiz birini bu yönde ayıplamak ya da birinin cinsel fantezilerini, birden çok eşli olmasını, tek gecelik ilişkiler yaşamasını, evlilik dışı çocuğu olmasını ya da cinsel sağlık alanında aktivizm yapmasını ayıplamak bunlara verilebilecek örnekler arasında. Hayatta kalanı/maruz bırakılanı suçlayıcılıkla da çok iç içe bir nefret söylemi aslında slut-shaming. Mesela neden alkol almış, o saatte orada ne işi varmış, o da sürekli erkeklerle geziyordu zaten, niye gülmüş, neden öyle giyinmiş vb. gibi çok zedeleyici olan nefret söylemlerini her iki başlığa da dahil edebiliriz.

Peki toparlayacak olursak tam olarak nedir bu slut-shaming? Bir kişiyi (genellikle bir kadın+yı) cinselliği ya da cinsel geçmişi üzerinden ya da çeşitli hareket ve davranışlarını cinsellikle ilişkilendirerek utandırmaya, hor görmeye, aşağılamaya ya da itibarsızlaştırmaya, suçlu ya da aşağı hissettirmeye çalışmaya denir. Bunu yaparken genelde geleneksel cinsiyet beklentileri, doğa veya din kanunlarına uygun kabul edilmeyen cinsel davranışlar ya da topluma göre yeterince "uygun" olmayan giyim şekli bahane edilir.

Slut-shaming benim kendi adıma en son farkına vardığım fobilerden biriydi. Neden günlük hayatımıza bu kadar işlemiş ve neden farkına varmak bu kadar zor diye düşünürsek birkaç majör sebep sayabiliriz. Ana akım medya tabii ki bunların başında geliyor. Hepimizin tanıdık olduğu popüler ve heteronormatif bir karakter şemasıyla başlayalım o zaman. Esas kız, esas erkek ve diğer kız. Esas erkek ve diğer kız genellikle benzer karakter özellikleri çiziyorlar: özgüvenli, çekici, istediğini yapan, cinsel olarak özgür. Kurgudaki iki yüzlülük ya da kadın düşmanlığı o kadar baskın ki bunlar esas erkeği yücelten özelliklerken çoğu kez kurguyu, esas kıza hatta bazen kendimizi diğer kıza suçlarken/ayıplarken buluyoruz.

Diğer kızın tam tersi bir şema çizen esas kız arketipiyse “masum”, cinsel olarak aktif olmayan hatta bazen bu konuda hiçbir şey bilmeyen, utangaç ve sessiz, olabildiğince gösteriştan uzak... Ve tabii en önemlisi makyaj yaptığı, istediğini giydiği, birden fazla partneri ya da cinsel geçmişi olduğu, tıpkı esas kız gibi esas erkek karakterle birlikte olmak istediği için sürekli diğer kıza suçlayan.

Venus at Her Mirror (The Rokeby Venus) by Diego Velazquez

Bir diğer sorun ya da kafa karışıklığıysa esas kızın da etkilemek istediği kişi için bir noktada “değişim” yaşayıp daha çekici kıyafetler giymeye, makyaj yapmaya ve cinsel olarak aktif olmaya yani diğer kıza yapmakla suçladığı her şeyi yapmaya başlaması. Ama esas kıza kızmayız çünkü en nihayetinde o ana karakter ve ne yaptıysa aşkı için yaptı. Ya da tıpkı diğer kıza suçladığı gibi bir erkeği etkilemek için.

Bunu neden bu kadar anlattım çünkü bazen kurguya dalıp gidebiliyoruz ve anlatıcının verdiği bakış açısını sorgulamadan kabulleniyoruz. Bu karakter şemaları hem genç yetişkin türünde hem romantik komedilerde o kadar çok tekrar tekrar üretiliyor ki... Magazin dünyası başta olmak üzere kalan yayınlarda da kadın+ ünlülere karşı slut-shamingle sık sık karşılaşıyoruz. Geçen sayımızın Magazin Köşesi'nde de değindiğimiz gibi Taylor Swift bunca sene “Sürekli sevgili değiştiriyor, eski sevgilileri hakkında şarkı yazıyor” diye medyada ayıplandı ama aynı şeyleri yapan erkek ünlüler hakkında böyle haberler çıkmadı. Gündemde olan “Free Britney” hareketinde de yıllardır Britney Spears'ın hem akıl sağlığı yönüyle ayıplamaya hem de slut-shaming'e ne kadar maruz bırakıldığı fark etmiş ya da hatırlamış olduk.

"Medusa" by Luciano Garbati

Mitolojiye baktığımızda ise her zaman failden yana ya da ataerkil olmasa da, hatta anaerkil olduğu ya da bazı kültürlerde binary olmadığını görsek de, çok popüler bazı mitlerde de slut-shaming ve hayatta kalanı suçlayıcılıkla karşılaşıyoruz. Bu kısma geçmeden önce tekrar bir cinsel şiddet tetikleyici uyarısı vermem gerekiyor. Yunan mitolojisinde pek çok mitte ataerkilliğe rastlasak da tabii ki değinmeden geçemeyeceğimiz mit Medusa'yla ilgili olan. **(TW)** Athena tapınağında rahibe olan güzel Medusa tapınakta Poseidon'un tecavüzüne uğruyor. Buna çok sinirlenen Athena Poseidon'a mı kızıyor sizce? Ne yazık ki hayır. Athena, Medusa'yı bir Gorgon'a yani yılan saçlı ve her baktığını taşa dönüştüren bir canavara dönüştürüyor. Medusa kendi başına yaşayıp giderken bir de üstüne yarı tanrı Perseus gelip Medusa'yı öldürüyor ve başını düşmanları taşlaştırmak için kullanıyor. Bu mit, ben mitolojiyle ilgilenen bir çocukken beni darmadağın etmişti. Yanlış hiçbir şey yapmadığı halde iki kere

cezalandırılan bir kadın, onu cezalandıran kişi akıl ve mantık tanrıçası Athena ve olaydan hiçbir hasar almadan çıkan fail Poseidon. Bu mitle ilgili şu anda hayatta kalanlar arasında "Ya Athena Medusa'yı erkeklerden korumak için onu bir gorgona çevirdiyse," diye bir öneri de var ancak esas mite dair böyle bir veri bulunmuyor.

Bu mitin sanat eserlerinde de temsiliyetini görüyoruz. Cellini'nin meşhur "Perseus with the Head of Medusa" heykeli bunlardan biri. 2008 yılındaysa Luciano Garbati heykelin bir yeniden uyarlamasını yaptı. "Medusa with the Head of Perseus" heykelinde "Ya Medusa Perseus'u öldürmüştü olsaydı"nın temsiliyetini görüyoruz. Garbati "Peki ya bu Perseus'un değil de Medusa'nın zaferi olsaydı nasıl görünürdü?" diye düşünmüştü. "Perseus'u düşünüyordum, gerekli tüm sihirli aletleri olan bu adam, oraya gidiyor ve zaferini kazanıyor. Eril zaferle feminen zafer arasındaki farksa işimin merkezidi. Perseus'un temsilleri, her zaman elindeki başı göstererek kazandığı gerçeğini vurguluyor. Benim Medusa'ma bakarsanız kararlı ve yapmak zorunda olduğu şeyi yaptı çünkü kendini savunmak zorundaydı. Oldukça trajik bir an." diye açıklıyor eserini. (qz.com, 3 Ekim 2018) Bu uyarlama eser bazı kesimlerce "Sonuçta esas ceza alması gerekenler cezalandırılmıyor" diye tepki alsa da Me Too hareketinde önemli bir temsiliyet halini almıştı. (Esere ait görseller: lucianogarbati.com/prensa)

Slut-shaming'i fark edemememizin diğer önemli ve benim değineceğim son sebepleriye aile ve okulumuzun tutumu. Daha çok küçük yaşlarda bile ailemizin iyi niyetle bile olsa "Onu giyme dışarı çıkarken ya insanlar bakarsa, öyle gülme böyle oturma insanlar yanlış anlar" gibi söylemleriyle karşılaşıyoruz. Nerdeyse feminen olmaktan korkar bir hale getiriyor tüm bunlar.

Okullar da benzer şekilde kızlar "erkeklerin dikkatini çekmesin" diye kurallar koyuyor: eteğimizin boyu, tişörtümüzün bolluğu ya da kol boyu, saçımızın toplu olması, makyajın yasak olması, saç boyasının yasak olması... Hatta bazı öğretmenlere göre okulda sevgili olmanın da yasak olması. Sanki bunların dersleri öğrenmeyle bir ilgisi varmış gibi mesela sanki saçım mor olursa dersi öğrenemem ama kahverengi olursa başarılı olurum gibi. Ama mesela bunları ancak şimdi sorgulayabiliyorum, lisedeyken aklıma gelmezdi hatta belki de haklı bulurdum.

Bu yalnızca kızlara yönelik olan kıyafet kuralları, kızları slut-shaming'e uğrattığı gibi daha da kötüsü cinsel zorbalığa veya saldırıya uğrarlarsa suçlanacak veya sorumlu kişinin kızlar olduğu mesajını veriyor. Çünkü erkeklerin tepkilerinden kızların sorumlu olduğu ya da erkeklerin kendilerini kontrol edemediklerine dair fikir hayatta kalını/maruz bırakılanı suçluyor. (National Women's Law Center. DRESS CODED: Black Girls, Bodies, and Bias in D.C. Schools. Published April 2018.)

Okul zamanı her şey bu kadar içimize işlemişken birbirimize de zorbalık yapıyoruz maalesef ki. American Association of University Women tarafından yapılan bir araştırmaya göre, tüm ortaokul ve lise öğrencilerinin üçte biri, birinin kendileri hakkında istenmeyen cinsel yorumlar, şakalar yaptığını deneyimledi.

Slut-shaming sonucunda, kadınlarda genellikle derin bir aşağılanma, utanç ve değersizlik duygusu oluşuyor. Bu damgalamayı yaşamış kadınlarda, beden algısı bozukluğu, yeme bozuklukları, anksiyete, depresyon ve intihar düşünceleri baş gösterebiliyor. (American Association of University Women. Crossing the Line: Sexual Harassment at School)

Peki slut shaming'e karşı neler yapabiliriz?

Tabii ki de her şeyde olduğu gibi buna da kendimizi düzelterek başlarmamız gerekiyor. Slut-shaming yapmayı bırakmak- kendi güvensizliklerimizi ya da toplumun yerleştirdiği korkuları tetiklese de herhangi bir kadını suçlamayı bırakmak demek aslında. Tabii ki bu, kişisel korkulara ve güvensizliklere eleştirel bir bakışı gerektirdiği için başta çoğu insan için rahatsız edici olabilir. Bazen kabul ettiğimiz inançları sorgulamak çok zor olabiliyor . Ancak zihnimizde devam eden slut-shaming'i tanımada ve reddetmede daha iyi hale geldikçe davranışlarımızda ve sözlerimizde bu nefret söylemlerinden kaçınmakta daha iyi hale geliriz. Eğer kendinizi daha önce saydığımız sebeplerle biri hakkında kötü konuşurken yakaladıysak, "Bunu neden yapıyorum? Bu doğru mu?" diye düşünerek başlayabiliriz.

Eğer bir ebeveynsek ya da ilerde ebeveyn olursak çocuğumuzu bu konuda ve bunun yanlış olduğu konusunda bilinçlendirmeliyiz. Başkalarının mahremiyetine saygı duymayı öğretmeliyiz. Hem onları korumak hem de olası akran zorbalıklarını ve cinsel zorbalıkları önlemek için. Ayrıca ebeveynler, çocuklarına daha fazla güvenmeli ve onları cinselliklerinden utandırmamalı, bu konular hakkında konuşmaya teşvik etmelidirler.

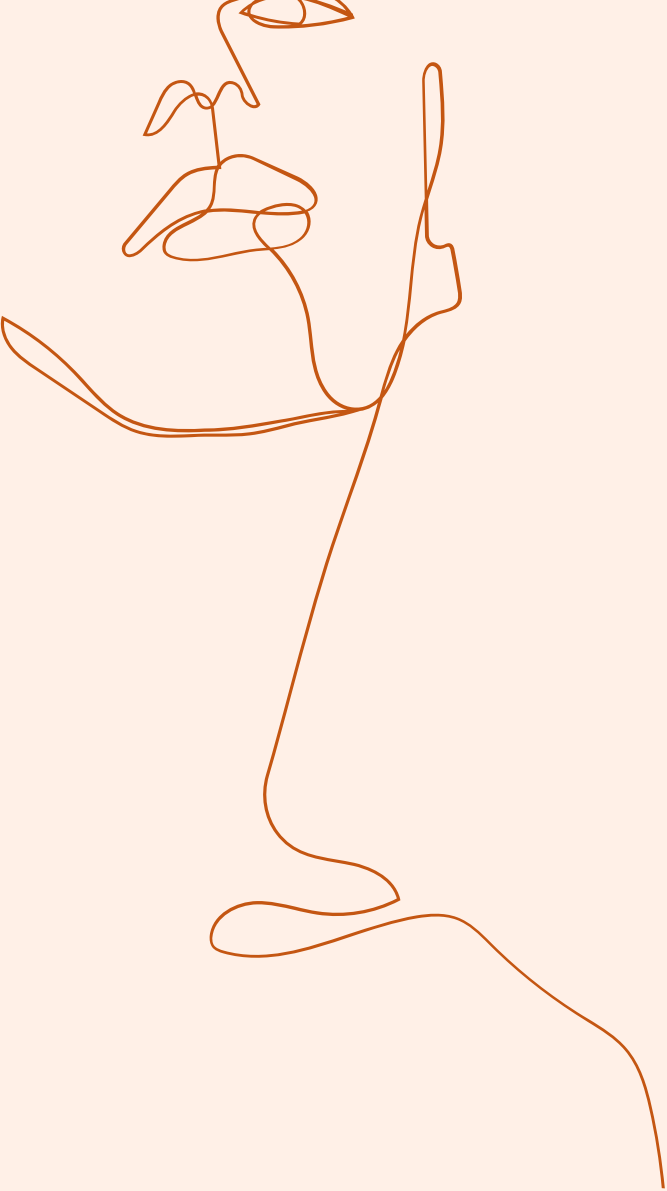
Son olarak çevremizi slut-shaming'in neden bir taciz ve zorbalık biçimi olduğu ya da doğurabileceği sonuçlar hakkında bilinçlendirmeye çalışarak ve bir nefret söylemi duyduğumuzda buna karşı çıkarak slut-shaming'le mücadele edebiliriz. Eğer sessiz kalırsak bu genellikle bir kabul olarak algılanabilir, bu yüzden bu sessizliği bozmamız gerekir. En azından nefret söyleminin faili herkesin onun gibi düşündüğünü sanmaya devam etmez.

Nefretsiz yarınlara umuduyla.

KAYNAKÇA

Orgazm Olmak ya da Olmamak...

Hilal ULUDAĞ
Ordu TÖB

Başlığı okurken hepinizin bir ürperdiğini hisseder gibiyim. Toplumda cinsellik bile hâlâ bir tabu iken böyle hissetmenizi asla ve asla yadırgayamam. Zira, çok değil, bundan birkaç sene öncesine kadar aynı duyguları benim de hissettiğim gerçeğini itiraf etmeliyim. Neydi bu duygular? Biraz korku, biraz şaşkınlık ve çokça merak... Belki bu zamana kadar birçok kez duyduk bu kelimeyi, belki duyduk ama önemsemedik. Aslında bir tatlı yediğimizde aldığımız o haz, ruhumuza işleyen bir şarkıda bulduğumuz o ritim, bir kediyi severken hissettiğimiz o rahatlatma hissi gibi hayatımızın mutlu bir parçasıdır orgazm. Bu duyguyu daha önce birçok kez tatmış, hiç tatmamış ya da deneyimlemek istememiş olabilirsiniz. **Fakat gerçekten tam anlamıyla orgazm nedir biliyor muyuz?**

Toplumda genellikle orgazm sadece 'erkekler' üzerinden konuşulur. Bu çerçevede; cinsel ilişkiden zevk alması gereken tek taraf erkektir, 'kadın' herhangi bir zevk almaz bu yüzden cinsel ilişkinin kadınlar için herhangi bir önemi yoktur mantığı savaşımamız gereken en büyük tabudur. Dünya çapında yapılan birçok araştırma, kadınların çok büyük bir çoğunluğunun orgazm olmadığı gerçeğiyle bizi yüzleştirir. Bu gerçeği belki de bu ayrımcı toplumsal yargıya borçlu olabiliriz. Kadının böyle bir toplumsal algıyla doğup büyümesi onun cinsel yaşamda haz almayı hak etmediğini düşündürebilir ya da cinsellikten çekinmesine yola açabilir. Bu tarz psikolojik düşünceler kadının orgazm olamamasının majör sebeplerindendir. Peki orgazm olurken vücudumuzda ne gibi değişiklikler olur?

Vulvada; kan akımı hızlanır buna bağlı olarak klitoriste sertleşme, klitoris başında belirginleşme ve vajina dudaklarında büyüme görülür. Cinsel birleşmeye zemin hazırlama amacıyla vajinada nemlenme meydana gelir, uterusu ve çevresindeki kaslarda ritmik kasılmalar görülür. Bu primer belirtilerin yanı sıra meme uçlarında dikleşme, göz pupillerinde büyüme, dudaklarda ve ciltte pembeleşme, terleme ve bazen de boşalma gözlenebilir. Peniste ise; benzer bir şekilde kan akımının artmasına bağlı olarak sertleşme, gerginleşme ve büyüme gözlenir. Tüm bunların akabinde kasların birçok kez kasılmasıyla boşalma gerçekleşebilir. Bu belirtilerin hepsi aynı anda da görülebilir, sadece birkaçı da görülebilir. Her bireyin farklı zevkleri olduğu gibi her bireyin de orgazm olma yolları farklı olabilir. Aynı zamanda orgazm süreleri de kişiden kişiye değişebilir. Bu sebeplerden dolayı araştırmalar göstermektedir ki orgazm çeşitlerinin ucu bucağı yoktur. Yani internetten gördüğünüz bir yöntemle partnerinizi belki de orgazma ulaştıramayabilirsiniz. **Bu yüzden cinsellikte altın kural partnerler arası iletişimdir.**

Orgazmın amacı bizlere daha sağlıklı bir cinsel yaşam ve üreme süreci sağlamaktır. Bu doğal ve faydalı sürecin vücudumuza kattıklarını da saymakla bitiremem ama birkaçından bahsedebilirim. En başta hepinizin de tahmin edeceği gibi bedensel ve ruhsal bir rahatlama sağlar, bağışıklık sistemini güçlendirir, stres seviyesini azaltır ve uyku kalitesini artırır. Kişiyi değerli hissettirip partneri ile olan ilişkisini kuvvetlendirir. Aynı zamanda serotonin hormonu salgısını artırarak daha mutlu hissetmeyi de sağlar. Az önce de dediğim gibi daha önce orgazm olmuş, olmamış veya denemeyi bile istememiş olabilirsiniz. Fakat şüphesiz ki orgazm, doğal bir süreçtir. Vücudumuzun verdiği her yanıt, gösterdiği her bir tepkinin bir amacı ve bize sağlayacağı birtakım faydaları vardır.

Evet, işte bugün de vücudumuzun bir mucizesini daha yakından tanımış olduk. **Umarım ki hepimiz gerçekten vücudumuzu her şeyiyle tanırız, kabul ederiz ve böylece toplumun bize dayattığı yargıların deneyimlerimizin önünde bir engel olmasına izin vermeyiz!** 😊

OBJELERDE GİZLENEN MANEVİYAT HAYATIMIZDA EKSİK OLAN NEYİ ARIYORUZ?

CEMRE KILIÇARSLAN
(MERCEK)
BAŞKENT TÖB

Geçmişten günümüze bizler; objeler, maddeler aracılığıyla iletişim kurmuş, geçimini sağlamış, duygularını yansıtmış bir canlı grubuyuz. Taşların yontularak tabak, heykel, kılıç yapıldığı zamandan; kumaş parçalarından sanat eserleri yapılan, geri dönüşüm malzemelerinden kıyafetler tasarlanan günümüz dünyasına kadar tarihin her noktasında objelerin kültürel, ekonomik, manevi değerklerimizi yansıttığını görebiliriz. Bu bağlamda hepimizin, hakkında doğru/yanlış bir fikri olduğu ve belki de bildiğimiz yönlerinin dışında da herkesin yaşamında izler bulabileceğimiz “fetişizm” hakkında tarihsel bir yolculuğa ıkalmı isterim.

Fetişizm 16. yzylda misyonerlerin, Batı Afrikalıların tahtaya ve taşlara olan hayranlığını farketmeleriyle ortaya çıkan, kökü Portekizce’de büyüğü anlamına gelen “feitiço” kelimesinden oluşmuştur diyen William Pietz; bu ışıktaki fetişin ticari, cinsel, estetik gibi birden fazla farklı değeri içinde barındırdığını ve aslında bunun bir “değerler” konsepti olduğunu söylemiştir[1]. Buna benzer bir görüş de Charles de Brosses’in fetişizmi en ilkel dini dürtü olarak değerlendirmesidir. Bu görüşe göre objelere olan ilgi açıklanamayan doğa olaylarına karşı primordiyal bir refleks gelişimiyle gerçekleşir ve fetişizm aslında ibadetin, ilahlaştırmanın en iptidai hâlidir[2]. Brosses’in bütün insanlık tarihinin en ilkel dönemi olarak atfettiğı bu materyalistik din görüşü ve Pietz’in açıklamaları bu dönemden sonra da fetişizm konseptinin irdelenmesine ve anlam alanının genişlemesine ortam oluşturmuştur.

Bu yeni görüşlerin en önemlilerinden biri Karl Marx’ın Kapital eserinde de bahsettiğı “meta fetişizmi” kavramıdır. Marx’a göre metanın kullanım değeri, değışim yani ticari değeri ve manevi ya da kişiselleştirici değeri vardır. Bütün bu değerler aslında iş gücünün kendisinin metalaştırılmasından meydana gelir. İş gücü kendisi olarak değil ürettiğı eşya, meta üzerinden değerli hâle gelir. Örneğın; bir tahta parçası masa haline getirilir, bu masanın kullanım amacından gelen bir değeri, satışından kazanılacak maddi değeri ve kişinin marka bir masayı almış olmasından sağlayacağı manevi tatmin ya da toplumda bu masayla kendini konumlandıracağı sosyal çevre üzerinden tanımladığı bir değeri var denebilir[2,3]. Sosyal iletişimin objeler aracılı gerçekleştiğini ve metanın manevi değerinin bu ilişkiler bağlamında oluştuğunu söyleyen meta fetişizmi aslında Pietz ve Brosses’in söylediklerinin bir nevi 19. yüzyıla uyarlanmış hâli de denebilir. Afrikalı kabilelerde de taşların, tarım ürünlerinin kullanım, alışveriş ve saygınlık değerleri olması gibi günümüzde de hâlâ markaların bu üç değere, hepimizin içindeki en ilkel dürtüleri hizmet ederek satış yaptıkları söylenebilir.

Freud yirminci yüzyılda Binet'nin peşinden belki günümüzde fetişizmin en çok bilinen anlamıyla cinsel fetişizme psikanalitik bir bakış açısı getirmiştir. Freud'a göre fetiş objesi kadınlarda eksik olduğu düşünülen penisin yerine konan bir timsaldir. Bu mekanizma kastrasyon yani penisin kesilmesi kompleksinin bir yansıması olarak ortaya çıkar. Küçük erkek çocuğun genellikle annesi, ablası ya da kız kardeşinin penisinin olmadığını gördüğünde kendisinin de kaybedebileceğini düşünür ve bu durum kastrasyon anksiyetesini de beraberinde getirebilir. Bu bağlamda fetiş bu eksikliğin bir ikamesi belki de bu korkunun inkârıdır. Görsellikten ve izleme dürtüsünden de beslenen fetişizm, objesini içgüdüsel olarak penisin olmadığını görmeden önceki vücut kısımlarından ve ilişkili kıyafetlerden seçebilir. Cinsel sapmalar bağlamında değerlendirildiğinde fetiş objesi normal amacın yerini alırsa, belli bir bireyden koparak amaç haline gelirse, başka bir deyişle dışlayıcılık ve takıntı hâlini alırsa patolojik olarak değerlendirilebilir [4,5]. Psikanalitik bakış açısında da diğerlerinde olduğu gibi aslında "nesneyi gözde büyütme" temeliyle karşılaşırız ve nesneye verilen değer artışı yine bir manevi eksikliğin ya da korkunun yerine geçmesi temelinde ortaya çıkmıştır. Kişinin bilinçaltında olası penis eksikliğinden duyduğu aşağılık hissi ya da kadınlarda penisin olmaması durumunu aşağılaması mekanizmasıyla sadistik-mazoşistik eğilimler de kendini gösterebilir.

Bir diğer görüş de Zizek'in, Marx ve Freud'un görüşlerinin ortak yeni bir hâlini yansıtan sosyal gerçekliğin fetişistik illüzyon olduğu fikridir. Bu görüşe göre bireyler, ilişkilerin şeyler aracılığıyla kurulduğunu bilir ama bu Marx'ın görüşü aksine bilinçli bir ekonomik değer değildir, aksine kişiler tıpkı Freud'un dediği gibi olmadığını bildiği gerçekler hakkında bir inkâr süreci içindedir. Bu bir nevi; "öyle olmadığını biliyorum ama yine de..." durumudur ve Zizek'e göre bütün sosyal gerçeklik öyle olmadığı bilinmesine rağmen objelerin manevi bir değeri olduğu illüzyonu üzerine kuruludur, aslında sosyal gerçekliğimiz bir inkârın yerine koyduğumuz fetişistik bir timsaldir [6]. Bir madeni objenin mesela yüzüğün, bağlılığı, sevgiyi yaratan bir güç olduğuna inanmamız, eşyaların şans getirmediğini bilsek de öyle olduğunu düşünerek satın almaya itilmemiz ya da içinde evde yaptığımızdan farklı bir içerik olmadığını biliyor olmamıza rağmen marka değeri için, içgüdüsel olarak tamamlanmışlık hissi verdiği için Starbucks kahvesi almaya devam etmemiz bunun örneklerinden olabilir.

Sadece erkekleri kapsayan bir alan gibi gözüken ama aslında hem psikanalitik olarak hem de erkek fetişizminin ana unsuru olarak kadınları da kapsayan feminist fetişistik görüşlerden de bahsedelim isterim. Feminist teorisyen olan Elizabeth Grosz, Freud'un görüşleri üzerinden kadın fetişizmi için üç olasılık belirtmiştir. Bunlardan ilki kadınsallığın, kadınsı davranışların kendisinin bir fetiş olduğu görüşüdür [7]. Bu bağlamda kadın kendinde eksik olan penisin yerini kadınsılıkla doldurur. Bana göre bu, türün devamını sağlamak için seçilme içgüdüsü ve penisin olmamasından kaynaklanan aşağılık kompleksini aşmak için gelişmiş bir mekanizma olabilir. Bir anlamda da ataerkil düzende kendini erkeğe kabul ettirmeye çalışan kadın yine bilinçaltındaki bir eksiklik hissiyle erkeğin fetişini yani kendi bedenini ya da giydiği kıyafetleri fetiş hâline getirir. Bu senaryoda kadınsılık, yetersizlik hissinin yerine geçen bir fetişistik sembol hâline gelir. İkinci olasılık benzer şekilde kadının, belli bir vücut bölgesine değer vermesidir ve son görüş maskülenite kompleksi mekanizmasıyla bireyin başka bir kadının bedenini fetiş hâline getirmesidir [7]. Bu noktada aslında ister kadın ister erkek fetiş olsun, cinsel fetişin ana objesi her zaman kadın bedeni oluyor ve günümüzde hâlâ bu en ilkel içgüdüyü değişen formlarda sanat, kültür, moda gibi birçok alanda deneyimliyoruz. Birçok formda metalaştırılan ve hatta kendi kendini objeleştiren bir kadınlığın psikolojisi ve toplumdaki yeri hakkında çok fazla tartışılacak yön olduğuna inanıyorum. Film teorisyeni olan Laura Mulvey de sinematografide (özellikle klasik Hollywood filmlerinde) kadın bedeninin erkek görüşü için fetişleştirilmesi üzerinde durmuştur. Gerek çekim açısı, gerek kadının kıyafetleri, gerek senaryoda kadının, erkeğin isteklerini yerine getirmede bir araç olarak lanse edilmesini; erkeğin bakan, kadının ise bakılan, objeleştirilen taraf olmasını eleştirmiştir.[2,7] Günümüzde hala filmlerin hem kadın hem erkek bedenini metalaştıran ve belki de insanlığın izleme içgüdüsüne hizmet ederek ayakta duran bir film sektörü söz konusudur. Her ne kadar her iki cinsiyeti de kapsadığını söylesek de hepimiz farkındayız ki bu objeleştirmenin en büyük yükünü kadınlar taşıyor.

İçine doğduğumuz ataerkil dünya ister istemez kadın ve erkek görüşünü şekillendiriyor, tanımlanmış rolleri benimsetiyor, ister istemez kadınlar duydukları hikâyelerden edilgen, “seçilmesi gereken” tanımını benimseyip kendi kendilerini fetişleştiriyor, farkında bile olmadan kendilerini erkek gözü için hazırlıyor ve kendileri olarak değil, bir eksikliğin, bir arzunun yansıması olarak var oluyorlar. Sindirella masalı belki de bunun en iyi örneklerinden: hikâyedeki kadın figür bir ayakkabı üzerinden tanımlanıyor, kendi olduğu için değil bir ayakkabıyı giydiği için seçiliyor ve bu yüzden hikâyedeki kadın karakterler bir erkek tarafından kendileri olarak değil ayakkabıyı giyen kişi olarak seçilmeye çabılıyorlar. Masum gözüken bir çocuk masalı aslında daha küçüklükten kadına, kendisi olarak sevilmeceğini, arzulanmayacağını ve bunun için bir objeye, kadınsılığa ihtiyacı olduğu mesajını vermektedir. Moda sektörü bu noktada tam da böyle bir eksikliği doldurarak var ediyor kendini. Ünlü ayakkabı tasarımcısı Manolo Blahnik der ki “Erkekler evliliklerini kurtardığını söylerler. Bu onlara pahalıya patlar ama yine de boşanmaktan daha ucuzdur. Yani anlayacağınız hâlâ bir işe yarıyorum.”[8]. Bu söz konuştuğumuz bütün fetiş görüşlerini bir araya toplar: Ayakkabının maddi değerinden bahsedilir, tasarımcının iş gücünün tasarımı üzerinden ve sosyal değeri üzerinden önemi vurgulanır ve kadının çekiciliği, değeri bir ayakkabı üzerinden tanımlanır. Erkekler tarafından beğenilmesi gereken kişi olma rolü giydirilmiş kadın, erkek gözünde çekici olan şeyleri yapmak ister. Bu rol o kadar benimsenir ki farkında olmadan kadınlar da kendilerini bir meta üzerinden tanımlarlar. Neredeyse her kadının, küçük bir kız çocuğu olduğu zamanlarda bile topuklu ayakkabı giymek istemesinin, giyince kendini iyi hissetmesinin altında yatan sebep belki de budur. İçine doğulan toplumun öğretileri sonucu bilinçaltında arzulanan, seçilen olma isteği, kendini erkeklerin gözünde “seksi” olanı giymek olarak gösterir. Kadın aslında beğenileceğini bildiği için amacına ulaşmış, tamamlanmış hisseder ama kendine bu yolda kendi olarak değerli olmadığını ve bu değer meta aracılığıyla belki de metanın kendisi olarak sevilleceğini öğretir. Bu değeri arttırılmış objelerin bireyleri değersizleştirme sürecinin; bilinçsizce çocuklara anlatılan ataerkil masallar bitmediği sürece, kadın sembolü olarak topuklu ayakkabı, jartiyer gibi fetişleştirilmiş objeler kullanılmaya ve kadınlık bunlar üzerinden tanımlanmaya devam ettiği sürece bitebileceğini düşünmüyorum. Bu bağlamda, kadını fetişleştiren psikolojik mekanizmaların yanı sıra toplumsal olarak geçmişten gelen ataerkil bir şekillendirme sürecinin etkisi de tartışılabilir diye düşünüyorum.

Bütün bu bilgiler ışığında her görüşün ortak noktasının bir “değerler artışı” olduğu ve atfedilen bu değer maddi, manevi, kültürel, sanatsal, toplumsal... bir boşluğu doldurmak, eksikliği tamamlamak için yaratıldığı söylenebilir. Bu durumu ticarette duyguların satın alınacak eşyalara fetişistik bir yansıması olarak, filmlerde yeteneği ya da kişiliğiyle değil bedeniyle, şov dünyasında sesiyle değil kıyafetleri, vücuduyla ön planda olan sanatçıların haz mekanizmalarına hizmet etmesinde, modada bireyin kendini kıyafetleriyle tanımlamasında ve sanatın birçok alanında hislerin eşyalar aracılığıyla yansıtılmasında görebiliriz. Edebiyatta bile yazılanla gördüğümüz arasındaki bağı metalar üzerinden yaptığımız mecazlar, benzetmeler aracılığıyla betimleme ihtiyacı hissediyoruz: “Yârin göğsünde bir mendil, bacağından bir jartiyer verin bana”-Goethe, Faust buna minik bir örnek olabilir. Fetişlerin tarihi yansıtmaktaki, kültürü geliştirmekteki, ekonomiyi desteklemekteki, edebiyatta ve sanatta yaratıcı süreçleri desteklemesindeki önemini vurgulamak isterim ama bir yandan da objelere gizlediğimiz maneviyatta hayatımızda eksik olan neyi arıyoruz diye düşünmeden edemiyorum. Bir şekilde özlemini duyduğumuz eksikliklerin yerine koyduğumuz bu sembolik gerçeklik bizi nasıl etkiliyor, geleceği nasıl şekillendiriyor? Kişileri değil bedenleri sevdik, marka eşyalarımızla kabul gördük, duygularımızı elle tutabilmek istedik, yazılar yazdık şekillere dönüşen... Peki hâlâ en eski içgüdülerimiz mi bizi yöneten, hâlâ aynı özlemler mi eksikliğini duyduğumuz, hâlâ tamamlanmışlık hissini mi arıyoruz her yerde ve hâlâ bizi eşyaların tanımladığına, tamamladığına mı inanıyoruz? Yoksa; her zaman tamdık da farkında mı değildik asıl önemli olanın, yoksa şekilleştirmek anlamanın, anlamlandırmanın kolay yolu muydu karmaşık ruhlarımız için? Şimdi size soruyorum; olmak istediğin kişiyi bir ayakkabıya, arzuyu bir kumaş parçasına, sadakati bir madeni eşyaya, başarıyı bir kağıt parçasına sığdırabilir misin? Bütün bu metaların arkasında aslında aradığın kendin misin?

Kaynakça

SCORA BÜLTEN

GÖKKUŞAĞININ ALTINDA BİR YAŞAM MÜMKÜN!

İÇERİK

Türkiye'den Haberler

Dünyadan Haberler

Tarihi Anlar

Nida Can AYDIN-
Bülent Ecevit TÖB

Tüm okurlarıma selamlarımı iletiyorum. Evet, yanlış görmediniz. Çok sevilen SCORA Bülten köşemiz bu sayıda da sizlerle. Sizler için yine birbirinden güzel haberleri topladık ki içimizde yine ilk sayıda olduğu gibi kelebekler uçuşabilsin. Bu sene ilk defa çıkardığımız dergimizin son sayısını çıkarmış olmanın üzerimizde bir burukluğu mevcut ama sizlerin dergimizi okurken verdiğiniz tüm tepkilere değer. Çok uzatmadan karşınızda SCORA BÜLTEN...

Türkiye'den Projeler

“Nesiller Boyu Eşitlik” forumunun ilk toplantısı düzenlendi. Toplantıya Türkiye’den Ekrem İmamoğlu, Oya Ünlü Kızıl, İlayda Eskitaşçıoğlu ve GirlUP İstanbul’un kurucusu Selin Özünaldım katılım gösterdi. Bu forumun amacı önümüzdeki 5 yılda toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarına yön göstermektir. Toplantıya katılım gösterenler kampanya kapsamında yol haritalarını açıkladı. Bir sonraki toplantının haziran ayında Paris’te düzenleneceği biliniyor. (3 Nisan 2021, bianet.org)

İşitme Engelliler ve Aileleri Derneği, Cinsel Haklar Bildirgesini ve Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonları hakkında bilgilendirme videosunu işaret dilinde yayınladı. İşitme engeli bulunan kişilerin, içerikten en yüksek verimi alabilmeleri için videolar olabildiğince sade bir dil ile hazırlandı. Videoların “Cyber Gençler” projesi kapsamında hazırlandığı belirtildi. Gerçekten son yıllarda çeşitli kilit grupların sağlık hizmetlerine erişimi ve bilgilendirilmesi ciddi anlamda kısıtlı bir hâle gelmişti. Böyle hamlelerin yapılması insanlığımıza olan umutlarımızı bir nebze de olsa yeşertmektedir. (4 Ocak 2021, bianet.org)

Dizi izlemeyi sevenlere ve ülkemizde örnekleri çok az olan dizilere ulaşmayı sevenlere harika bir haberimiz var! Trans kadınların toplum ve yaşam mücadelesini anlatan, yapımcılığını trans kadın oyuncu Göksu Başaran’ın üstlendiği bir internet dizisi geliyor: Koza. Her bir bölümünün gerçek hayat hikayelerini yansıttığının planlandığı Koza, Göksu Başaran’ın yeni bir projesi. Başrolde iki trans kadın oyuncu olan ve her bölüm farklı konuk oyuncularını ağırlayacak olan dizi, ana akım medya, dizi ve filmlerde rol dağıtımını ayrımcılığına ve sansüre bir tepki aslında. İlerleyen bölümlerde trans erkeklerin mücadelesinin de anlatılacağını belirten Başaran, diziye sponsor arayışının sürdüğünden bahsediyor. Youtube üzerinden yayınlanacak olan diziye “Koza Dizi” kelimelerini aratarak ulaşabilirsiniz. (19 Nisan 2021, kaosgl.net)

Dünyanın İlgi Çeken Haberleri

Konu siz okurlarımız olunca elbette ki dünya gündeminden sizleri geride bırakmayacağız. Bu haberimiz son yüzyılın gözdesi bir kadın ile alakalı, İngiltere Kraliçesi 2. Elizabeth tabii ki de bu kişi. Kraliçe 2. Elizabeth, iş dünyasıyla ilgili Girişimcilik Ödülünü (The Queen's Award for Enterprise) bu yıl ülkenin en büyük seks oyuncak markası Lovehoney'e verdi. Ödülü alan şirket Kraliçe amblemini 5 yıl boyunca reklam, pazarlama ve ambalajlarda kullanma hakkına sahip oldu. Şirketin baş ticari sorumlusu, kraliçenin en büyük destekçileri hâline geldiğini söyledi. Başarılarının devamını diliyoruz ve sıradaki haberimize geçiyoruz. (30 Nisan 2021, Milliyet.com.tr)

Alman Federal Meclisi, federal hükûmetin "cinsel gelişim çeşitliliklerine sahip çocukların korunması" isimli kanun tasarısını kabul etti. Kanun; interseks çocukları hayati olmayan, acil olmayan tıbbi müdahalelerden korumak için ilk ancak kapsamlı olmayan bir çerçeve sunuyor. Kabul edilen kanun, interseks kavramına yeni bir tanım yapılması hâlinde koruyuculuğunu kaybedebiliyor. Bu alanda emsal bir karar alan Alman hükûmeti bu konuda bir düzenleme yapması bekleniyor. Başka bir problem ise bu kanunun sadece Almanya'da geçerli olması. Aileler, başka ülkelere giderek bu kanundan kaçabilecek girişimlere başvurabiliyor. Hükûmet tamamen iyi niyetli olduğunu düşündüğümüz bir hamle yapmış, darısı artık diğer tüm dünya ülke hükûmetlerine... (6 Nisan 2021, kaosgl.org)

Yeni Zelanda parlamentosu, düşük yapan kadınlara üç gün ücretli izin veren yasaı onayladı. Parlamento da onaylanan yasanın, herhangi bir sebeple hamileliği sonlanmış bütün kadınları kapsadığı belirtildi. Üstelik hamileliğin ne zaman sonlandığı da önemli değil. Avustralya’ da da benzer bir yasa olarak hamileliğin 12. haftasından sonra sonlanan kadınlara ücretsiz izin veriliyor. (26 Mart 2021, Medyascope.tv)

---Umarız ki bu haberimiz insanlık dışı bir uygulama olan kadın genital sakatlanmasının toplum tarafından kabul gördüğü ve uygulandığı ülkelere örnek niteliğinde bir haber olur. (28 Nisan 2021, gazetekarınca.com)

20 yıl önce dünya tarihinde daha önce gerçekleşmemiş bir olay meydana geldi. Bu olaydan sonra birden fazla ülke etkilenmiş olsa ki aynı yönde kararlar almaya başladılar. Evet, doğru bildiniz. Hollanda’da bir çift, dünyanın yasal olarak evlenen ilk eşcinsel çifti oldu. Ülkede 20. yıl dönümü şenlikleri kapsamında yürüyüş düzenlendi. Bunun yanı sıra Amsterdam’da ülkenin simgelerinden biri olan Batı Kilisesi’nin çan kulesinden dev bir gökkuşağı bayrağı uçurarak kutlama yapıldı. Çiftimize bir ömür mutluluklar dileriz. (2 Nisan 2021, Habereguven.com)

Mısır hükûmeti kadın genital mutilasyonuna (genital sakatlama) savaş açtı! 2008’den beri yasal olmamasına rağmen, ülkedeki kadınların %90’ının insan hakları ihlal edilerek maruz bırakıldığı bu uygulamaya ağır yaptırımlar geliyor. Mısır parlamentosunun aldığı karara göre, tıbbi eğitim görmeyen birinin yapması durumunda bu kişi 7 yıla kadar hapis cezası alacak, tıbbi eğitim gören birinin yapması halinde ise yapan kişi 5 yıla kadar görevden alınacak. Yalnızca bu kadar da sınırlı kalmıyor, kadın genital sakatlanması talebi yapan kişilere de hapis cezası verileceği öngörülüyor. Bu konuda toplumsal bilincin artırılmaya çalışıldığı Mısır’da, bilinçlendirme kampanyaları, vakıflar ve saha ziyaretleri yapılarak kadın genital sakatlanmasının zararlı olmadığını ve suç olarak sayılmaması gerektiğini düşünen kitlelerin bağnaz zihniyetine karşı mücadele ediliyor.

İlklerden Konuşmanın Vakti Geldi

Bu haberimiz çok uzaklardan değil, sınır komşumuz Suriye'den. Ülke tarihinde bir ilk olarak bu yıl Suriye devlet başkanlığı seçimlerinde Faten Ali Nahar adında bir kadın aday adayı oldu. Ülke anayasasında belirtilen şartları sağlayan herkes normalde aday olabilmekte ancak adaylığın onaylanabilmesi için Parlamento'dan 35 milletvekilinden destek oyu alması gerekiyor. Kendisini tebrik ediyoruz ve kadınları artık siyaset hayatında daha sık görmek istiyoruz. (20 Nisan 2021, Habereguven.com)

Galler'de bir şehir olan Bangor'un belediye başkanlığına ilk defa açık kimlikli bir genderqueer seçildi. Owen Hurcum, daha öncesinde belediye başkan yardımcılığı ve meclis üyeliği yaptığı için bu göreve gelmesine şaşırmadığını, aksine aday gösterilmesine şaşırdığını açıkladı. Kendisine de görevlerinde başarılar dileriz. (13 Mayıs 2021,kaosgl.org)

Roma'daki Ripetta Sanat Okulu, harika bir uygulamayla adını dünya gündemine taşıyor. Ergenler arasında cinsiyet disforisi farkındalığının artması üzerine, okul yönetimi, öğrencilerin okulda kendini güvende hissetmeleri için öğrencilere, doğum adları yerine kullanmayı tercih ettikleri adları kullanma hakkı tanıdı. Küçüklüğünde zorbalığa uğramış, on sekiz yaşında trans erkek öğrenci Matteo Coccimiglio, bu yeni girişimin öğrencileri daha güvende ve korunaklı hissettirdiğini belirtiyor. Bu politikanın, Katolik kilisesi dolayısıyla nispeten muhafazakâr bir topluma sahip İtalya'da gerçekleşmesi ülkede LGBTİ+ haklarının tanınabilirliğinin arttığının bir göstergesi. (29 Mart 2021, euronews.com)

ABD’de sağlık alanında bir ilk geçenlerde gerçekleştirildi. Pennsylvania Eyaleti’nin eski Sağlık Bakanı Rachel Levine, ülkenin sağlık bakan yardımcılığına getirilmesi Senato tarafından onaylandı. Levine, senato onayını kazanan ilk açık trans federal memur oldu. Biden alınan bu karar hakkında “Posta kodu, ırk, din, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği veya engellilik durumu ne olursa olsun; insanları bu salgından atlatmak için ihtiyaç duyduğumuz istikrarlı liderliği ve temel uzmanlığı getirecek.” dedi. (25 Mart 2021, Habereguven.com)

Dünya gündeminden devam edelim. Hollanda, ayrımcılığı ve şiddeti minimuma indirmek için dünyada ilk olarak birtakım hukuki yaptırımlar uyguluyor. Arnhem Bölge Mahkemesi, sözlü cinsel tacizi tazminatsız ve doğrudan işten çıkarma nedeni olarak kabul etti. Bu habere göre, kadın meslektaşını sık sık sözle taciz eden bir çalışan doğrudan işten çıkarıldı. Ayrıca, 30 yıldır aynı yerde çalışmasına rağmen ne tazminat ne de işsizlik yardımı alabilecek. (16 Nisan 2021, bbc.com)

Buna benzer olarak, aynı zamanda Hollanda, 2017’de rengarenk bir haberle gündeme gelmişti. 2017’de, Hollanda Meclisi, eşcinsellik konusunda öğrencilerini bilgilendirmeyi ve saygıyı öğretmeyi reddeden ilk ve ortaokulları cezalandırılmasına ilişkin talep oluşturdu. Cinsel ayrımcılığın gündeme taşınması, Arnhem’de el ele yürüyen eşcinsel çiftin çevredekilerin şiddetine uğramasının bir sonucu. 2012 yılından bu yana okullarda cinsellik, cinsiyet ve cinsel yönelimler hakkında eğitim verilmesi zorunlu olan Hollanda, bu eğitimi gerçekleştirilmeyen kurumlara cezai yaptırım uygulamayı planladığını tekrar gündeme getirdi. Bu gelişmeden sonra, cinsel ayrımcılığın en fazla olduğu tespit edilen üç orta dereceli meslek okulu, programını bu yönde değiştirip gerekli dersleri ekledi bile. (12 Nisan 2017, bbc.com)

Şimdiki Haber Bizden...

Bazılarınızın bildiği üzere, Türk Tıp Öğrencileri Birliği Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Çalışma Kolu, 16 Nisan'da dördüncü Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Kongresinin ilk üç oturumunu gerçekleştirdi. Kongredeki konuşmacılardan biri olan Uzm. Dr. Ender Cesur, seks pozitif hekimliğin temellerini, ne anlama geldiğini, hekim-hasta iletişimde üstünde durulması gereken noktaları açıkladı. Bir diğer konuşmacı, Efsun Sertoğlu, çocuklarla cinselliğin konuşulmasını konu alan açıklamasında cinsellik eğitiminin bireyin gelişimi için gerekliliğinden bahsetti. Ergen cinselliğine, henüz kendi cinselliğini tamamen keşfedememiş ve fobilerden, mitlerden arınamamış yetişkinlerin çocuklara rehberlik etmesindeki gerçek dışılığa, çocukların bedenlerindeki söz haklarını tanımanın önemine, onlara her cinsiyete, cinsel yönelime ve cinsiyet kimliğine saygı duymayı benimsetmenin gerekliliğine değindi. Son konuşmacı olan Dr. Lale Tırtıl, sayısal verilerden faydalanarak pandemide kadın+'lara yönelik şiddetin arttığını, hayatta kalanlara yönelik bireyin kendine olan güvenin geliştirilmesine yönelik yapılması gerekenleri, aydınlatılmış onamın önemini vurguladı. (17 Nisan 2021, bianet.org)

KAYNAKÇA

SANAT VE MAGAZİN HABERLERİ

Zeynep Ece Ulusoy - Başkent TÖB

Çizgifilmlerde Queer Temsiller

Adventure Time, Cartoon Network

She-Ra, Netflix

Legend of Korra, Nickelodeon

Filmlerde ve dizilerde olduğu gibi yakın dönemde animasyonlarda da açık queer temsilleri görmeye başladık. Aslında queerlere atanan özellikleri taşıyan karakterleri görmemiz yeni bir durum değil. Queer coded kötü karakterleri şimdiye kadar da birçok yapımda görmüştük, ancak hiçbir zaman açık kimlikli değildi bu karakterler. Disney'in birçok animasyonunda "queer coded villain" arketipine rastlamaktayız mesela *Küçük Denizkızı*'ndaki Ursula drag queen Divine'dan esinlenilmiştir. Benim aklımda en çok yer eden karakterlerden biriye *Powerpuff Girls*'teki HIM karakteri. Kötü karakterlerin queerlere atanan özellikler taşıması damgalama amacıyla yapılmamış olsa bile cinsiyet normlarına uymayan kötüdür mitini yeniden ürettiği için kötü bir etki uyandırabilir. Yakın zamandaysa bu durum yerini queer izleyiciyi çekmek için queer bating'e bırakmış gibi görünüyor. Queer coded kötü karakterler ve queer bating hakkında daha detaylı bilgi edinmek için Youtube'daki *The Take* kanalının *Queer Coding Explained* ve *Rowan Ellis* kanalının *Why Are Disney Villains Gay/Queer* videolarını izleyebilirsiniz.

Açık ve iyi temsiliyetlere gelirse *Adventure Time*, 2018'de çıkardığı veda bölümünde bir süredir ipuçlarını verdiği Prenses Bubblegum ve Marceline'in ilişkisini doğrulamıştı. Benzer bir şekilde *Legend of Korra*'da da son bölümde açılan bir çift görmüştük. Bu ilişkilerin son bölümde açıklanması genellikle çizgi film şirketlerinin projenin başında kurgunun bu şekilde ilerlemesine izin vermemesi. *Adventure Time*'da BMO gibi birden çok cinsiyet kimliğiyle seslenen gender-fluid karakterler de yer almaktaydı. *Fullmetal Alchemist*'te de Envy karakterinin cinsiyetsiz olarak açıklanmıştı. Benzer şekilde *Steven Universe*'te de akışkan cinsiyet imaları görmüştük. *She-Ra* da yakın dönemde çıkan ve birçok açık kimlikli queer karakteri barındıran başarılı animasyonlardan biri olarak göze çarpıyor. Umarız queer temsiliyetleri animasyonlarda yer almaya devam eder.

"Bring Back Manly Man" (!)

Amerikan Vogue geçtiğimiz aylarda Harry Styles'ın kapak modeli olduğu ve elbise giydiği sayısını yayımladı. ABD'li muhafazakâr aktivist Candace Owens ise Twitter hesabından Vogue kapağını paylaşarak "Güçlü erkekler olmadan hiçbir toplum hayatta kalamaz. Doğu bunu biliyor. Erkeksi erkekleri geri getirin" ifadelerini kullandı. Bunun üzerine sosyal medyada ünlüler de dahil olmak üzere Harry Styles'a pek çok destek geldi. Styles da açıklamasına "Bring back manly men" yazan bir fotoğraf paylaştı. ([gmag.com](https://www.gmag.com), 3 Aralık 2020)

Harry Styles kapak ve çekimlerle ilgili kadın kıyafetlerini "harika" bulduğunu ve kendini cinsiyet-normatif bir kutuya koymanın sınırlayıcı olduğunu hissettiğini söyledi. "Erkek kıyafetleri ve kadın kıyafetleri vardır" düşüncesini çıkardığınız zaman, bütün bariyerleri kaldırdığınızda oyun oynayabileceğiniz bir alan yaratıyorsunuz."

Amaç akışkan bir giyim tarzı sunmak ve aktivizm de olsa ya da sadece eğlenmek ve kendini istediği şekilde ifade edebilmek de olsa cinsiyet normlarına karşı duran bu hareketi destekliyoruz. Dahası geçmişte ve günümüzde Doğu kültürlerinde Batı'nın elbise diye tanımlayabileceği pek çok erkek kıyafeti yaygınken, Batı kültüründe de birkaç yüzyıl öncesinde bu durumun farklı olmadığı görüyoruz. Bir uzmanından daha detaylı şekilde akışkan erkek moda tarihini dinlemek isterseniz Youtube'daki *Karolina Žebrowska* kanalının "y'all need to stop with the 'manly men' stereotype" videosunu izleyebilirsiniz.

Fotoğrafçı: Tyler Mitchell,
American Vogue, December 2020

Hunter Schafer, Euphoria dizisinde kendisi gibi trans bir karakter olan Jules'u canlandırmakta. Bunun önemi ise filmlerde ve dizilerde trans karakterlere zaten çok az yer verilirken, oyuncuların da genellikle trans beyanı olmayan kişiler arasından seçilmesi. Bir başka sorunsal senaryolarda trans karakterlerin genellikle dram yönüyle işlenmesi. Bu konuda Hunter Schafer da şöyle konuştu: "Cinsiyetin mücadele etmediği bir rol oynamak heyecan vericiydi. **Transların sadece trans olmakla uğraşmadığı daha fazla rol olması gerekiyor;** transız ve aynı zamanda başka sorunlarla uğraşıyoruz. Tek bir kimlikten çok daha karmaşığız."

(variety.com, 21 Haziran 2019)

Katy Perry, I Kissed Girl şarkısının sözlerini bugün yazıyor olsaydı stereotipik kısımları değiştireceği şeklinde açıklama yaptı: "Uzun bir yol kat ettik. Biseksüellik o zamanlar konuşulduğu gibi ya da herhangi bir akışkanlık türü değildi. Şarkıyı tekrar yazsaydım, muhtemelen üzerinde bir düzenleme yapardım. Şarkı sözleri içinde birkaç klişe var. 10 yılda zihnin çok değişiyor ve çok büyüyor. Sizin için doğru olan şey gelişebilir."

(genius.com, 7 Şubat 2018)

Trans olduğunu açıklayan Elliot Page kimliğini topluma açmaya nasıl karar verdiğini anlattı

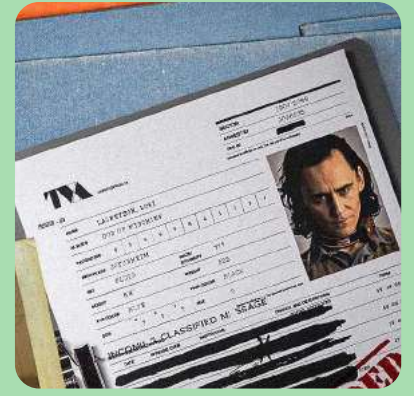
Oprah Winfrey'e verdiği röportajda, "Şu anda translara, özellikle de trans gençlere karşı gördüğümüz bu korkunç tepkiyle, bunu yapmak zorunda hissettim" ifadesini kullandı.

(ntv.com, 29 Nisan 2021)

Eurovision birincisi Måneskin'den Damiano David ve Thomas Raggi'nin queer insanlara karşı artan düşmanlığın olduğu Polonya'da LGBTQ+ haklarını desteklemek için sahnede öpüşmeleri büyük bir alkış aldı. Bundan sonra David şovu "Herkesin bunu korkmadan yapmasına izin verilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Herkesin istediği kişi olmakta tamamen özgür olması gerektiğini düşünüyoruz. Polonya'ya teşekkürler. **Aşk asla yanlış değildir**" diye bağırarak sonlandırdı.

(metro.co.uk, 28 Haziran 2021)

Loki'nin Gender Fluid Olduğu Açıklandı

Marvel'ın yeni çıkan Loki dizisinde Loki'nin "Gender Fluid" olduğu açıklandı. Bu aslında Loki'nin ortaya çıktığı İskandinav mitolojisine kadar uzanan bir hayran teorisiniydi.

Hiddleston, Inverse'e "Bu aslında çizgi romanlarda ve karakterin tarihinde yüzlerce, hatta binlerce yıldır hep olan bir şeydi" dedi. "Tüm ekip için önemli olduğunu biliyorum. Ve bunun fazlasıyla farkındaydık, bu bizim kendimizi sorumlu hissettiğimiz bir şeydi."

(inverse.com, 8 Haziran 2021)

Demi Lovato Mart ayında Joe Rogan'a verdiği röportajda kendisini panseksüel olarak tanımlamakta olduğunu söyledi.

(pride.com/comingout/2021, erişim: 15 Haziran 2021)

FLÖRT ŞİDDETİ

Özge Sekreter- Koç Üniversitesi TÖB

Fotoğraf: Hale Güzin Kızılaslan

TETİKLEYİCİ UYARISI // Şiddet

Bu yazıda karşınıza çıkacak bazı tanımlar ve kelimeler geçmişte yaşadığınız, farkında olduğunuz veya olmadığınız, etkisi sürmekte olan tetikleyici durumları hatırlatabilir ve kaygınızı artırabilir. **Bu yüzden yazıyı okumaya başlamadan önce kendinizi hazırlamanızı, etkilendiğinizi hissederseniz okumaya ara vermenizi, hazır hissettiğinizde güvendiğiniz bir kişiyle birlikte okumaya devam etmenizi öneririz.**

“Şiddetli ilişki
güvensizdir.
Şiddet varsa sevgi
yoktur.”

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

Üniversitedeki ilk senemde, dönem sonunda rehberlik servisi tarafından hazırlanan cinsel taciz eğitimi simülasyonunu tamamlayana kadar flört şiddetinin ne olduğunu tam olarak bilmiyordum. Eskiden insanların sesini duyurduğu, deneyimlerini paylaştığı platformlara uzak olmamdan mı, sosyal toplum kuruluşlarının bilgilendirici etkinlik ve duyurularını takip etmememden mi yoksa o zamana kadar bu kavramların bir arada kullanıldığı konuşmalarda bulunmayışımdan dolayı mı, bilmiyorum. Hepsinin bunda etkisi olabilir.

Doğrusu, flört şiddetinin tam olarak ne olduğuna dair kesin sınırlar da çizemiyoruz. Dolayısıyla net bir tanım yapabilmek benim için zor. Ancak Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, flört şiddetini şöyle tanımlıyor: duygusal, romantik veya cinsel beraberlik sırasında ya da beraberlik sonrasında, partnerlerin birinin diğerine (ya da karşılıklı olarak) **rahatsız edici, tehditkâr, kısıtlama ve baskı içeren** davranışlarda bulunması [1]. Bu tanımın ne kadar geniş bir kapsamı olduğunu vurgulamak istiyorum. Şiddet içeren davranışlar her ilişki çeşidinde karşımıza çıkabiliyor: ciddi ya da geçici, uzun süreli ya da kısa süreli; heteroseksüel, biseksüel, eşcinsel ya da partnerlerin farklı biçimlerde tanımladığı şekilde; tek eşli ya da çok eşli... Bu yalnızca yetişkinlere özgü bir kavram da değil. İçinde bulunduğumuz toplumda, yaşça büyük olan kişilerin, ergenlerin duygusal ve cinsel gelişimini görmezden gelmesi ve baskılaması sebebiyle böyle bir anlayış hâkim olmasına rağmen flört şiddetinin en yoğun olarak partnerlerin **16-24** yaşları arasında olduğu durumlarda ortaya çıktığı belirtiliyor [2] [3].

Flört şiddeti, farklı şekillerde ve meşru olmayan farklı sebeplerden dolayı gerçekleşebiliyor [1].

Toplumsal cinsiyet temelli şiddet: İçinde bulunduğumuz toplumun cinsiyet eşitliği bağlamında optimal olmadığı aşikâr ... Her ne kadar önemli kitlelerce aktivizm temelli bilinçlendirme çalışmaları yapılıyor, eğitimler veriliyor olsa da hâlen toplumun büyük bir kısmı bireyleri “kadın” ve “erkek” olarak kategorize ediyor, bireylere ayrımcılık yapıyor ve bu kesimin dillerine kapsayıcı olmayan ifadeler hâkim. Dahası, kapsayıcı olmaktan uzak olarak atadıkları bu iki cinsiyet üzerinden akıldışı bir şekilde aktarılmaya çalışılan roller mevcut. “Erkeklik” güç, iktidar ve baskı ile; “kadınlık” ise boyun eğme, kabullenme, itaat ile ilişkilendiriliyor. Toplumca bunun doğru olduğu düşünüldüğü için ilişkide partnerlerden birinin üzerinde baskı kurarak zarar verme, aşırı sahiplenme ve kıskançlık, tehdit etme, kısıtlama gibi şiddet eylemlerini normalleştiriliyor. Ayrıca heteronormativite, çeşitliliklere saygısızlık olmakla birlikte diğer ilişki çeşitlerindeki şiddetin görünürlüğünü azaltıyor, hayatta kalanın yardım çağrısının duyulmasını engelliyor.

Fotoğraf: Meltem Ulusoy

Duygusal veya sözel şiddet: Fiziksel şiddete kıyasla fark edilmesi ve tanımlaması çok daha zor olan bir şiddet türü duygusal şiddet. Daha sık döngülerle tekrar edilebilmesinden dolayı failin “kişiliğinin böyle olduğunun ve bunun değiştirilemeyeceğinin” düşünülmesi ve zarar verici etkilerinin uzun vadede ortaya çıkabilmesi, hayatta kalanın duygusal şiddete uğradığını fark etmesini zorlaştırabiliyor. Partnerin kendine olan güveni zedelenebiliyor; hep suçluymuş gibi hissetmesine, şiddeti uygulayan kişinin memnuniyetini kazanmaya çalışmasına, moralinin bozulmasına, aşağılanmış hissetmesine, korkmasına, korkunun sebebiyet verebileceği ve sağlık açısından zararlı birçok rahatsızlığa sebep olmasına neden olabiliyor. Duygusal veya sözel şiddeti birkaç alt başlık altında inceliyoruz:

a. Aşağılama ya da suçlu hissettirme:

Partneri özgüvenini ve benlik değerlerini olumsuz etkileyecek davranışlarda bulunmak, zarar verecek şekilde başkalarıyla kıyaslamak, küçük düşürmek, partnerin kendisiyle, kendisine ait olan bir şeyle veya değerleriyle alay etmek, partnere onaylamadığı şekilde hitap etmek...

b. Yalnızlaştırma ya da mahrum bırakma:

Partnerin düşüncelerini, duygularını, deneyimlerini, iradesini görmezden gelmek, alacağı kararlara karşı çıkmak, manipüle etmek, partneri ailesinden veya arkadaşlarından uzaklaştırmak, sürekli denetlemek, kısıtlayıcı hareketlerde bulunmak...

c. Tehdit veya korkutma:

Partneri korkutmak, tehdit etmek (partnere, sevdiklerine ya da kendine zarar vermek, intihar etmek vb. tehdit davranışları örneklendirilebilir), istemediği bir şeyi gerçekleştirmeye zorlamak, yasal olmayan bir eyleme partneri dâhil etmek, partnere bağışlamak, şantaj yapmak...

Cinsel şiddet: Cinsel şiddet, yine benzer şekilde birçok formda ortaya çıkabiliyor. Partnerin belli bir zamanda, belli bir şeye onay vermesinin, sonraki her benzer durum için onay verdiği anlamına gelmediği gerçeğini reddeden failler, kişileri cinsellik içeren eylemler gerçekleştirmeye zorlayabiliyor. Cinsel saldırı, “hayır” duymayı kabullenmemek ve **onay inşası**, partnerin doğum kontrol yöntemlerine erişimini sınırlamak, partneri ayıplamak ve onu cinselliği konusunda küçük düşürmeye çalışmak cinsel şiddetin ilişkilerde yaşanan diğer türleri.

Fiziksel Şiddet: Partnerin bedenine kasıtlı olarak doğrudan veya bir araçla zarar verilmesi olarak tanımlanan fiziksel şiddet [4], belki de ilişki sırasında veya sonrasında -gerçekleşmesi üzerine- en çabuk fark edilen şiddet türlerinden biri. Hayatta kalanın dayanıklılığının yüksek olması veya bedeninde iz kalmaması fiziksel şiddeti “meşru” kılmaz. Fiziksel şiddet “hak edilmez” ve belirttiğim diğer şiddet türlerine göre görevli makamlara ispatı daha kolaydır. Dolayısıyla ciddi yaptırımları mevcuttur.

Bunların dışında -fakat bunlarla alakasız olmamak üzere- **sosyal ve dijital (sanal) flört şiddeti ve ısrarlı takip (stalking)** olmak üzere diğer şiddet çeşitlerini örnekleyebiliyoruz [1].

Şiddet türlerini tanıyıp, ilişkimizde şiddete uğradığımızı fark edebiliriz. Ancak yine de kendimizce haklı bulduğumuz bazı sebeplerden dolayı faili şikâyet etmeyebilir, ondan uzaklaşamayabilir, ilişkimizi sonlandıramayabiliriz. **Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği**, flört şiddetinin yoğun olarak gözlemlendiği yaş aralığına dikkat çekerek gençlerin şiddet içeren bir ilişkiyi neden sürdürebileceğini şöyle listeliyor:

- 1) Flört ilişkisinin sosyal kabullenme için önem taşıması.
- 2) İlişkisi olmayan veya hiç olmamış gençlere akran zorbalığı uygulanması.
- 3) Yaşadıkları ilişkide şiddet olduğunu fark edecek kadar bilinçli olmamak.
- 4) Yoğun olarak maruz kaldıkları medyada yansıtıldığı üzere gerçek aşkın “acı, zor, yaralayıcı” olduğunun düşünülmesi.
- 5) Âşık olmaları.

Öte yandan, yardıma ihtiyaçları olduğu halde yardım istememelerin sebepleri de şöyle listeleniyor:

- 1) Hatalı olduklarına inandırıldıkları için başkaları tarafından yargılanma korkusu.
- 2) Kanıtlayamayacaklarını düşündükleri için kendilerine inanılmayacağı korkusu.
- 3) Yetişkinlerin ilişkilerinden haberleri olmaması.
- 4) Toplum tarafından ailelerinin olumsuz etiketlenmesi korkusu.
- 5) LGBTİ+ gençlerin yönelim veya kimlikleri dolayısıyla yargılanacakları korkusu [1].

Toplum Gönüllüleri Genç Kadın Fonu’nun hazırladığı flört şiddeti broşüründe, hayatta kalanların başvurabilecekleri yerler şunlar olarak belirtiliyor:

- Polis (155) veya jandarma (156)
- Alo 183 Kadın, Çocuk, Özürlü, Aile Danışma Hattı
- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi
- Bağımsız veya belediyelere bağlı kadın danışma ve dayanışma merkezleri
- Bağımsız veya belediyelere bağlı kadın sığınakları
- Üniversitelerdeki cinsel taciz önleme birimleri [4].

Bu gibi ve daha fazlasına kaynakçada belirttiğim kaynakları kullanarak ulaşabilirsiniz.

Sağlıkla, sevgiyle ve saygıyla kalın.

Kaynakça

HIV+ :

Apokalips ve gller solardı

Her gün etimde dolanan kırmızı asma çiçeği

zmlerini yere atmıştı, bunu öğrendiğimde

Kanımda uyuyan tanımadığım şey;

Korku, korku , korkuydu başta.

Ay büyüyordu gözümde, sonuçta erişmeye çalışmıştım

Dünyada olmayan her şey

Bunu ėrendiėimde

Ama yine de onlar bana sarılamayacağımı söylediler

Onlar bana saklanmam gerektiğini söylediler yatağının
altında

Bir korku canavarı olmamı

Dudaklarından geçen treni, iki eř geyikle

koyalayamayacağımı

Syleyemez kimse

Ve dudaklarımda Ciao Amore, Ciao Amore,

Oysa sihirliydim ben,

Salarımlarıydı, lmyordum...

ldėim tek bir an vardı,

Savaşlarını, önyargılarını, dillerindeki korku tırpanlarını
grdėim o anlardaydı bu lm.

Onların sözcüklerindeki, umutsuzluğu attım ve sarıldım
sana

Altın rengi bir sarılış

Bu sözcükler yalnız kocaman bir karaltı zihinden doğardı

Ve perdim seni,

Konuřan iki eř kuğu gibi, ykselirdik saydam geyiklerle.

Kadın:

Yükselirdik saydam geyiklerle,

Ve bir dışlanmış şiir, diğerinin dışlanmışlığından başlayarak devam ederdi şiirine

Yükselirdim saydam geyiklerle, bir kristalin içerisinden

Hemen vurmak isterlerdi beni,

Ya da eve hapsetmek.

Soğuk bir buzul içeceği içerisinde eritilmiş buzdan kanatlar,

Göğsümde kayan yıldıza dokunduğunda,

Dokunamazdın işte, onlara göre

Elbisemin içerisinden geçemezdin,

Kelimeler, kelimeler yükselirdi

Ve geceyi alıp göğsüme yattığımda, çoğaltırdım onu

Çoğaltırdım sizi,

Onların yapamazsın dediği her şeyi yapabilirdim,

Yaratılmamıştım bir kaburgadan,

Bir gök olup koymuştum hepinizi yeryüzüne.

Ve yeryüzündeki ağaç, geyik, hava, işyerleri, evren, kozmos her şey bendim .

Her şeyi yapabilirdim,

Palmiyelerden doğup, sıvı gibi dökülebilirdim siyah plaja

Bir imgelem olup, düşebilirdim zihinlere

Düşünebilirdim, çalışabilirim.

Olunan tüm işlerde olabilirim.

Bir kuğu gibi açabilirdim zihnimi kocaman ve yürüyerek

Değil titreyerek

Kırdığınız bu şeyi

Tamir edebilirim.

Odada değil de sokakta,

Bronz tenimle, acımla ve gözyaşım, mutluluğumla ve sevincimle, coşkulu

bağırışlarımla bulunabilirim.

Ve bulunuş görkemli olacaktır...

Kurduğunuz savaş kulelerinden daha az kırıcı

Ve öldürülen kimselerden daha yaşayan bir görkem.

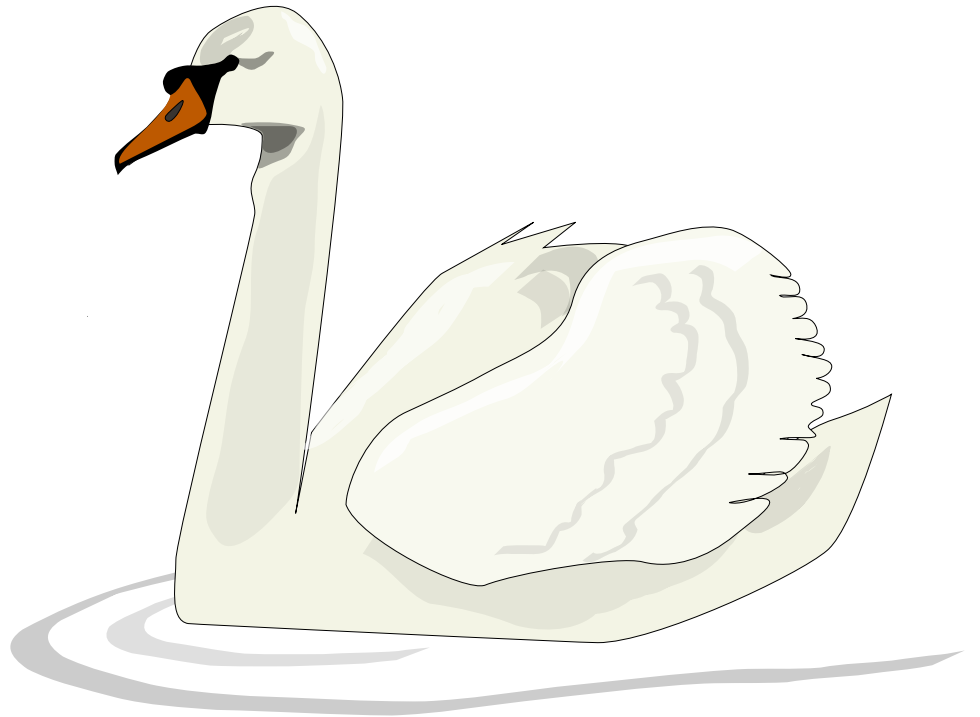
Buğuda gizlenmezdik seninle,

Güneşin tam ortasında otururduk.

Eşcinsel:

Buğuda gizlenmezdik seninle,
Güneşin tam ortasında otururduk.
Tutardım aynı cinsten elini,
Ve kalbimi açardım sana,
Tüm gerçekliğimle,
Korkulardan ve canavarlardan arınmış
Bizim aramızdaki bu şey, bir gerçekliğin silahıyla vurulamaz
Sana seslenirdim,
Aynı cinsten isminle.
Senkronize olurdu ismimiz ve dudaklarımız kavuşurdu
Sonunda bir genin doğardı dudaklarımızın birleşmesinden
Hayata gelirdi sevgi tüm dönüşümüyle
Soyuttan dönüşüm somuta.
Sonunda bir genin doğardı dudaklarımızın birleşmesinden
Ve iki eş kuğu gibi yükselirdi saydam geyiklerle.

İki Kemik ve La Loba

İçimde bir kadın arıyordum

Karıştırmaya korktum sandıklarımı

Bulurum diye isimsiz falancayı:

Uykuya doyamayan asalağın tekini,

Ölü doğmuş ağlamayan bebeği,

O zavallı şairin soyunduğu deriyi

Ama kıpırdadı orada bir şey

Çocukluğumun zıt kutbu,

Pelvisin üzerinde dans eden bir kadın.

Kırışık teniyle ateş yakar

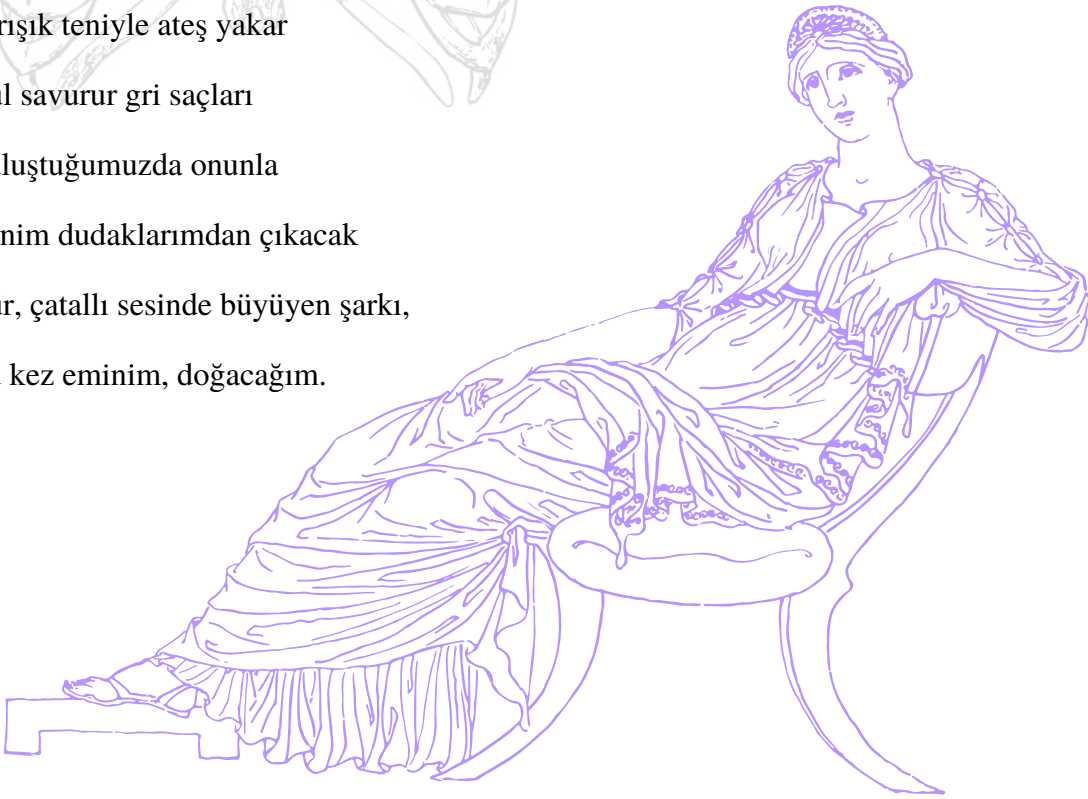
Kül savurur gri saçları

Buluştuğumuzda onunla

Benim dudaklarımdan çıkacak

Gür, çatallı sesinde büyüyen şarkı,

Bu kez eminim, doğacağım.

Esra Hilal Karakoyun
Dokuz Eylül TÖB

Menstrüel Konular

TETİKLEYİCİ UYARISI / Regl Tabusu

Her geçen gün sosyal mecraların ve haberleşme ağının geliştiği, gittikçe globalleşen ve gündemin sık sık değiştiği, birçok konunun konuşulduğu bu dünyada ne yazık ki regl bir konu olarak göz ardı ediliyor. Bu yazıda reglin alt başlıkları olan: regl tabusu ve regl yoksunluğunu ele almayı amaçlıyorum. Temel olarak regl yoksunluğu, regl olan bireylerin alım güçlerinin yetmemesi nedeniyle regl oldukları zaman kullanmaları gereken hijyenik ürünlere erişememelerine odaklanır. Regl tabusu ise, regl olmanın konuşulmaması ve saklanması gereken bir konu olarak görüldüğü sosyal normu anlatmak için kullanılır.

Dünyada yaklaşık 400 milyon insan şu anda âdet görüyor. Sağlıklı olma durumunda her ay yaşanan bu doğal döngü için kullandığımız birçok tabir var, regl olmak, âdet görmek, hastalanmak, aybaşı, lekelenmek, kirlenmek(!) vb. pek çok yöresel ismi de var. Ancak herhangi birinin 'sık kullanılan' tabir olarak yerleşmemiş olmasına dikkat çekmek istiyorum. Çünkü bu doğal ve sağlıklı süreci dillendirmiyoruz, konuşmuyoruz, bu yüzden sık kullanılan bir tabir yaratamıyoruz bile.

Peki bir düşünelim ve sorunun köküne inelim. Âdet görmek, doğurganlığın bir parçası olarak kabul edildiğinde gayet kutsal ve önemli addedilirken, tarihin neresinde bir şeylerin yanlış gitmesi sonucu pis ve ayıp olarak addedilmeye, tabulaşmaya başladı?

Birçok konuda olduğu gibi bu konuda da toplum yapısı kadını ötekileştiren, aşağılayan bir sisteme doğru evrilmeye başladığında, kadın bedeninin en doğal işlevleri hakkında da atıp tutmaya başlayan **patriarka**, âdet gören kadını da susturmayı ve hatta toplumun dışına atmayı başardı.

Tam da şu an ısrarla birçok yerde 'regli konuşalım' dememizin ve bu meseleyi dert edinmemizin sebebi de bu. Konuşmuyoruz, çünkü konuşturulmuyoruz. Birileri bunun ayıp ve pis olduğunu düşünüyor diye kendi bedenlerimize ve kendi doğal döngülerimize yabancılaşacak değiliz. Hayatımızın en aktif yıllarında her ay yaşadığımız doğal ve sağlıklı bir süreci kabullenmeden ve ifade edemeden, küçük yaşlarımızdan itibaren gizli saklı ceplere saklayarak, ped kutularıyla, gazete kâğıtlarıyla, siyah poşetlerle gizleyerek yaşamaya çalışmak, cinsiyetlerimizle ilgili birçok sorunu beslemeye devam edecektir. Ve global olarak bir eşitsizlik sorunu olan regl konusunun tabu hâline gelmesi regl olan pek çok kadın+, trans, ergen vb. bir çok kimliğe yönelik kilit grupların hayatını zorlaştıracaktır. Bu hayatları kolaylaştırmak her duyarlı ve bilinçli insan için önem arz eder ve bu bağlamda çaba sarf edilmesi gerekir.

Öyleyse bir topluma ait kılınmış en dinamik değişimin başlayacağı yapıya, dile, bir göz atalım. Kendi ülkemden yola çıkacak olursam yöresel lehçe ve şive farklılıklarının yanı sıra literatür olarak yön çizen en büyük kurum... TDK "kirli" kelimesinin tanımını "aybaşında durumunda bulunan (kadın)" şeklinde güncellemişti. Sosyal medyada görülen onca tepkiye, şikâyet dilekçelerine rağmen, sözlükte herhangi bir değişim görülmedi. Bu eylemsizlik ise reglin ülkede hâlâ tabu olduğunu ve "kirli" kelimesinin bu anlamıyla kullanıldığını bizlere hatırlattı. Aynı zamanda bu kurumun "müsait" kelimesini de "flört etmeye hazır olan, kolayca flört edebilen kadın" olarak tanımlaması skandalına da değinmeden geçemeyeceğim.

Regl tabusunun insanlar üzerindeki etkisine değinecek olursak dünya üzerinden birçok örnek verilebilir. Örneğin bizim toplumumuzda âdet gören kadının saçını boyatmamasından tutun, yaptığı yemeğin yenmeyeceğine kadar birçok efsane dolanıp durur. İtalya'da regl olan bir insan hamura dokunursa hamurun kabarmayacağı, Romanya'da regl olan bir insanın çiçeklere dokunması yanlış olacağı çünkü çiçeğin çabucak kuruyup öleceğine inanılıyor. Japonya'da şeflerin regl dönemlerinde mutfağa girmeleri istenmiyor. Özellikle 18. yüzyılda garip inanışlar nedeniyle önyargılara maruz kalan insanların sayısı oldukça fazla. En yaygın olanlarından biri özellikle erkeklerin bu durumla dalga geçtikleri, bazı insanların bahane olarak kullandığı "aman aybaşı kadına ilişmeyin, o şimdi asabidir!" gibi, gerginliklerimizin çarpıtılmasıdır. Elbette bu süreç ağırlı seyredebilir ve birçok hormonal değişikliği de beraberinde getirir. Ama bu bir mizah unsuru ve bahane olmaktan ziyade, anlayış gösterilmesi gereken ve süreci kolaylaştırmak adına yardım etmeye çalışılabilecek bir durumdur. Çünkü bu süreçte zaten maddi ve manevi olarak yeterince zorlukla baş ediyoruz.

Bu zorluklardan biri maddi olarak en başta KDV sorunudur. Türkiye'de pek çok insan ekonomik nedenlerden ötürü hijyenik regl ürünlerine ulaşamıyor. Çünkü Türkiye'de regl ürünleri ihtiyaç değil lüks tüketim kategorisinde değerlendiriliyor ve bu ürünlere %18 KDV uygulanıyor. Bu vergi 'tampon vergisi' olarak adlandırılıyor. Diğer ülkelerde Fransa, Sri Lanka, İngiltere ve İskoçya başta olmak üzere pek çok ülke regl ürünlerinin daha ulaşılabilir olması adına ekonomik açıdan kolaylıklar sağlamaya başladı ve devlet politikaları da bu doğrultuda şekillendi. Örneğin Avrupa Birliği 2007 yılında tampon vergisinin %5'e kadar indirilmesine karar verdi.

"Türkiye'de regl ürünleri ihtiyaç değil lüks tüketim kategorisinde değerlendiriliyor ve bu ürünlere %18 KDV uygulanıyor."

Yeni Zelanda 2020’de okullarda ücretsiz hijyen ürünleri sağlayacağını açıkladı. İngiltere 2021’den itibaren vergiyi tamamen kaldırdı. İskoçya 2020’de kadın hijyen ürünlerini bedava temin edeceğini açıkladı. Ama ülkemizde çikolata, viagra, prezervatif gibi ürünler %8(cinsiyet temelli bir ayrımcılık), yat, gezi teknesi %1 vergilendirilirken; bizlerin temel ihtiyaçlarından biri olan ve dünyaca kabul görmüş bu hijyen ürünlerinden, bir de pırlantalardan(!) ve daha birçok üründen “lüks” adı altında %18 vergi alınıyor. Dolayısıyla bu hijyen ürünlerine erişemeyen azınlık gruplar, mevsimlik tarım işçileri, mülteciler ve maddi olarak zor durumda olanlar hijyenik olmayan tuvalet kâğıdı, pamuk veya bez parçalar kullanıyorlar. Bu durumun sağlık açısından ne kadar tehlikeli sonuçlar doğurduğunu tahmin edebileceğimizi umuyorum. Oysa hijyenik ped, tampon, menstrüal kap(eco-friendly) vb. ürünlerin regl olan insanlar için ilaçlardan pek de bir farkı yoktur.

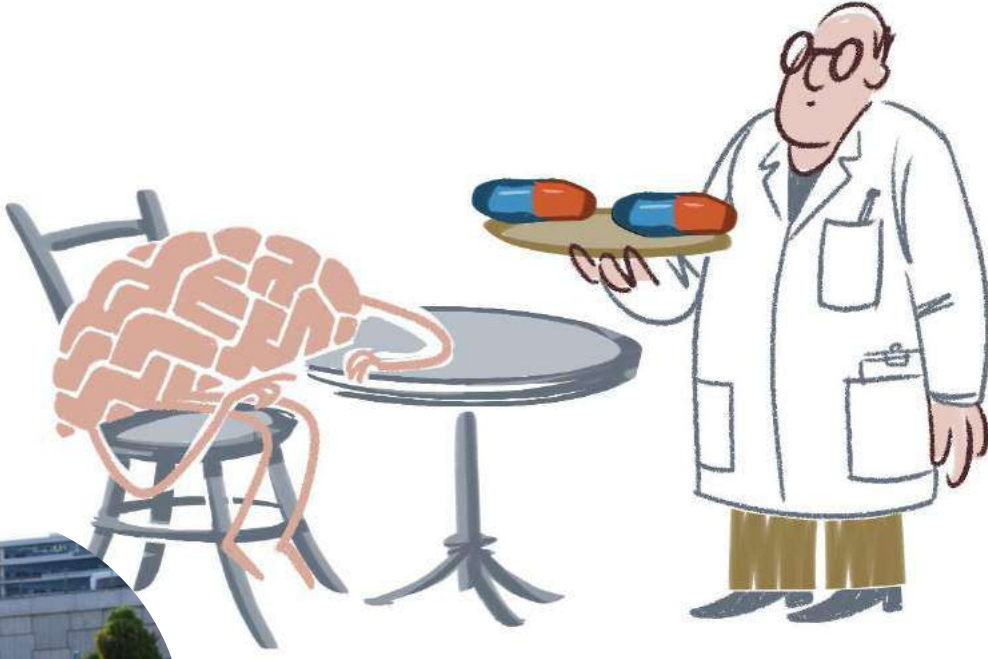
Ayrıca ülkemizde ve dünyada birçok insan regl izni konusunda da mağduriyetlerini dile getiriyor. İşte tam da bu noktada bizlere umut vadedecek bir noktaya değinmek istiyorum. İzmir Barosu, Tunceli Belediyesi kadın çalışanlarına ayın 1 günü regl izni verme kararı aldı. Zomato kadın ve transların yılda 10 gün regl izni kullanabileceğini açıkladı. İş yerlerinde regl izni uygulaması dünyanın çok az ülkesinde geçerli. Ayda bir gün izin hakkını kullanabilen çalışan sayısı için rakam veremiyorum ancak çok az ülkede uygulandığını biliyoruz. Bu denli hassas bir konunun tabu hâline gelip, ötekileştirilmesinin ve gerekli kolaylaştırıcı hakların tanınmaması birçok insanın hayatını zorlaştırıyor. Ama yukarıda sıraladığım gibi bazı duyarlı kurumların varlığını görmek de bizler için bir şeylerin değişebileceğine olan inancımızı güçlendiriyor.

Yazım esnasında kullandığım dile dair önemli bir kısmı vurgulamak istiyorum HER KADIN REGL OLMAZ, REGL OLAN HERKES KADIN DEĞİLDİR. Çünkü öncelikle regli bir kadınlık meselesi olarak görmeyi oldukça sorunlu buluyorum. “Regl nedir? Kadınların her ay yaşadığı kanama.” İşte bizim regl üzerine bildiğimiz en temel şey bundan ibaret ve bunun neredeyse tamamı yanlış bilgi. Öncelikle reglin ‘öznesinin’ kim olduğunu bir düşünelim istiyorum. Kadınlar regl olur değil, bazı insanlar regl olur gerçeğini başta kendimiz olmak üzere herkesin kafasına iyice yerleştirmemiz gerekiyor.

Hala bu deneyimlerini paylaşamayan, regl olduğunu anlamayan, bu deneyimi korku, kendine ve bedenine yabancılaşma ve travma ile yaşayan, hislerini, merakını, endişesini paylaşabileceği kimse olmayan çok sayıda çocuk, kadın ve trans var. Konuşamamak, açık ve doğru bilgiye erişememek de regl kavramı etrafında bir tabu duvarı örüyor. Ben, ülkemizde regl tabusunu yıkmayı ve regl yoksunluğunu bitirmeyi hedefleyen tüm toplulukların doğru bir başlangıç olduğunu düşünüyorum. Bunun da önemli bir ölçüde açıkça konuşarak mümkün olabileceğine inanıyorum. Ve bu konuyu hem bir öğrenci hem regl olan bir kadın hem de bir hekim adayı olarak ele alıyorum. Elbette temel beklentim regl tabusunu yıkmak ve bunu konuşulabilir kılmak, her insana öğretebilmek. Bu amaç doğrultusunda yazdığım bu yazıyı okuduğunuz ve bana düşüncelerimi sizlere anlatma fırsatı verdiğiniz için teşekkürlerimi sunuyorum. Her şey gönlümüzce olsun ve bu tabuları yıkalım.

KAYNAKÇA

PLASEBO ETKİSİ

GÖRKEM GÜLTEKİN - MUĞLA TÖB

Plasebo Nedir?

Latince bir kelime olan ‘plasebo’, “hoşnut edeceğim” anlamına gelir; ilaç ya da deva niyetine alınan bir şeyin öznel olarak olumlu etkisini ima eder.(1) Yani farmakolojik etkileri olmaksızın, ilaç niyetiyle ve onun beklentisiyle alınan maddelerdir. Dolayısıyla hastalık semptomlarını hafifletebilmekte veya hastaların bu semptomları olumlu yönde yorumlamalarına neden olabilmektedirler.(2) Peki plasebo etkisi sadece kafamızın içinde midir? Bazen etkili bir tedavi uygulandığına inanmamız bile başlı başına çarpıcı bir biyolojik etki gösterebilir.(3) Bu yazıda plasebo etkisinin hastalar üzerinde nasıl etkiler gösterdiğine dair birkaç çalışma incelenecektir.

PLASEBO ETKİSİ'NİN İNCELENDİĞİ ÇALIŞMALAR

1. Kanada'nın Vancouver bölgesindeki British Columbia Üniversitesinden nörolog Jon Stoessl tarafından yapılan bir dizi çalışma, Parkinson hastalarına sahte ilaç verildiğinde güçlü bir plasebo etkisi izlendiğini göstermiştir. Bu hastalardan biri tutkulu bir dağ bisikletçisi olan Paul Pattison'du. Kapsülü zamanında alıyor, sonra da ilacın etkisini göstermesini bekliyordu. Plasebo etkisi ile ilgili bir BBC belgeselinde şöyle diyordu "Boom! ve omuzlarım geride, dik durabilir hale geliyorum."(4)(5) Peki içi boş bir şey nasıl olur da ilaçlarla aynı etkiyi yaratabiliyordu?

Stoessl'in deneyleri bu soruyu yanıtladı. Beyin taraması görüntülerini kullanan Stoessl, plasebo aldıktan sonra katılımcıların beyinde tıpkı gerçek ilaç aldıklarında olduğu gibi hızlı bir dopamin artışı olduğunu gösterdi. Hatta hastaların sadece ilacı aldıklarını düşünmeleri bile dopamin düzeylerinin 3 katına çıkmasına yetmişti.(6)

2. Bilim insanları yakın zamanda, beyinde üretilen ve doğal ağrı kesici olarak işlev gören, endorfin denen bir molekül sınıfı keşfetti. San Francisco'daki California Üniversitesinden sinirbilim uzmanı Jon Levine; Endorfin'in, plaseboların ağrı giderici etkisine yardımcı olup olmadığını merak ediyordu. Bilim insanlarının genel kanısı, kolay kanan hastaların kendilerini gerçekte olduklarından daha az ağrı çektiklerine inandırdıklarıdır. Peki ama ya plasebo almak bu ağrı kesicilerin saliverilmesini tetikliyorsa?

Levine bu fikrini ağız cerrahisi sonrasında hastanede nekahet döneminde olan hastalarda sınamıştı. hastaların üçte birinden biraz fazlası plasebo aldıktan sonra ağrıda anlamlı azalma bildirdi. Ardından Levine bir şey söylemeksizin hastalara endorfinlerin etkilerini bloke eden bir ilaç olan nalokson verdi. Hastalarda ağrı tekrar başladı.(7) Bu, plasebonun endorfin salgılanmasına yardımcı olduğunun bir göstergesi olabilirdi.

3. 2007 yılında ABD'deki doktorlar Mississippi Jackson'dan 29 yaşında bir vaka bildirmişlerdi. Bir antidepresan ilaçla ilgili klinik çalışmaya katılan adam tedaviye iyi yanıt veriyordu. Ancak kız arkadaşıyla aralarında geçen bir kavganın ardından kapsüllerin hepsini yutarak aşırı doz aldı. Hastanede kendini kaybettiğinde kalp atımı çok hızlı, kan basıncı endişe verecek düzeyde düşüktü. Sağlık ekibi adama 4 saat içinde 6 litre serum verdi. Sonunda çalışmayı düzenleyen yetkililerden, hastanın plasebo grubunda olduğuna dair bir mesaj geldi. 15 dakika içinde bütün belirtiler yok oldu.(8)

4. Harvard Tıp Okulu'nda tıp ve küresel sağlık ve sosyal tıp alanında profesörlükleri olan Ted Kaptchuk'un bir çalışmasında doktorlar uzun süreden beri iritabl bağırsak sendromu olan 80 hastanın yarısına plasebo verdi. Hatta doktorlar bu hastalara kapsüllerin etkin madde içermediğini bile söyledi, ama zihin-beden ilişkisi üzerinden kendi kendine iyileştirme süreciyle işe yarayabileceğini anlatmıştı. "Herkes bunun çılgınlık olduğunu düşünüyordu." diyor Kaptchuk. Oysa 2010'da yayımlanan çalışmada plasebo alan hastalarda tedavi görmeyen hastalara kıyasla anlamlı derecede iyi sonuç alındığı bulunmuş.(9)(10) Daha sonra Kaptchuk depresyon geçiren 20 kadınla yaptığı bir pilot çalışmada ve ilaç ya da plasebo alan veya hiçbir şey almayan 66 migren hastasını kapsayan, toplam atak sayısının 450'nin üzerinde olduğu bir başka çalışmada da benzer sonuçlar elde etmiş. "Plasebo olduğunu bildikleri bir şeyi almaları ağrıyı hiç tedavi almayanlara göre %30 oranında azalttı." diyor, Kaptchuk. "Ekibim şaşkınlık içindeydi."(11)(12)

Sonuç

Yukarıda yer alan çalışmalarda görüldüğü gibi zihin-beden etkileşiminde plaseboların büyük bir etkinliği olduğu aşikâr. Vücut bir adım ileride olmak için psikolojik ipuçlarından yararlanır.(13) Fakat plasebo, kistik fibrozis ile yaşayan bir hastanın daha kolay nefes almasına yardımcı olabilmesine karşın amputasyon geçirmiş bir hastada yeni bacak oluşumunu sağlayamayacağı gibi kistik fibroziste de akciğerlerin ihtiyaç duyduğu eksik proteinin yapımını da sağlamaz. Tip 1 diyabeti olan birinde, plasebo insülinin yerini tutamaz.(14)

Biz hekim adayları ise her şeyin üzerine gitmemiz gerektiği gibi bu hakkında çok az şey bildiğimiz plasebo etkisinin de üzerine gitmeliyiz. Araştırmaktan asla vazgeçmemeliyiz.

Kaynakça

ORGAZM YOKSULLUĞU

Ahmedreza Arzroumi

Çukurova TÖB

TETİKLEYİCİ UYARISI// Cinsel İçerik, Toplumsal Cinsiyete Yönelik Tabular

"Bu yazıda karşınıza çıkacak bazı tanımlar ve kelimeler geçmişte yaşadığınız, farkında olduğunuz veya olmadığınız, etkisi sürmekte olan (cinsel içerik/toplumsal tabular ve bunlarla alakalı deneyimler) hatırlatabilir ve kaygınızı artırabilir. Bu yüzden yazıyı okumaya başlamadan önce kendinizi hazırlamanızı, etkilendiğinizi hissederseniz okumaya ara vermenizi, hazır hissettiğinizde güvendiğiniz bir kişiyle birlikte okumaya devam etmenizi öneririz.

İnsan hakları (1) ve bireyin bedensel otonomisine (2) bakınca hâlen günümüzde tarihimizden eserler taşımaktayız. Elbette ki toplumumuzda bu doğrultuda savunuculuk alanları genişlemiştir, ancak günümüzdeki asıl sorunun savunuculuk alanlarına direnç gösterme ve algının değişmesinde bir engel olduğunu düşünmekteyim. Elbette ki bu direncin birçok sebebi vardır. Buna dümdüz bir bakış açısıyla bakmak çok yanlış olacaktır. Ancak hepsine aynı yazı üzerinde değinmek ise bu yazıyı çok uzatacaktır. Bundan dolayı ilk yazımda eğitimsizlik ve görmezden gelme konuları üzerinde yazmaya çalışacağım.

Herhangi bir toplulukta orgazm yoksulluğu dersem %90 ihtimalle ilk ağızdan çıkacak isim FREUD(3) olur. Ama bence bu yetersiz bir tanım. Freud neden cinselliği özellikle atanmış cinsiyeti(4) kadınlar üzerinde bir tabu haline dönüştürdü? 1800'lerin sonunda atılmış bir iddia günümüzde neden hâlen sürmekte? Bugün toplumda Freud'un adını dahi duymamış birisine cinsellik konusunda soru sorsak neden bize Freud'un hipotezlerini eksiksiz anlatır? Aslında tabunun başlangıcı çok daha gerilerde, Sigmund Freud'un da etkilendiği tarihin

ataerkil (5) düzeninin verdiği bakış açısı... Seneler önce Malleus Maleficarum'da (6) klitoris (7) ile alakalı şeytan memesi tabirini duyan birinin ne düşünmesini beklersiniz? Papazlar bir kenara tıp fakültemizin sonunda yeminini ettiğimiz Hipokrat'ın (8) histeri (9) ile alakalı kadın döl yatağının (hysteron) doyumsuz kalmasından kaynaklandığını ve bedeninde değişik yerlerini gezerek hastalık belirtilerini oluşturduğunu okusalar "Histeri kadına mahsustur." ifadesini kullanmaları çok da yersiz olmayacaktır galiba... Aslında bu son veri ne kadar rahatsız edici olsa da çok yanlış değil, bugün her ne kadar artık histeri terimi kullanılmasa da aslında bu hastalık kadınlarda, çocuklarda ve maalesef toplumumuzda dezavantajlı kişiler dediğimiz kişilerde daha çok görülüyor. Peki gerçek sebep döl yatağının boş olması mı? Yoksa tarihin çeşitli dönemlerinde ve hâlâ günümüzde toplumsal cinsiyet rolleri adı altında kadınlara yönelik olan ayrımcılık ve şiddet mi? (10)

Tabii bu düşünce o dönem bilim insanları tarafından düşünülmemiş olacak ki histeri veya Türkçesi ile cinsel bunalım sadece kadınlarda görülür görüşü hakimiyetini korudu. Histeri için düşündükleri tedavi de aslında ilginçtir. Freud başlangıçta tedavi için hipnoz yöntemini (11) kullansa da zamanla bu görüşten vazgeçmiştir. Çünkü hipnoz bazı vakalarında travmanın oluş sebebi için yeterli değildi. Daha sonra tedavi için cinsel uyarımın daha doğru olduğu görüşü ilk vibratörlerin (12) geliştirilmesini sağladı. Mastürbasyon (13) ile alakalı bütün tabular bu yolla tekrardan gözden geçirildi, zira daha öncesi deliliğe sebep olur denilen mastürbasyon bugün tedavi için kullanılıyordu.

Histeri konusu tarihten günümüze aşılamayan bir konu olduğundan ve 1900'lu yılların başında belirli düşünceler hakim olduğundan Freud bu konudaki araştırmalarını bir kenara bırakıp çocuk cinselliği ile ilgilenmeye başladı. İşte bu dönem ifade edilen sözlerdir ki günümüzde hâlâ aşılamayan hatta dirence maruz kalan tabulardır.

Yazımın başında belirttiğim tetikleyici uyarısını tekrardan vermek isterim.

Freud'un ifadesi kısaca şu şekildedir: Erkek çocuk karşılaştığı herkeste kendisiyle aynı üreme organı olduğuna inanır, kız çocuğu ise erkek üreme organını gördü mü kendisiyle olan farklılığı anlar ve erkeğin penisine imrenir. Olgun bir kadın olmanın koşuluysa erkeğe imrenmenin

bastırılması ile olur. Klitoris penisin kadında embriyolojik kalıntısıdır, dolayısıyla klitoral orgazm yaşamak olgunlaşmamış kadınlığı gösterir. Kadının olgun olabilmesi için vajinal orgazm yaşaması gerekir. (14)

İşte yukarıda belirtilen ifadeler cinsellik üzerine büyük bir tabu oluşturmuştur ve bu tabunun kalıntıları bugün hâlâ devam etmekte. Bu yaratılan algı toplumlarda yerini almış ve tahmin edileceği üzere orgazm yoksulluğunun yapı taşlarını oluşturmuştur.

Kullanılan birkaç cümle kadın+ların (15) bedenini kendilerine yabancılaştırmış, adeta bir anatomik organın zihinden silinmesine sebep olmuştur. Bugün bir toplulukta klitoris deyince aklınıza ne geliyor dediğiniz zaman yapılan savuculuk çalışmalarından nasibini almışlar gayet güzel cevap verir, ancak "Klitoris? O da ne?" diyecek kitleyi göz ardı etmemek lazım.

Tabii vajinal ve klitoral orgazm farkı sadece anatomik açıdan tabu oluşturmamıştır. Kullanılan ifadeler açıkça olgun orgazm için penetrasyon gereklidir düşüncesini aşılamaı amaçlamıştır.

Bu tabii ki Seks=Üreme mitini desteklerken, erkek patriarkasını da (16) savunduğu açıkça söylenebilir.

Aslında sorunun gerçek yüzü bu değil, belki bu tabular ortaya atılmasaydı bugün bu yönde savunuculuk yapıp cinselliği konuşmuyor olacaktık. Bu tabular bize araştırma, gerçekleri arama isteği doğurmuştur. Asıl sorun günümüzde belirli ölçüde bilimsel çalışma, savunuculuk çalışması ve farkındalığı artırma yönünde yapılanlar karşısında toplumsal direnç ve tabusal algının değişmemesidir.

Bunun majör sebeplerinden biri cinsel eğitime erişimsizliktir, birçok toplumda kapsamlı yapılandırılmış cinsellik eğitimi (17) uygulanmıyor. Bu da açıkça bilinçsiz toplumlar doğurmaktadır. Halbuki cinsel eğitime erişim her bireyin evrensel cinsel hakkı (18) ve dolayısıyla insan hakkıdır. Önümüzdeki tek engel eğitime erişim değil, ayrıca ikinci en büyük engel araştırmaya ve doğru bilgiye erişimdir. Bugün internette cinsellik ile ilgili herhangi bir konuyla alakalı arama yaptığınızda, bilimsel veriler, gerçekler ve araştırmalardan ziyade yüzyıllar önce atılmış tabular üzerinden hâlen kâr elde etmeye çalışan kitlenin reklam kampanyaları karşınıza çıkar ve ne yazık ki bunu savunan kişilerin kendilerini eğitilmiş olarak adlandırmaları toplumu doğru bilgiye erişim konusunda engellemektedir. Bu aslında orgazma erişimin ikinci en büyük sebebini bizlere göstermektedir. "GÖRMEZDEN GELME"

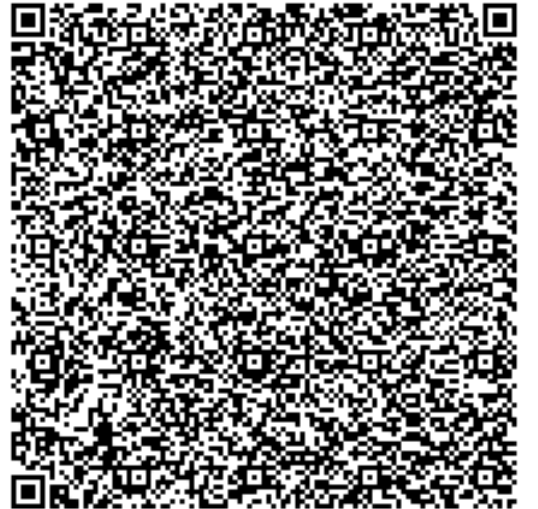
Elbette yıllar önce yaratılmış tabular ve algılar bir kesimin hâlâ gelir kaynağı, bu kişiler kendilerini eğitilmiş olarak tanımlayıp toplumun eğitimsizliğini manipülasyona uğratmaktadırlar. Bu da açıkça savunuculuk alanında karşımıza çıkan en büyük engellerden birisidir.

Yazımın sonuna gelirken insan haklarının, insan beden otonomisi ve cinsel haklar ve bu haklara erişimin kâr elde etmeden uzak olması gerektiğini ve bütün karşıımızdaki engellere rağmen inatla savunuculuğumuzu sürdürmemiz gerektiğini belirtmek isterim.

Son olarak yazımı yazarken elimden geldiğince okuyucuya tetikleyici olabilecek veya mansplaining (19) olarak algılanabilecek ifadelerden uzak durmaya çalıştım, ancak istemeden sürç-i lisan ettiysem değerli okuyucudan af dilerim.

SCORAYLA KALIN <3<3

KAYNAKÇA

Kitap Köşesi

Derleyen: Ayşe Ece Karabulut
Ankara TÖB

Hayır Hayır Demektir

Yazarı: Irène Zeilinger

Yayınevi: Güldünya Yayınları

Arka Kapak Yazısı:

Bu kitap hayatınızı değiştirebilir.

Kadınlar özgürlükleri için başlarını kaldırdıkça çaresizleşen erkeklerin şiddeti de artıyor. Erkek şiddeti sadece fiziksel değil, çok çeşitli biçimleri ve boyutları var. O yüzden öz savunma konusu bir süredir kadın hareketlerinin gündeminde.

Uzun yıllar boyunca kadınlar için öz savunma kursları veren Belçikalı feminist Irène Zeilinger'in bu kitabı, kendisinin de ifade ettiği gibi bir öz savunma kursunun yerini tutamaz. Ama bu kitabın sayesinde herhangi bir saldırı altında kendinizi daha emniyette hissedebileceğiniz gibi, dünyaya ve yaşama bakışınızı da değiştireceksiniz.

Bu kitap kadınlara, her insanın hakkı olan güvende olma duygusunun ilk adımını sunuyor.

Editörümüzün Yorumu:

Irène Zeilinger Hayır Hayır Demektir'de okuyucularına öz savunma hakkında kapsayıcı bir bakış sağlıyor. Öz savunmanın bir hak olduğundan, öz savunma stratejilerinden, öz savunma kapsamında olan eylemlerden ve öz savunmanın hepimiz için iyileştirici ve güçlendirici etkisinden bahsediyor. Aynı zamanda kitapta birbirinden değerli birçok deneyim aktarımı bulunmakta, bunlar sayesinde yazar bize hangi öz savunma stratejisinin hangi saldırı anında daha efektif olduğuna dair kanıta dayalı bilgi sağlıyor. Kitapta şiddete karşı koruyucu önleyici yaklaşım kapsamında birçok değerli bilgi de bulunmakta. Ancak uyarmam gerekir ki kitapta bazıları için tetikleyici olabilecek yanlış dil kullanımları var. Güçlendirici aktivizm kapsamında "hayatta kalan" ve "maruz bırakılmak" ifadelerinin kullanılması gerektiğini aklınızda bulundurarak bu kitabı okumanızı öneririm. Hayır Hayır Demektir kendimi çok daha güvende ve güçlü hissetmeme yardımcı oldu. Yazarın da dediği gibi güvende olduğumuzu hissetmek hepimizin hakkı, umarım ki Hayır Hayır Demektir bu bağlamda sizin de elinizden tutacak bir kitap olur.

**Güvende
olduğumuzu
hissetmek
hepimizin
hakkı!**

İnşa Halindeki Erkek

Yazarı: Maxim Februari

Yayınevi: Güldünya Yayınları

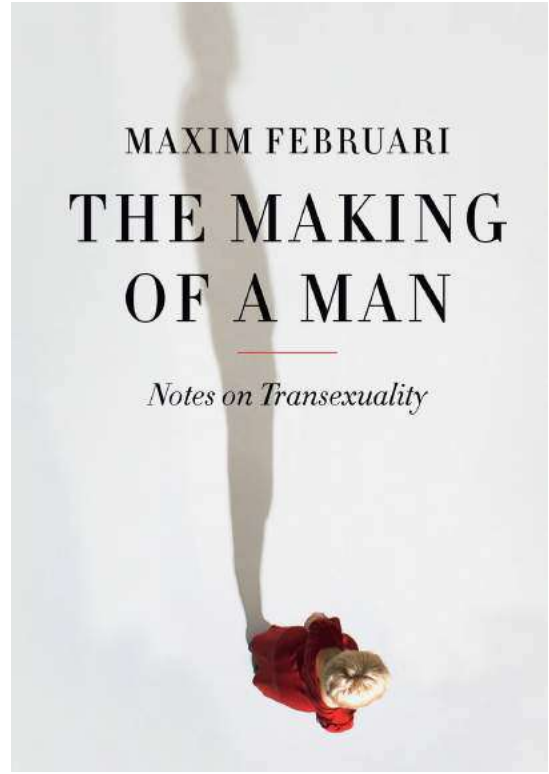
Arka Kapak Yazısı:

Hollandalı yazar Maxim Februari 2012 yılının sonbaharında hayatını erkek olarak sürdüreceğini açıkladı. Februari, İnşa Halindeki Erkek'te bu süreçte yaşadıklarını anlatıyor, sık sık sorulan ve hiç sorulmayan soruları cevaplıyor, cinsiyet uyum süreciyle ilgili dil ve görgü kurallarını tartışıyor.

"Çok küçük yaşlardan beri erkek olduğumu biliyordum. Savaş yıllarını zorluklar içinde geçirmiş bir aileden geldiğim için dikkatleri üstüme çekmek istemedim. Yirmili yaşlarımda lezbiyen olarak açıldım, bu doğru istikamete atılmış bir adımdı. Ancak yıllar geçtikçe içimi kemiren duygular dinmedi. Kendimi giderek daha içinden çıkılmaz, karmaşık durumlarda buldum. Bu işe girişmeseydim muhtemelen şu anda yaşamıyor olacaktım."

Editörümüzün Yorumu:

Güncel aktivizm kapsamında "transseksüel" yerine "trans" ifadesinin kullanılması daha doğru olacaktır, okuyucularımızın buna özen göstermesini ve bunu akıllarında tutarak bu kitabı okumalarını rica ediyorum. Maxim Februari İnşa Halindeki Erkek'te okuyucularına çok değerli deneyim aktarımlarında bulunuyor. Aynı zamanda doğru dil kullanımı, toplumsal cinsiyet, atanmış cinsiyet gibi daha birçok kavramı teker teker açıklıyor. Yazar, transların yanında olabilmek ve onları destekleyebilmek için nelerin yapılması nelerin yapılmaması gerektiği konusunda da okuyucusuna kendi deneyimleri üzerinden bilgi sağlıyor. LGBTİ+ savunuculuğunu geliştirmek isteyen herkesin bu kitabı okuması gerektiğini düşünüyorum ve okuyacılara şimdiden iyi okumalar diliyorum.

Kendine Ait Bir Oda

Yazar: Virginia Woolf

Yayınevi: İletişim Yayıncılık

Arka Kapak Yazısı:

Kadın hareketinin elden düşürmediği önemli kitaplardan biri olan Kendine Ait Bir Oda, Virginia Woolf'un belki de en kolay okunan kitabıdır. Kolay okunur, çünkü konu çok somuttur: "Kadın ve edebiyat." Erkeklerin kadınlara bıkıp usanmadan tekrarladıkları ezeli ve de ezici bir soru vardır: "Bizler kadar düşünme yeteneğiniz olduğunu ileri sürüyorsunuz. Madem öyle, neden Shakespeare gibi bir deha çıkaramadınız?" İşte Virginia Woolf bu "yakıcı" soruya, tarihsel ilişkilerin kökenine inip kütüphane raflarında şöyle bir gezindikten ve de kısa bir kadın edebiyatı tarihçesi çıkardıktan sonra esaslı bir yanıt getiriyor. Ve şöyle sesleniyor kadınlara: "Para kazanın, kendinize ait ayrı bir oda ve boş zaman yaratın. Ve yazın, erkekler ne der diye düşünmeden yazın!"

Arayışlar

Yazarı: Lou Andreas-Salomé

Yayınevi: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

Arka Kapak Yazısı:

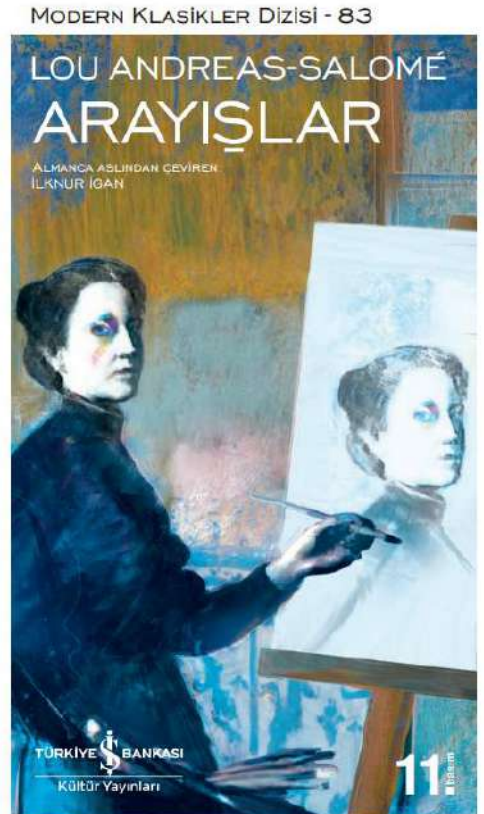
Lou Andreas-Salomé bu yapıtında bir erkeğe kayıtsız şartsız teslim olmakla, ondan bütünüyle bağımsızlaşma arasında gidip gelen bir kadının hikâyesini anlatır. Bu iki uç nokta arasında bocalama hâli yazarın kendi hayatında da başa çıkmak zorunda kaldığı bir meseledir. Artık Paris'te atölyesini kurmuş ve kendini sanatına adanmış bir ressam olan kahramanı, yeniyetmelik döneminde çılgınca âşık olmuştur. Ancak daha sonra ilişkisinin son bulmasıyla girdiği yolda, sanatını yaşama mutluluğunun gençlik aşkına üstün gelmesiyle, kendini gerçekleştirme hedefine doğru şevkle ilerlemektedir.

Benzer biçimde, yazarın kendi yeni yetmelik dönemine ve hatta yetişkin yaşamına da bitmek tükenmek bilmeyen bir entelektüel merak yön vermiş; duygusal tatmini bile entelektüel kaynaklarda aramıştır. Bu novellanın kahramanı da sonunda tıpkı yaratıcısı gibi kendi benliğini keşfedecek ve "katlanmayı" seçen kadınların kuşaklar boyu oluşturduğu zincire eklenmek yerine; potansiyelini hayata geçirerek özgürce, dolu dolu yaşamayı seçecektir.

Editörümüzün Yorumu:

Salomé çoğunlukla kadın problemleri ve erkek egemenliği hakkında yazan benzeri bulunmayan bir zekaya sahip bir psikanalist. Salomé kadının bireyselleşmesi ve özgürleşmesi hakkında çağının çok ilerisinde fikirlere sahip ve fikirlerini gerek kitaplarında gerek günlük yaşamında duyurmaktan çekinmiyor. Arayışlar'da Salomé'un kadın özgürleşmesi savunuculuğunu hissederken bir yandan da acıklı bir aşk hikayesi okuyacaksınız.

"Bu novellanın kahramanı da sonunda tıpkı yaratıcısı gibi kendi benliğini keşfedecek ve 'katlanmayı' seçen kadınların kuşaklar boyu oluşturduğu zincire eklenmek yerine; potansiyelini hayata geçirerek özgürce, dolu dolu yaşamayı seçecektir."

Film Önerileri

Bugün Eve Yalnız Dönmek İstiyorum
(Hoje Eu Quero Voltar Sozinho)

Yönetmen: Daniel Ribeiro

Senaryo: Daniel Ribeiro

Yıl: 2014

Açıklama: Her geçen saniye literatürümüze dahil olan bir kavram: Kesişimsellik. İnsanlar bir kimliğe dayalı bir kavramdan konuşurken gerçekten sıklıkla diğer kimliklerle var olan tonlarca insanı göz ardı etmeye yatkın. LGBTİ+ dediğimiz zaman bile sadece bir tiplere varmış gibi anlayabiliyor insanlar.

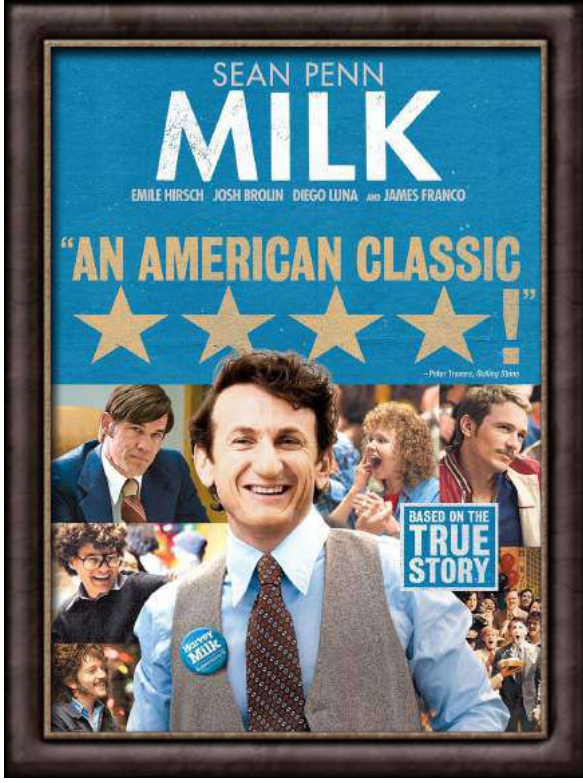
İşte tam bu noktada yardımımıza koşan bir film. İnsanlar engelli olduğu zaman, sıklıkla diğer kimlikleri göz ardı edilip ya o kimlikler yok sayılabiliyor ya da cis-heteronormatif baskıcı rejimler tarafından otomatik olarak atanan bir dizi kimlik sahibi oluyor. Engelli insanlar LGBTİ+ olabilir, farklı halklara, farklı dinlere ait olabilir, mülteci olabilir ve daha nice...

Filmimizde görme engelli karakterimiz hayallerinin peşinde koşarken aşkla ve başka hayallerle tanışıyor. Toplumun karakterimiz üzerinde hissettirdiği nefret, baskı ve unutulmuş tecrübesi biricik bir deneyim. Karakterimiz bütün bunlarla mücadele ederken aslında bir o kadar bireyselliğin önemini de gösteriyor.

Musafa Robin Kara

FRAGMAN

Milk

Yönetmen: Gus Van Sant

Senaryo: Dustin Lance Black

Yıl: 2008

Açıklama: Senaryomuz gerçek bir hikâyeye dayanmakta. Hikâyemiz Harvey Bernard Milk'in ilham verici biyografisi etrafında gerçekleşiyor. Harvey Bernard Milk 40'lı yaşlarına kadar kendi kimliğini açıklamamayı tercih etmiş bir özne. Ardından yaşadığı bir dizi olayla birlikte artık açık bir kimlikle yaşamak istediğine karar verir ve tüm hayatı değiştirmeye başlar.

Zamanında -ve hâlâ- homofobiyle mücadele etmenin en doğru ve başarılı yollarından biri de bir araya gelmekti. Kendileri için güvenli alanlar, komüniteler, yürüyüşler inşa eden LGBTİ+'lar göçler hâlinde birbirlerine daha yakın olacakları yerlere taşınmaya başlamışlardı. Bu yerlerden biri San Francisco'daki Castro Bölgesi'ydi. Bölgede özneler ve renkler arttıkça mücadele güçleniyordu; ancak Milk, nefretle mücadele etmek için bunun yeterli olmadığını biliyordu. İnsanların sözlerini daha rahat duyurabilecekleri bir platforma, bir sahneye, bir temsiliyete ihtiyaçları vardı. Milk bununla birlikte politikaya atılmaya karar verdi.

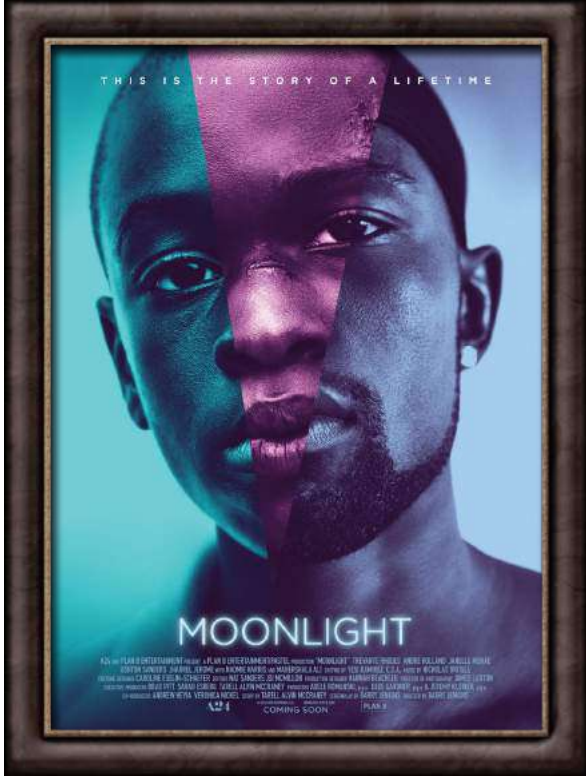
Cinsel yönelim ayrımcılığını duyurmak için komünitedeki birçok insanın politik ve ekonomik gücünü kullanmasına rağmen seçimlerde üç kez başarısız oldu. Her ne kadar filmimiz tarihi bir hikâye olsa da geri kalanı hakkında vereceğim bir bilgi spoiler sayılabilir. Bu sebeple filmi anlatmayacağım. Ama LGBTİ+'lar için görünürlüğün, siyasetinin önemini mücadelemiz için çok kıymetli bir öznenin hayatından tekrar seyretmek ruhunuzu aydınlatacaktır demekten mutluluk duyuyorum.

Musafa Robin Kara

FRAGMAN

AY IŞIĞI (MOON LIGHT)

Yönetmen: Barry Jenkins

Senaryo: Barry Jenkins, Tarell Alvin McCraney

Yıl: 2016

Açıklama: Filmimiz 8 dalda Oscar adayı olurken, “En İyi Film Oscar’ı” dahil olmak üzere 3 tane ödülü toplamayı başarıyor. Sadece bu ödülü alması bile LGBTİ+’ların büyük bir kısmı için muazzam bir temsiliyet olarak kabul görülüyor ve büyük bir coşkuyla kutlanıyor.

Tabii ki de bu bizim için yeterli bir sebep değil. Filmi önermemiz için başka birçok sebep var. Bu filmimiz de kesişimsellik için çok güzel örnekler içeriyor. Kilit gruplara yönelik kimlikleriniz arttıkça kendinizi ait gördüğünüz yerler azalabilir. Kendisini hiçbir yere ait hissedemezken yalnız olmadığını bulmanın öyküsünü gözler önüne seren bir başyapıt seyrediyoruz. Amerika’daki gelir uçurumu ve sistematik ırkçılık düzlemlerine değinirken LGBTİ+ kimliklerin bu düzlemlerde her şeye rağmen var olması ve var olabilmek için verdiği mücadele bizleri derinden etkiledi. İzlerken karışık duygular içine gireceğiniz bu film gerçekten bakış açınızı değiştirecek.

Mustafa Robin Kara

FRAGMAN

POPCORN

MENTAL KLİTORİS'TEN HAZAL SİPAHİ'YLE RÖPORTAJ

1- Bize kendinizden ve aktivizm yolculuğunuzun nasıl başladığından kısaca bahsedebilir misiniz?

Hazal Sipahi: Merhaba, Hazal ben. 29 yaşımdayım. Güncel olarak NewsLabTurkey'de proje koordinatörlüğü yapıyorum. Mental Klitoris isimli podcast serisinin sunuculuğunu ve yapımcılığını, bir de podcast eğitmenliği yapıyorum. Lisansında gazetecilik okurken Amerikan Kültürü ve Edebiyatı ile de yan dal yaptım. 2013-2014 yıllarında hayatıma önce feminizm girdi, feminizm okumaları yapmaya başladım. Ardından veganlık hayatıma girdi. O dönemlerde aktivizm yolculuğumun özellikle veganizmle ilgili olan kısmı hayatımda üstlere doğru çıkmaya başladı diyebilirim. Yaptığım okumalar hep şunu öğütüyordu: "İnsanlara açıklamalısın, sana sorulan sorulara cevap vermelisin, merakları gidermelisin...". İnsanların sorularını cevaplayarak, veganizmi anlatmaya çalıştım. O zamanlar bilgiye şu an olduğu gibi kolay ulaşamadığı için benim için bu süreç epey yıpratıcı oldu. Artık bana yönelik soruları "Google'da bunun cevabını bulabilirsiniz." diye cevaplayabiliyorum rahatlıkla. O zamanlarda daha bir ateşlilik "Hemen açıklamalıyım, ben açıklamalıyım." hâli vardı üzerimde. Daha sonrasında yüksek lisans için Belgrad'a taşındım. Orada Kültür Politikaları ve Yönetimi yüksek lisansı yapmaya başladım. Orada sokaklara, kamusal alanlara, yaşadığım apartmanın asansörüne, gittiğim barın tuvaletine çeşitli müdahalelerde bulunmaya başladım. Duvarlara yazı yazdığım, bir şeyler yapıştırdığım oluyordu. Bu şekilde sanatla aktivizmi bir arada harmanladığımız bir "artivizm" diyebileceğimiz şeyler yapmaya başladım. Benim aktivizmim hep kişiseldi, bir dernekte ya da bir örgütlülük hâlinde değildim. Neyi savunuyorsam onunla ilgili bir şeyler üretmeye çalışıyordum diyebilirim. Ardından da Türkiye'ye döndükten sonra da kafamda da bir podcast yapma fikri vardı seks, cinsellik, cinsel sağlık, cinsel şiddet, toplumsal cinsiyet ve hazzı dair. Bu şekilde aktivizmim podcast bağlamına da ulaşmış oldu.

2-Mental Klitoris ve bu projenin bir podcast serisi olması fikri nasıl şekillendi?

Hazal Sipahi: Kültür Politikaları ve Yönetimi masterı yaparken bir yaz stajımı yapmak için Türkiye'ye geldim. Tez konum da Türkiye'de sanatsal ifade özgürlüğüne yönelik müdahaleler, sanatta sansürle mücadele etmek üzerine idi. Ve bunun için de Siyah Bant diye bir inisiyatif var. Bu inisiyatfin de kurucularından Asena Günal o zamanlar Depo Kültür Sanat'ın proje direktörüydü. Depo Kültür Sanat çok beğendiğim bir sanat kurumu olduğu için orada staj yapmak istemiştim. Oraya başladım Açık Radyo'dan da bir sürü arkadaş edindim. Orada ben radyoculuğa özenmeye başladım. Bu meseleler de hep benim gündemimde olan şeylerdi. Yurt dışında yaşadığım zamanlarda Açık Radyo evdeyken hep dinlediğim evdeki ses gibi bir şeydi. Biraz yazıp çiziktirdim bir radyo programı mı yapsam, böyle kavramlar üzerine mi konuşsam diye. Çünkü bir sürü İngilizce içerikle ve aktivizm örnekleriyle, kavramlarla karşılaşıyordum. Bunları Türkçe de açıklasak çok iyi olacağını ve bunları bizim de konuşmamız, çevirmemiz gerektiğini düşünüyordum. Daha sonra karasal bir radyoda sansüre uğramadan istediğimi konuşamayacağımı öğrendim. Öyle olunca da benim Açık Radyo'ya böyle bir projeye gitme fikrim

ortadan kalkmış oldu. Sonrasında NewsLabTurkey'nin açık çağrısını gördüm. 8 haftalık bir eğitim, mini bir ödenek ve senin projeni hayata geçirmek için sana mentorluk desteği sağlayan bir akademisi vardı. Ben de 16 bölümlük seks pozitif bir podcast projesi olarak bunu yazdım. Yine çeviri kavramlarla ilerlenecek olduğunu söyledim. Podcast olarak yazma sebepim de o dönem Spotify'nın yaptığı podcast atağı olmuştu aslında. Ben de Spotify'yı çok kullandığım için artık o arayüzden daha fazla podcast'e erişebiliyordum ve daha fazla podcast tüketmeye başlamıştım. O yüzden "Ben neden podcast yapmayayım?" dedim. Ondan sonra proje kabul edildi. Şekillendi adı Mental Klitoris oldu.

3- İki kelimeyle aslında birçok şeyi özetleyen bir isim "Mental Klitoris." Bu ismin belirlenme sürecini sizden dinlemek isteriz. Neden "Mental Klitoris"?

Hazal Sipahi: Mental Klitoris çok yakın arkadaşım İlayda'yla konuşurken ortaya çıkan bir söz öbeğiydi. "Mental Klitoris'im okşandı"yı bir cümlemin içinde kullanmıştık. Orada da kastettiğimiz şey zihinsel bir haz alma haliydi. Daha önce düşünmediğin şeyleri düşündüren, bir şeyler düşünmekten ve kafanı açmaktan keyif aldığın, bununla ilgili öğrenmekten haz almaya ya da bir espriye denk geliyor mental okşanma. Taslakta podcastin ismi ne olacak diye sorulduğunda neden Mental Klitoris olmasın dedim çünkü benim de yapmak istediğim seks, cinsel sağlık, cinsel şiddet, toplumsal cinsiyet ve haz konularında kafa açmaktı. Belki ilk duyulduğunda sadece klitorisi olanlar için bir içerik gibi gelebilir ama öyle değil aslında herkeste olabilecek bir şeyden bahsediyoruz çünkü yepyeni bir klitoris kavramı. Üçüncü göz gibi alnımızın ortasında da olabilir, kafamızın üstünde de olabilir, bulutta da olabilir. Bu şekilde kapsayıcı da olmuş oldu aslında. Ne yapmak istediğimle uyumlu bir hâle geldi.

4- Dijital dünyada savunuculuk nasıl geliştirilebilir? Bizlere bu konuda ne önerebilirsiniz?

Hazal Sipahi: Bu sorunun cevabına kısaca en iyi bildiğiniz yerden başlayıp iyi örnekler üreterek diyebilirim. Yani neyin savunuculuğunu yapıyorsak bir kere savunuculuğunu yaptığımız meseleyi iyi bilmek gerekiyor ve bu mesele ile ilgili öğrenmeye gelişmeye açık olmak gerekiyor diye düşünüyorum. Ardından bu mesele ile alakalı özellikle kimlere ulaşmak istiyoruz bunu belirlememiz lazım. Tabii ki de herkes her yaptığı şeyin herkes tarafından dinlenmesini isteyebilir ve asıl o zaman çok daha fazla faydalı olacağını düşünüyor olabilir ama bu çok gerçekçi bir yaklaşım değil. Her yaptığımız herkese ulaşmıyor. Yani etrafımızda bir sürü içerik var, savunuculuk örneği var, haber var vb. Dolayısıyla seçtiğimiz kanala göre bir hedef kitle seçiyoruz ve ulaşmak istediğimiz bir hedef kitleyi de belirlemek gerekiyor diye düşünüyorum. Kafamızda bununla da ilgili bir plan olmalı. Bu kişilere ulaşmak için en doğru dijital format hangisi bunu düşünmek gerekiyor kafamızda. Mesela podcast yaptığımızda, podcast hâlâ Türkiye'de herkesin dinlediği bir şey olmadığından ister istemez belirli bir kesimi hedef kitle olarak almış oluyoruz. Tabii ki de O kitleden çok daha fazlasına ulaşmak isterim mesela ama hakikaten ulaşmak istediğim de öncelikli hedef kitle orası mı diye de düşününce podcast bana doğru cevabı hissettirdi. Dolayısıyla ulaşmayı istediğim o gruba ulaşmanın en doğru dijital formatı hangisi sorusunu sormak ve bunun cevabını iyi belirlemek çok kritik bence. Sonrası için de yayılma stratejisini belirleyip geri dönüşleri de dikkate alarak ilerlemeyi önerebilirim genel hatlarıyla.

5- Mental Klitoris'in geleceğinde yayılmak açılmak var mı? Mesela bazı podcastlerin Youtube'da paylaşıldığını görüyorsunuz, sizin de böyle bir hareket planınız var mı?

Hazal Sipahi: Çok güzel bir soru bu çünkü kesinlikle podcast hâlâ çok yeni bir mecra olduğu için ve podcast yaptığımızda sınırlı kitleye ulaşabildiğimiz için ben podcastlerin Youtube'a yüklenmesi gerektiğini düşünüyorum. İnsanlar hâlâ Youtube'dan bir şeyler dinliyorlar. O da çok önemli ama Youtube'a bir şey koymak da başlı başına bir iş gerçekten. O yüzden ben ilk üç bölümden sonra bunun devamını getiremedim, çünkü bölüm çizimlerini yapan Nergis'le iş birliğimiz dışında ben her şeyi tek başıma yapıyorum. Yani bütün hazırlığı, kaydı, kurguyu, paylaşımları hâlâ tek başıma yapıyorum. Bir ekip hâline o anlamda gelebilmiş değilim. Keşke Youtube'a da yükleyebilsem. Bunu terzi kendi söküğünü dikemezmiş gibi podcast eğitimi verdiğim herkese de söylüyorum ama hâlâ kendim onun düzeneğini oturtabilmiş değilim ancak kesinlikle yüklenmesi gerektiğini düşünüyorum çünkü Youtube çok büyük bir alışkanlık. Bir sürü insana ulaşıyor. O yüzden de aslında kaçırılmaması gereken bir yer diye düşünüyorum. Podcast yapmaya devam edeceğim çünkü bir yandan podcast eğitimi yani podcast formuna baya inanıyorum, beğeniyorum, destekliyorum. Bir yandan da eğitmeni hâline geldiğim bir konu olduğu için de sürekli bir üretim yapıyor olmaya devam etmek podcast konusunda benim bu bilgilerimi aktarmak istediğim şeyleri de geliştirmemi ve sıcak tutmamı sağlayacaktır diye düşünüyorum.

6- Savunuculuğunuz ana hatlarıyla podcast formatıyla karşımıza çıkmakta. Ancak bundan başka birçok yöntemle de aktivizme destek verdiğinizi biliyoruz. Bu kadar fazla metod ve bu kadar fazla konu üzerine ilham kaynağınız/kaynaklarınız neler oldu?

Hazal Sipahi: Aslında beni ne harekete geçiriyorsa ondan ilham aldığımı söyleyebilirim. Mesela Mental Klitoris'in de bir Instagram hesabı olması gerektiğini düşünüyordum çünkü ben en çok Instagram'da gördüğüm şeylerden etkileniyordum. Örneğin beden ayıplama karşıtı hareketin en çok Instagram'da gördüğüm içerikleriyle bana iyi geldiğini, onu benimseyebildiğimi kendi perspektifimi değiştirebildiğimi deneyimlemiştim ve hâlâ da deneyimliyorum. Yine sek pozitif içerikler; seks, cinsellik, cinsel sağlık vb. gibi içeriklere genelde nereden ulaşıyorsam oralarda ben de olmalıyım diye düşündüm aslında. Çünkü neyi daha iyi biliyorsak onu yaptığımızda daha iyi sonuçlar aldığımızı ya da hangi kanallara hangi platformlara hakimsek oraları kullandığımızda bu işi daha iyi yapabildiğimizi düşünüyorum. Kaynağım ise bende çalışan savunuculuklar oldu, bende çalışan içerikler oldu; benim kafamı açan, benim mental klitorisimi okşayan insanlar ve içerikler oldu diyebilirim.

7-Seks pozitiflik bizler için çok önemli. Peki seks pozitiflik sizin için ne demek, neden önemli? Seks pozitiflik günlük hayatımızda ve profesyonel hayatımızda var mı, var olmalı mı? Eğer var olmalıysa bunun için birkaç tavsiye alabilir miyiz?

Hazal Sipahi: Seks pozitiflik kimileri için çok radikal bir fikirmiş gibi ilk önce duyuluyor ama aslında böyle saçma sapan, toksik, zehirli bir pozitif olma hâli değil. Seks ve onu içine alan cinselliğe dair sağlıklı bir duruş ve tutum sergileyebilmekle alakalı. Adından da anlaşılabilir gibi seksin utanmamız gereken bir şey olmadığını söylüyor ve buna dayanıyor. Karşılıklı, şevkli, güncel ve özgür onaya dayalı aktiviteleri sağlıklı ve zevkli olarak kabul ediyor seks pozitif tutum. Cinsel hazzı ve deneyi teşvik ediyor. İnsanın cinselliğe yönelik böyle kapsayıcı, ayıplamayan, yargılamayan bir tutum geliştirmesiyle alakalı seks pozitif olmak. Ve hani her yerde kesinlikle takınabileceğimiz bir tutum profesyonel hayatımızda, günlük hayatımızda... Ve kesinlikle ben olmalı diye düşünüyorum. Çünkü seks pozitif olduğumuzda bence

seks ve cinselliğe dair öğrenmeye daha fazla açık oluyoruz, cinsellik hakkında sorular sormaktan çekinmeden cinselliğin fiziksel, duygusal, psikolojik yönlerini anlamaya çalışıyoruz. Güvenli cinselliğin önemini vurguluyor oluyoruz. Açık iletişimi, sağlıklı iletişimi ön plana çıkartıyoruz. Cinsellikle alakalı fiziksel, duygusal ve psikolojik güvenliği savunuyor oluyoruz seks pozitif yaklaşımla. En önemli şeylerden bir tanesi de onay kültürünün anlaşılması, benimsenmesi ve yaygınlaşması gerektiğinin altını çiziyor oluyoruz seks pozitif yaklaşımla. Bu tabii ki de günlük hayatımızda da profesyonel hayatımızda da her yerde ihtiyacımız olan bir şey bence. Hepimiz için çok daha iyi olacak bir tutum. Bir de tavsiye olarak da ne söyleyebilirim? Tabuları yıkmakla da seks pozitif yaklaşım çok önemli o yüzden bence seks pozitif olmak ve tabuları yıkmak bize nasıl iyi gelecek diye sorarsak aslında bedenimiz hakkında daha fazla şey biliyor ve öğreniyor olacağız, bedenlerimizin nasıl çalıştığını, seks sırasında cinselliğimizi yaşarken kendimizi nasıl güvende tutabileceğimizi ve nelerden haz alacağımızı öğrenebiliriz böylece. Tarafların cinsellikten arzu ettiği şeyi ve haz almasını sağlayan açık iletişim becerilerini geliştirebiliriz, kapsamlı cinsellik eğitiminin savunuculuğunu yapabiliriz, onay kültürünü yaygınlaştırabiliriz, cinsel sağlığımızı iyileştirebiliriz ve böylece cinsel refahımızı da arttırabiliriz diyebilirim.

8-Podcast serinizde her hafta pek çok farklı konuya değiniyorsunuz. Bu konu seçkisini ve kesişimselliği nasıl sağlıyorsunuz?

Hazal Sipahi: Aslına konu skalam geniş çünkü podcastin tanımında söylediğim ve söyleşimizin başında birkaç kez tekrarladığım gibi seks, cinsellik, cinsel sağlık, cinsel şiddet, toplumsal cinsiyet ve hazza dair konu ve kavramlar dediğimizde zaten aslında birbirlerinin içine geçmiş şeyler oluyor yani cinsel şiddetten bahsetmeden onaydan bahsedemiyoruz, onaydan bahsetmeden cinsel şiddetten bahsedemiyoruz vs. gibi yani bunlar zaten aslında birbiriyle örüntülü meseleler olduğu için kesişimselliği sağlayabiliyorum. Konu, konuk seçkisini ilk başladığımda Covid-19 New York sağlık departmanının yayınladığı Covid-19 seks rehberi vardı. Orada iki tane kavramın çok fazla Türkçe konuşulmadığını düşündüğüm için onlardan yola çıkayım dedim. Ardından daha önce söylediğim gibi podcast projesini yazarken kenara not aldığım çeviri kavramlara sıra geldi. Pandemi zamanında çok fazla sexting konuşuluyordu kapanmada olduğumuz için. Herkes sexting konuşuyorsa ben o zaman istenen/istenmeyenler olarak dick pic'leri konuşayım dedim. Böyle bu şekilde konular ilerlemeye başladı. Konuklarla iletişimim başladı yani ilerde konuşum olacak kişi ile tanışmaya daha sonra "Hadi gel, seninle bir bölüm yapalım." demeye başladım. Derken aslında çok daha fazla hâlâ konuşulacak bir sürü şey var ve aslında bunların birbirine değmesinin Mental Klitoris'in altında yeri de seks pozitif yaklaşımı ve kapsayıcı bakış açısı diyebilirim. Böyle olduğu için bunlar hep birbirine dokunuyor. Yani oradaki tutarlılık aslında neyi irdeliyor olursam olayım hazza dair bir şey de olabilir, cinsel şiddete dair bir şey de olabilir bunu bu şekilde yapmaya çalıştım.

9-Önerebileceğiniz farklı podcastler var mı?

Hazal Sipahi: Genelde yabancı içerikleri takip ediyorum. Çokaşklılık ile ilgili *Multiamory* podcasti var, *The Sex Wrap* diye bir podcast var, Türkçe olarak *Yine Yeni Yeniden 90'lar*, *Kamusal Alanda Tabusal Konular* ve *Velvelenet*'in podcastlerini takip ediyorum. *Shameless Sex* diye bir podcasti takip ediyorum son zamanlarda. *Adalet Atlası* ve *Demos'tan Sesler* savunuculukla ilgili iyi podcastlerden. *How I Fuck* diye bir podcast ver, sunucu mesela iki vajinası olan biriyle bir araya geliyor ve onun nasıl seviştiğini konuşuyor ya da mesela yanık olayından hayatta kalmış biriyle bir araya gelip onun nasıl seviştiğini soruyor. Bu da beğendiğim podcastlerden.

VEGAN EARTH
MELİKE DİRİKOÇ'LA
VEGANLIK ÜZERİNE RÖPORTAJ

- **1. Soru: Veganlığın kitaplardaki tanımını biliyoruz. Peki sizin için veganlık ne demek, sizin yolculuğunuz nasıl başladı? Kısaca bahsedebilir misiniz?**

Melike Dirikoç:

Veganlığın çıkış noktası ve tanımı hayvanların kullanılmasına, yemek, giysi, eğlence ya da alternatifi olan ve bu alternatifiyle değiştirilebilecek herhangi bir alanda onların köleleştirilmesine ve öldürülmesine devam etmeye karşı çıkmak, bunu boykot etmektir. Aslında bir eylemi yapmama, bir ayrımcılıktan elini eteğini çekme hâli diyebiliriz. Veganlık demek aynı zamanda da türcülük karşıtlığı demek. Sadece bir şey yapmamak değil, bir şeye karşı olma hâli, bir direniş biçimi. Maalesef çok türlü bir toplumda yaşamadığımız için sadece insan türünün dilinden, kurallarından ve varoluşundan bahsediyoruz. O yüzden de hayvanlara alan açmak ve bununla alakalı mücadele etmek de veganlığın bir tarafı diyebiliriz.

Benim hikayem nasıl başladı? Hayatımın ilk yirmi sekiz senesinde sadece vejetaryenliği duymuş ve aklımıza gelebilecek nerdeyse bütün hayvan kullanımlarını yapmış ve bunları normal bulan bir kişiydim ben de. Bunun üzerine çok fazla düşünmemiştim. Ta ki iş yerinde çalışırken vegan kelimesini duyana kadar... Vegan olan bir kişinin, iş yerine gelen bir doğum günü pastasını yemeyişini hatırlıyorum. Vegan olduğunu söylediğinde, zihnimdeki şemadan dolayı, kafamda ilk başta şöyle bir yansıma olmuştu: "Ha... Vejetaryen olursa et yemiyor, vegan olursa süt de içmiyor çünkü demek ki ondan da iğreniyor ya da onu da tercih etmiyor." Çünkü o zamana kadar vejetaryenliğin bazı insanların et yemediği çünkü kanlı olması ya da ölü bir hayvana ait olması sebebiyle iğrenmeleri olduğu gibi bir düşünce vardı kafamda. Maalesef birçok şeyde kendimiz araştırana, sorgulayana kadar toplumun bize öğrettiği kalıpları, bilgileri kabulleniyoruz. Bu anlamda da toplum bizim yaratıcılığımızı ve sorgulama mekanizmalarımızı köreltiyor çünkü çoğu şey normlar olarak bir kişiden diğer kişiye aktarılan kalıplar hâline geliyor. Üzerine çok düşünmeden, sadece bir kalıbı alıp kendimizde onu aynı şekilde tekrarlıyoruz. Bu tekrar hâlinin kırılması araştırmayla ve kendi sorgulama mekanizmalarımızın çalışmasıyla başlıyor. Sonrasında da ne olduğu kafama tam oturmadiği için araştırmaya başlamıştım.

Araştırmalarımın sonucunda aslında hayvanlara neler yapıldığı, hayvanların nasıl bir muamele gördüğü, onların toplumda nasıl kodlandığı, bizim kafamızda nasıl kodlandığı ve bunlar gibi bir sürü bilginin zihnime giriş yapmasıyla tabii ki bunun yanlış olduğunu, bunu değiştirmenin vegan olarak olabileceğini ya da en azından bunun ilk adım olabileceğini fark ettim. Bunları öğrendikten sonra da nasıl yapabileceğimle alakalı bir sorgulama ve araştırma sürecim oldu. Bu da çok uzun sürmedi çünkü zaten artık yanlış olan bir şeyi devam ettirmemin imkansız olduğunu düşünüyordum. Bu kadar haksızlığa ve adaletsizliğe ben de ortak olamazdım. Dolayısıyla artık düşüncelerimi davranışlarımla uyumlu hâle getirmem gerekiyordu ki o yaşadığım bilişsel çelişkiden kurtulabileyim. Çünkü bir şeyin yanlış olduğunu bilerek onu yapmaya devam etmek insanda büyük bir rahatsızlık oluşturuyor. Zaten genelde diğer alanlar kolay oluyor. Hani, ne olacak ki, deri ceket giymem, suni ceket giyerim. Ama yemek konusu çok katmanlı bir konu olarak psikoloji ve alışkanlık açısından da değiştirilmesi en zor şeylerden biri olduğundan ilk o konuya kafa yordum diyebilirim. Yine de kendime şunu söyledim: “Ne olursa olsun ben bunu yapacağım, gerekirse tahıllı salata yerim hayatımın sonuna kadar!” Sonra da bu konuda da çok büyük bir cehalet olduğunu fark ettim. Tahıllı salatanın yanında bir sürü başka bir şey var aslında yiyebileceğimiz. Ama buna da razıydım çünkü etik değerler benim için ne yiyip ne yiyemeyeceğimden önce geliyordu. “Ben bu hafta başlıyorum, hadi bakalım!” dedim kendime. Zaten o bir hafta, daha sonrasında beş seneyi geçkin bir zamana evrildi. Bu şekilde oldu hikayem.

2. soru: Cinsel sağlık ve üreme sağlığı olunca onay kavramından bahsediyoruz. Peki, onay ya da hukuki adıyla rıza kavramının veganlıkla ilişkisi sizce nedir? Onay kavramı dışında cinsel sağlık ve üreme sağlığıyla veganlığı ilişkilendiren başka kavramlar, olgular var mıdır?

Melike Dirikoç:

Kesinlikle öyle. Hayvan hakları dediğimiz zaman tamamıyla onaya ve rızaya dayalı haklardan bahsediyoruz. Çünkü aslında hayvanlara yapılanlarda hayvanların hiçbir şekilde onayı yok çünkü zaten onay almak söz konusu değil. Aynı biliş seviyesinde olmadığımız bireylerle onay alışverişi yapamıyoruz. Örneğin nörolojik farklılıkları olan kişiler, belli bir yaşa kadar çocuklar, hayvanlar... Aslında siz onlara “Bedenine dokunmama izin verir misin? Merak etme, sana zarar vermeyeceğim. Sadece bir amaç için dokunacağım ve sen hiç fark etmeyeceksin bile.” gibi bir şey sorduğunuzda bunun cevabı ne olursa olsun bu etik bir davranış olmayacaktır. Dolayısıyla, özellikle rıza alışverişi ve onayı almadığımız grupların bu dokunulmazlıklarının ve haklarının korunması önemli. Karşı onaylamama mekanizması gelişmediği ya da bir şekilde var olmadığı için suistimale ve istismara en açık grup hâline geliyorlar. Baktığımız zaman, hayvanların kullanılmasının, sömürülmesinin, rızaları olmadan bu şekilde dokunulmazlıklarının ve bütünlüklerinin bozulmasının da yanlış olduğunu insanlara anlatamıyoruz çünkü insanlar genel olarak rıza ve onay kavramlarını çok fazla bilmiyorlar, toplumda sözü geçmiyor. Bugün insanlar da birbirlerinin alanlarına girebiliyorlar ve rızaları dışında eylemler gerçekleştirebiliyorlar. Hatta maalesef bunlardan birçoğu da normalleştirilmiş olabiliyor. İnsanlar şunu derken

buluyorlar kendilerini: “Ya ne olacak ki tavuğun yumurtasını alsam ya da inekten o sütü alsam? Sonuçta zarar görmüyor, sonuçta ölmüyorlar.” Ama bilmiyorlar ki birine zarar vermenin ya da birinin haklarını ihlal etmenin tek yolu onu öldürmek ya da ona işkence etmek değil. Rıza olmadan bedenine dokunmak ya da bedeninden herhangi bir parçayı metalaştırmak, nesneleştirmek aslında aynı şekilde yanlış. Etik değil.

Bununla alakalı, onay kavramı dışında ekofeminizmde bahsedilen üremenin kontrolü var. Üremenin kontrolü de tabii cinsellik üzerinden, yani siz bir grubun üremesini kontrol ederseniz aslında onu da kontrol etmiş oluyorsunuz ve ona sahip olmuş oluyorsunuz birçok anlamda. Çünkü biliyoruz ki bugün, üreyebilen kişilere de şu kadar üreyeceksin ya da üremeyeceksin, şu tabu ya da bu değil gibi bedenleri üzerinde kontrol sağlamanın yolu, onların üreme döngülerini kontrol etmek. Zaten hayvanlara yapılan en büyük yaptırımlardan biri bu. Hayvanlar, sistematik olarak üretilen, sonra da yok edilen bir eşya konumundalar âdeta. Üremelerinin kontrolünün dışında da zaten kontrol tamamen insanlarda. Yani cinsel sağlık ve üreme sağlığıyla veganlığın, üremenin kontrolüyle alakalı ortak olan kavramları var. Etin Cinsel Politikası kitabında Carol J. Adams ve genel olarak ekofeministler bu kesişimsellikten bahsediyorlar.

3. soru: Her ne kadar cinsel sağlık ve üreme sağlığı üzerine bir dergi olsak da genel olarak tıp öğrencilerine ulaşmayı hedefliyoruz. Veganlık sizce sağlıklı bir beslenme bir biçimi mi? Ve köfte, peynir gibi ürünlerin vegan alternatifleri mevcut ancak asıl ürünlere göre hayli pahalı bir şekilde piyasaya sürülmekte ve bu da ulaşımı azaltıyor. Sizce alternatifleri dahil ederek ya da etmeden nasıl dengeli ve düzenli bir beslenme sağlayabiliriz?

Melike Dirikoç:

Öncelikle şunu söylemek lazım: sağlık, sizin de bildiğiniz gibi, epey katmanlı ve birçok faktörü içine alan bir konu. Yani belki siz yaşadığınız yerden dolayı oradaki hava veya su kirliliğinden ya da hayat kalitenizi etkileyen diğer koşullardan dolayı herhangi bir şekilde, nasıl beslenirseniz beslenin sağlıksız olabilirsiniz ya da belki de başka koşulların iyi olması nedeniyle sağlıklı olabilirsiniz. Ama bitkisel beslenme; hayvansalların vücudunuzda belli bir zamandan sonra yaratacağı olumsuz etkilere ve bazı hastalıklara yakalanma riskinizi düşürmenizi sağlayabiliyor. Bugün, artık çok net olarak biliyoruz ki hayvansalların içindeki doymuş yağ ve kolesterol damarları tıkanan plaklara neden oluyor. Bu da uzun vadede kalp damar hastalıklarına yakalanma riskinizi önemli bir ölçüde artırıyor. Bu noktada bunları yemediğiniz zaman, siz bu riski azaltmış oluyorsunuz. Tabii ki yine bu hastalıklara farklı sebeplerle yakalanabilirsiniz ama burada aslında bir riskin artırılmasından ya da azaltılmasından bahsedebiliriz. Şu anda en sürdürülebilir, sağlık açısından ve bana göre maddi açıdan da beslenme şekli bütüncül bitkisel beslenme. Zaten içeriğinde vücudun alması gerekenden fazla sodyum, işlenmiş şeker veya doymuş yağ olduğundan işlenmiş gıdaların çok fazla artışı olduğunu söyleyemeyiz. Hatta çoğunlukla eksiler içeriyor. Dolayısıyla bütüncül bitkisel beslenme, uzun vadede sağlığımızı iyileştiren ve aynı zamanda da sürdürülebilir bir seçenek olarak karşımıza çıkıyor. Ama tabii ki bu durum “Bitkisel besleniyorum

ve her gün patates kızartması yiyorum.” şeklinde de olabilir. Bitkisel beslenmek eşittir çok sağlıklı olmak değil ama size gerçekten sağlıklı beslenebileceğiniz bir alan sunuyor.

Köfte, peynir vesaire gibi işlenmiş ve replika olan ürünleri tabii ki yemek zorunda değilsiniz. Bunlar sadece bir alışkanlığın sonucu. İşlenmemiş olan besinler her zaman daha kaliteli ve besin değerleri daha yüksek olan yiyecekler (İçinde istenmeyen -bu bahsettiğim- fazla sodyum, fazla yağ, fazla şeker gibi şeyleri olabildiğince içermeyen yiyecekler). Bana göre bunların tüketilmediği en sağlıklı beslenme biçimi bütüncül bitkisel beslenme. Bu da nasıl oluyor? Neler yenilebildiğini söyleyeyim isterseniz: en büyük besin grupları olarak baklagiller, tahıllar -özellikle tam tahıllar tercih edilebilir-, sebzeler -kök sebzeler, yeşil yapraklı sebzeler ve diğer başka sebzeler-, meyveler, yemiş grubu, çekirdek grubu, tohum grupları ve bunlardan yapılabilecek, elde edilebilecek bir sürü varyant var. Örneğin, bademden süt yapabilirsiniz, kalan peynirinden lor peyniri yapabilirsiniz, bitkilerden yoğurtlar yapabilirsiniz ve bunun gibi hem işlenmemiş hem damak tadımızdaki farklılıkları replike edebilen gıdalar elde edebilirsiniz.

Pahalı olmasının birçok sebebi var. Birincisi, bu ürünlerin aslında çoğunun, kendisinin olmasa bile en azından ambalajının ithal edilmiş olması. Mesela fındık sütünü Türk fındığından yapıyor olsalar bile mesela paketlerdeki tetra pak kutuları vs. bütün kurdan dolayı yine de size şişmiş bir fiyata geliyor. Aslında biraz devletlerin neyi desteklediğiyle de alakalı. Bugün biz biliyoruz ki artık Batı ülkelerinde hayvansal kullanım azaldığı için hayvancılık sektörü daha gelişmekte olan ve gelişmemiş ülkeler yönünde kaydırılmış durumda. Aslında çok da fazla hayvansal tüketim yapmayan Uzak Doğu’daki bazı bölgelere deli gibi hayvansal yığıldığı, bu bölgelerde ucuz et politikaları olduğunu görüyoruz -ki Türkiye de bunlardan biri aslında, görmüşsünüzdür, “X markette artık eti ucuza alabileceksiniz” vesaire. İthal etin daha da ucuz olması gibi birçok sebep var arkasında. Bu sebeplerden biri de tabii ki arz-talep meselesi. Yani, şu anda bu Türkiye’de daha niş bir konumda ve dolayısıyla da yine fiyatlar yükseliyor. Aslında bu ve bu gibi sebeplerden dolayı düşük fiyatlar görmüyoruz. Ama şunu da unutmamak lazım: Hayvansallar da hâlâ öyle ucuz değiller. Yani, veganlıkla alakalı paylaşılan esprilerden “O kadar parasızım ki ben de zaten vegan besleniyorum” gibi şeyler söyleniyor ya... Bir yandan gerçekten “Et yiyemiyoruz, fakiriz” gibi söylemlerin de arkasında yatan şey gerçekten hâlâ onların da pahalı olması. Baktığımız zaman en ucuz olan şey hâlâ, tabii onlar da pahalandı ama, işte bu bahsettiğim bütüncül beslenmedeki gruplar: baklagil, tahıl grupları, meyve-sebzeler... Bunlar bütün o diğerlerine göre hâlâ daha uygun fiyatlı ve bana göre de en sağlıklı olduğu için böyle bir beslenme türü hem bu açıdan hem de diğer bütün açılardan daha sürdürülebilir olacaktır diye düşünüyorum.

4. soru: Etin Cinsel Politikası kitabı veganlık dünyasında anlamlı bir kaynak olarak gözümüze çarptı. Bu kitap üzerine neler söyleyebilirsiniz? Vegan okumalar için önerebileceğiniz başka kaynaklar var mıdır?

Melike Dirikoç:

Evet, kesinlikle. Ekofeminizm çatısı altında olan daha fazla kitabın çevrilmesini çok önemli buluyorum ben çünkü hiçbir toplumsal adalet mücadelesi tekil değil aslında, birçok şeyle kesişiyor ve bu kesişimselliği anlamak bence birçok açıdan farkındalığın yükselmesine ve mücadelelerin birleşerek devam etmesine ön ayak olabilecek bir şey. Etin Cinsel Politikası gerçekten bir başucu kitabı. Yayımlandığı 90'lı yıllarda, Carol J. Adams bir vejetaryen. Yanılmıyorsam 2000'lerin başında vegan oluyor ve kitaba yaptığı eklemelerde süt ve yumurtadan "feminize edilmiş protein" olarak bahsediyor. Kitap tamamen cinsiyetçiliğin ve türçülüğün kesişimselliği üzerine kurulu bir kitap. Bunlar arasındaki benzerlikleri buluyor ve bu mekanizmanın nasıl iki gruba da aynı şekilde baktığını ve aynı metotları kullanarak onları sömürdüğünden, metalaştırdığından bahsediyor. Dolayısıyla kesinlikle okunması gereken bir kitap.

Bununla beraber, hayvan haklarında kölelik karşıtlığını anlamak için Gary Francione'un *İnsan Neden Vegan Olur* kitabı da bence bir başlangıç kitabı olabilir diye düşünüyorum, ayrıca *Hayvan Haklarına Giriş* diye de bir kitabı var. Hayvan haklarında abolisyonist kuram; bu bahsettiğimiz rıza, onay, birinin malı veya kölesi olmama gibi daha temel yerlerden yaklaşıp refahçı yaklaşıma karşı çıkıyor. Ancak refahçı yaklaşımda, biliyoruz ki, hayvanlar sömürülmeye devam ediyor ve bu, sistemi kökten değiştirecek bir yaklaşım değil. Bu yüzden bu abolisyonist kuramın da okunmasını ben tavsiye ederim. Onun dışında Tom Regan'ın, kendisi bir felsefe profesörüdür, *Kafesler Boşalsın* kitabını tavsiye ederim. Franz De Waal'ın, bir primatolog, hayvan bilincine ne kadar insan merkezci bir yerden yaklaştığımız üzerine yazdığı *Hayvanları Anlayabilecek Kadar Zeki Miyiz?* diye bir kitabı var. Hayvan deneyleri ile ilgili Türkçede güzel bir kaynak olan *Hayvan Deneyleri* kitabını gerçekten öneriyorum, bir de *Hayvan Deneyleri: Hayvanlar Bizim İçin mi Varlar?* isimli kitap lütfen ona bir bakın. Dilerseniz de **vegankitap.com** sitesinden etikle, çevreyle ve sağlıklılıkla alakalı veganlık ve bitkisel beslenme üzerine kitapları araştırabilirsiniz. Özellikle tıp öğrencileri için sağlıklılıkla alakalı kitapların okunmasının iyi olabileceğini düşünüyorum.

5.soru: Sağlığın başka bir kolu olan koruyucu hekimlik ve halk sağlığı düzleminde bakıldığında da veganlık karşımıza çıkmakta. Özellikle su ayak izini ve karbon ayak izini küçültme ile halk sağlığı için de büyük bir faktör. Bu bağlamda siz ne söylemek istersiniz?

Melike Dirikoç:

Evet, kesinlikle. Koruyucu hekimlik maalesef çok fazla pratik edilmeyen ama bana göre bir kişinin sağlığını sürdürülebilir bir şekilde iyileştirmede çok büyük bir yeri olan bir konu.Diğer anlamda da katılıyorum: Karbon ayak izinin artması, hayvancılığın çevreye olan negatif etkileri, yanlış su kullanımı... Hayvancılık sektörü bütün bunlara neden olduğu için bir yandan dünyayı yok ederken bir yandan da sağlıklı olamayacak ortamlar yaratmış oluyoruz kendimize. Biz hava kirliliğinin çok olduğu ve sağlıksız, pis su içtiğimiz bir yerde ne kadar sağlıklı olabileceğiz? Dolayısıyla aslında bu hayvancılık endüstrisinin çevreye olan zararları da direkt olarak sağlığımızı etkileyecek bir faktör. Ancak maalesef bütüncül bakılmıyor, tamamen tedavi odaklı bakılıyor. Tamamen bireyi toplumdan ve yaşadığı çevreden soyutlayan bir tedavi. Sadece o anki durumu, o anki kan değeri ve o anki görüntülemelemedeki probleme odaklı akut müdahale söz konusu. Daha sürdürülebilir olması açısından kesinlikle koruyucu hekimlik vizyonuna sahip olunması gerektiğini de düşünüyorum. Mesela bugün biliyoruz ki insanlar çok az lif alıyor. Hep protein alımı yetersizliğinden bahsediliyor ancak protein almakta bir sorun yaşamıyoruz; lif içermeyen hayvansal ağırlıklı beslenmeden dolayı lif almakta epey sorun yaşıyoruz. Dediğim gibi, birçok hastalığın yakalanma riskini azaltmak ve kendimizi bunlara yakalanmaktan koruyabilmek için ne yediğimiz çok önemli.

6. soru: Veganlık dışında, vejetaryenlik, pesketaryenlik, fleksitaryenlik gibi hayvansal gıdalardan biraz daha uzak kalmaya çabalayan beslenme türlerine nasıl yaklaşıyorsunuz?

Melike Dirikoç:

Bahsettiğim gibi, veganlık hayvanlara yapılan adaletsizliğe karşı çıkmak olduğu için etik anlamda azaltmacı bir yaklaşıma sahip olamıyoruz çünkü ya buna karşısınız ya değilsinizdir gibi bir durum söz konusu oluyor. Kişilerin vegan olurken belki gittikleri bir yol vardır, yani dünden bugüne olmak zordur. Kafasında gerçekten bunun yanlış olduğunu ve hayvanlara yapılanlara destek vermek istememesini aklında tutarak o yolda ilerliyorsa ve mesela şu an için vejetaryense ama vegan olmak istiyor, bunun için araştırmalar yapıyorsa, bunun doğru olduğunu ve oraya varmanın gerekli olduğunu düşünüyorsa... Bunun gibi tabii ki bir yolculuk olabilir. Ama vejetaryenlik de fleksitaryenlik de hem etik açıdan hem çevreyi önemsemek açısından daha iyisini yapabilecekken neden burada kalalım? Bunun biraz toplumsal bir mesele olduğunun altının çizilmesi gerekiyor. Tabii ki elimizden geleni yaparak başlamamız iyi ama bunun son hedef olması kötü.

Sanırım insanların kafasında mesela bir yiyeceğin yenmediği için veganlığın zor olduğuna dair bir ön yargı var. Bu ön yargının kırılması için bu bilincin artırılması, yaratılan o cehaletin aydınlatılması iyi olur diye düşünüyorum. Birçok insan “Ben niye daha önce vegan olmamışım? Yiyebileceğim bir sürü peynir varmış, ne gerek varmış vejetaryen olmama?” diyor. Dolayısıyla da bunun desteklenmesi, insanlara bunun aslında çok kolay yapılabileceğini, kendileri, hayvanlar ve dünya için daha azına mecbur hissetmelerine gerek olmadığı mesajının da verilmesi önemli bence.

7. soru: Sizce etik hayvancılık var mıdır?

Melike Dirikoç:

Etik hayvancılık yoktur çünkü hayvancılık dediğimiz şey zaten ne olmuş oluyor: Hayvan köleliği. Mesela, şöyle açıklayayım: Hukuken bir kişiyse, ben Melike'yim, benim dünyada bir çok yerde evrensel olarak tanınmış olan haklarım var. Bu haklarımdan biri de birisinin malı, kölesi veya eşyası olmama hakkım. Yani biri gidip de benim bir şeyimi alıp satamaz. Ya da biri benim bedenimden faydalanıp da beni bir metaya çeviremez. Bu benim birey olduğum için aslında kazanılmış hakkım. Biliyorsunuz, insan köleliği, ki hâlâ da farklı formlarda devam etse de bildiğimiz insanların alınıp satılması yakın bir zamana kadar vardı. O zamanlar o alınıp satılan kişilerin hakları yoktu çünkü siz eğer birey değil eşya iseniz ya da köle iseniz o zaman sadece sahibinizin hakları var ve size istedikleri şeyleri yapabilirler. Şimdi hayvancılık dediğimiz şey de hayvan köleliği. Yani hayvanların alınıp satıldığı, onlardan faydalandığı, onların bedenlerine dokunulmama haklarının tanınmadığı, onlara zorla cinsel istismarda bulunulduğu, onların zorla hamile bırakıldığı, onların bedenlerinden onlara ait şeylerin zorla alındığı bir yapıdan bahsediyoruz. Mesela yumurta nedir? Yumurta böyle şey gibi sanki ağaçtan düşen elmalar gibi algılanıyor çünkü o kadar metalaştırılmış ki! Yumurtanın aslında bir tavuğun yılda 12- 15 kez, insanlar gibi regl döngüsünün sonucu olan bir dışarı atılan döllenen yumurtası olduğunu insanlar fark edemiyor. İnsan memeli olduğu için kan olarak gözükrken onlarda yumurta şeklinde oluyor. Ve insanlar o tavukların hayvancılık nedeniyle yılda 12-15 kez verdikleri yumurtanın şu anda 200-300 yumurtaya evrildiğini,

tavukların artık bir yumurta makinesi olarak görüldüğünü ve onların regllerinin oturup bizim kekimize koyduğumuz bir şey haline gelmesindeki yanlışlığı anlayamıyor. Yumurta gerçekten bir domatesle eşdeğer şu an ama baktığınız zaman bir hayvanın regl döngüsü aslında. Şimdi buna koşullandırıldığımız için hâlâ onu kullanabilmenin yollarını arıyoruz halbuki ne kadar garip bir şey. Mesela bugün biz bir ormana gitsek, ormanda yürüyor olsak ve orda başka bir kuş türünün bizim kafamıza yumurtasının, omlet malzemesi ve kek malzemesi olarak kodlanmamış bir kuş türünün yumurtasını görsek, atıyorum kumrunun ya da martının yumurtasını görsek onu korumaya çalışırız. “Aaa acaba gelir mi anne, nasıl yapabiliriz, onu iyi bir yere koyalım...” deriz. Evimizde de bazen pencerelere, balkonlara yuva yapıp yumurta bırakabiliyor kuşlar ve gidip de onu alıp da kullanmak, yemek aklımıza gelmiyor çünkü böyle kodlanmadık. O hayvan için düşündüğümüz şey bu bir kuşun yumurtası. Aslında tavuk da bir kuş, tavuğun da bir annesi var, bir yumurtadan çıkıyor, bir sosyal hayatı var, bir bedeni var ve fark ediyor her şeyi. Aslında etik hayvancılık denilen şey tamamen bir yanıltmaca. Bir hayal ürünü. Birisini etik sömürmek yani ne kadar saçma değil mi? Bunlar aynı cümlede olamayacak şeyler. Ya da süt mesela. Süt nedir? Bir memelinin, memeli bir hayvanın, insan da buna dâhil, yavrusu doğduktan sonra ancak hamilelikten geçmiş olan memeli hayvanlar süt vermesidir. Onu büyütmek için aslında vücudundan, memelerinden salgılanan bir büyüme sıvısı. Peki mesela bu bir köyde olsa hayvan yavrusu için bir süt veriyor. Dur sen alma yavru, bir sen dur, sana da verimiz bir ara önemli değil ama dur ben bunu bir alayım! Bal da öyle aslında düşünersek. Bal arıların kışlık erzağı. İlkbaharda güzel çiçekler açmışken polenlerden topladıkları şeyleri geliyorlar erzak yapıyorlar. Oraya biriktiriyorlar ki kışın hiçbir çiçeğin açmadığı yerde onu yesinler ama insanlar ne yapıyor? Arının erzağını alıyor. Çok fazla metalaştırma olduğu için hayvanları sadece bir makine, ürün veren otomatlar gibi görüyoruz. Dolayısıyla en çok sorulan sorulardan biri de bu oluyor. Neden sorulduğunu anlıyorum ama gerçekten bunları bu şekilde düşünersek ve kendimize de zaman verirsek bunlar üzerinde düşünmeye, bir günde olmuyor çünkü o türcü perspektif bir günde geçmiyor ama bu saydığımız şeylerin ne olduğunu düşünmeye devam edersek hayvanların kim olduklarına dair düşünmeye devam edersek ki bence bu konuda hayvan bilincini araştırmak çok önemli sonrasında artık o düşünce kalıbından çıkıyorsunuz. Ve diyorsunuz ki ne yapacağım ben ya yumurtasını ve hiç ihtiyacımız yok ekstra artı bir şey çünkü yemeklerde mesela yumurtayı kullanmamızın sebebi tutuculuk sağlasın diye ya da omlet yapıyoruz. Nohut unuyla yapılabilir omlet ya da bir kekin içinde keten tohumunu suyla karıştırdığınız zaman acayip tutucu bir hâl alabiliyor. Bitkisel sütler gibi alternatifimiz var. Bal için alternatifler var. Yani buna mecbur değiliz ve bunu yapmak nasıl yapılırsa yapılsın etik değil saydığım sebeplerden dolayı. Çok uzun konuştum ama ne yapayım cevap biraz uzun!

8.soru: Bütün bu konuştuklarımız üstüne vegan olmak isteyen okuyucularımıza ne tavsiye verirsiniz?

Melike Dirikoç: Öncelikle nedenini bence gerçekten iyi anlamak insanda ve davranışlarında büyük değişiklik yaratıyor. Bunun gerçekten bir adaletsizliğe karşı durmak olduğunu ve türcülüğün ne olduğunu anladığımız noktada, bize bütün söylenenlerin aslında bizi programlamak için yıllar yıllar boyunca yapılan bir propaganda

olduğunu anladığımız noktada; gerçekten bu, hayatımızda değiştirdiğimiz ve değiştirmekten mutluluk duyacağımız bir şey oluyor, iyi anlamalı bir şey oluyor ve bunun için de motive oluyoruz. Bu kadar kişili bir yalanın parçası olmak ya da onların bize yaptırdıkları ve aslında kendi etik değerlerimizle çelişen şeyleri yapmıyor olmak bizim çok isteyebileceğimiz bir şey oluyor. Biz de bu şekilde gerçekten motive oluyoruz ve daha açık oluyoruz bir şeylere. Çünkü motivasyonumuz olmadıkça konfor alanımızdan çıkmaya pek gönüllü varlıklar değiliz ama konfor alanının bazen bizim için olumsuz bir tarafı oluyor. Çünkü yanlış olduğunu bile bile bir şeylere tutunmak, oradan çıkmamak, gelişmemek, bizim için ve herkes için iyi olabilecek bir şeyde adım atmamak demek oluyor. Dolayısıyla bunları iyi anlamak ve iyi içselleştirmek çok önemli. İkinci olarak

kendimizi sıkmayacağımız ve işimizi kolaylaştıracak şeyler yapmamız: bu zevkli bir yolculuk, hayvan sömürsünden kurtuluyoruz içimiz rahat olarak bir şeyleri yiyip tüketeceğiz ve bu kötü bir şey değil. Zorlanacağımız noktalar ilk başta olabilecek olsa da biraz araştırmayla üstesinden kolaylıkla gelinebilecek şeyler. Dolayısıyla bunu kendimizde zevkli hale getirmek ve keyfini çıkarmak çok önemli. Bu bir oruç değil, aman tanrım bir hata yaptım ve veganlıktan atıldım durumu değil. Bu bir yolculuk ve bu yolculuğun sonunda bir şeyleri kolayca yapıyor, anlayabiliyor ve bilebiliyor hale geleceksiniz. Kendinize zaman verin ve kesinlikle araştırın. Araştırma çok zevkli oluyor a şu da mı varmış, bu da mı varmış; işte gruplara girebilirsiniz, "Veganzone" diye bir uygulama açıldı onu inceleyebilirsiniz; insanlarla dayanışın, soru sorun ve çekinmeyin, etrafımızda yardımcı olmaya hazır bir sürü insan var. Stigma konusunda tavsiyem bununla başa çıkmaya çalışan kişilerin, ben de dahil olmak üzere, kendine şunu hatırlatması: Bu kişi öğrendiği şeyi konuşuyor ve bu kişi çok kişisel bir şey söylemiyor, sadece böyle bir toplumda yaşıyoruz. Tabii ki onun yaptığı ayrımcılık kabul edilemez ama sürekli bunu kişisel algıyorsak işimiz daha da zorlaşıyor. Bunun yerine bunun bir zihniyet olduğunu ve bu zihniyetle nasıl mücadele edeceğimizi planlayıp ona göre davranmamız ve mümkünse örgütlenmek, dayanışmak aslında bütün stigmalara karşı direnen hepimiz için hayat kurtarıcı. Çünkü bu kadar fazla ayrımcılığı kimse tek başına yüklenemiyor ve bunlarla başa çıkamıyor. Bu yüzden de ikinci tavsiyem örgütlenmek ve dayanışma içinde olmak olabilir.

Veganlık bir fedakârlık değil aslında, öyle olduğu sanılıyor; insanlar bir şeylerden mahrum kalacaklarını sanıyorlar ama hayır öyle değil. Veganlık, etik değerlere uygun olarak yaşamak ve yeni bir sürü şey keşfetmek, bitki bazlı bir sürü şey tanımak; çevrenizde vegan olduğunu fark edeceğiniz şeyler olacak mesela. Dolayısıyla tavsiyem bunlar ve yanlış yapmaktan da korkmayın. Dediğim gibi bu bir oruç değil, mükemmel bir şey yok zaten dünyada, bir şey yaparsam ne olur diyeceğiniz bir şey yok. Veganlık bunu kontrolümüz olan alanlar için yapabileceğimiz yerde yapabilmeyi kapsıyor aslında; mesela şu an bitki bazlı kedi-köpek mamaları yok Türkiye'de, o zaman buradakini alacağız ya da ilaçlarda hayvan deneyleri yapılmayan ilaç bulmak zor bunları tabii ki kullanmak zorundayız. Ama bu tabii ki öğlen yemeğinde falafel dürüm yerine gidelim tavuk döner dürüm yiyelim demek değil. Dünya için mücadele vereceğiz ve bir gün zaten inanıyorum bilimde de hayvan kullanılmayacak, üzerlerinde test de yapılmayacak. Gözümüzü boşu boşuna korkutacak ve çekinecek bir şey yok. Tavsiyelerimi bu şekilde verebilirim.

SOMEWHERE
OVER

THE rAINBOW

SCORA DERGİ EKİBİ SPOTIFY ÇALMA LİSTESİ

Abant İzzet Baysal
Acıbadem
Adıyaman
Afyon SBÜ
Akdeniz
Alanya Alaaddin Keykubat
Altınbaş
Ankara
Ankara Yıldırım Beyazıt
Atılım
Atatürk
Aydın Adnan Menderes
Bahçeşehir
Balıkesir
Başkent
Beykent
Bezmialem
Biruni
Bozok
Bursa Uludağ
Bülent Ecevit
Celal Bayar
Cerrahpaşa
Cumhuriyet
Çanakkale Onsekiz Mart
Çukurova
Demiroğlu Bilim
Dicle
Dokuz Eylül

Düzce
Ege
Erciyes
Erzincan Binali Yıldırım
Fırat
Gazi
Gaziantep
Gaziosmanpaşa
Giresun
Hacettepe
Haliç
Harran
Hitit
İnönü
İstanbul Aydın
İstanbul Medeniyet
İstanbul
İstanbul Yeni Yüzyıl
İstinye
İzmir Demokrasi
İzmir Ekonomi
İzmir Kâtip Çelebi
Kahramanmaraş Sütçü İmam
Karadeniz
Karatay
Kırıkkale
Kocaeli
Koç Üniversitesi
Kütahya SBÜ

Lokman Hekim
Maltepe
Marmara
Medipol
Meram
Mersin
Muğla
Mustafa Kemal
Namık Kemal
Niğde Ömer Halisdemir
Okan
Ondokuz Mayıs
Ordu
Osmangazi
Pamukkale
Rize RTE
Sakarya
SANKO
SBÜ Gülhane
Süleyman Demirel
Trakya
Ufuk
Uşak
Üsküdar
Van Yüzüncü Yıl
Yeditepe
Yüksek İhtisas

www.turkmsic.net

Bir Tıp Öğrencisinden Daha Fazlası...